

ANUL XII — NR.45 — IANUARIE - MARTIE 2022

EXEMPLAR TRIMESTRIAL GRATUIT

veterinaria

PUBLICAȚIE EDITATĂ DE COLEGIUL MEDICILOR VETERINARI DIN ROMÂNIA

*„Medicul uman salvează omul,
medicul veterinar salvează omenirea.”*

Louis Pasteur

Photo 237010066 © Yuru Herasimenka / iStockphoto.com

*Colegiul Medicilor Veterinari
din România și colectivul
revistei Veterinaria
vă urează Sărbători Pascale
cu pace în suflete și fericire
alături de cei dragi!*

Lista substanțelor antimicrobiene rezervate exclusiv pentru medicina umană

ÎN 16 FEBRUARIE 2022, AGENȚIA EUROPEANĂ PENTRU MEDICAMENTE (EMA) și-a publicat avizul privind desemnarea antimicrobienei sau a grupurilor de antimicrobiene rezervate pentru tratamentul anumitor infecții la om, în conformitate cu cerințele Regulamentului 2019/6 privind medicamentele de uz veterinar. Această publicare, care era foarte așteptată, este un pas necesar în finalizarea actului delegat care vizează stabilirea măsurilor de control privind antibioticele ca promotori de creștere (așa cum se indică la articolul 118 din regulament care se referă la animalele sau produsele de origine animală importate în Uniune) și prezentat de Președinția franceză a Consiliului (PFUE) ca prima clauză oglindă, potențială în schimburile comerciale. Această listă a fost apoi prezentată și adoptată de experții statelor membre în cadrul Comitetului pentru produse medicinale veterinare (CVMP).

De menționat că, guvernul francez a decis să anticipeze legislația europeană privind măsurile de control al antibioticelor pentru promotorii de creștere prin adoptarea unui decret ministerial.

Această evaluare științifică a fost salutăată de Federația Veterinarilor din Europa (FVE), care consideră că acest aviz „pune în aplicare pe deplin abordarea One Health” și „confirmă că UE rămâne puternic ancorată de un sistem bazat pe dovezi pentru a asigura sănătatea și bunăstarea oamenilor și animalelor din Europa, prin asigurarea disponibilității tuturor substanțelor importante pentru medicina veterinară, inclusiv cefalosporinele de generația a 3-a și a 4-a, polimixinele și colistinul, macrolidele și fluorochinolonele”.

Promovarea utilizării responsabile a antimicrobienei la animale pentru a reduce riscul de apariție a antibiotezistenței este una dintre pietrele din temelie Regulamentului (UE) 2019/6 privind produsele medicinale veterinare, care a intrat în vigoare la 28 ianuarie 2022.

Lista antimicrobienei rezervate medicinei umane este următoarea:

- 1. Antibiotice:** carboxipeniciline și ureidopeniciline, inclusiv combinațiile cu inhibitorii de beta-lactamază, ceftobiprol și ceftarolin, combinații de cefalosporine și inhibitorii de beta-lactamază, cefalosporine siderofore, carbapeneme, inclusiv combinațiile cu inhibitorii de beta-lactamază, penemele, monobactame, derivații acidului fosfonic, glicopetide, lipo-peptide, oxazolidinone, macrociclice, plazomicin, glicilciline, eravaciline, omadaciline;
- 2. Antivirale:** Amantadine, Baloxavir marboxil, Celgosivir, Favipiravir, Galidesivir, Lactimidomycin, Laninamivir, Methisazone/metisazone, Molnupiravir, Nitazoxanide (și ca antiprotozoar), Oseltamivir Peramivir, Ribavirin, Rimantadine, Tizoxanide, Triazavirin, Umifenovir, Zanamivir;
- 3. Antiprotozoare:** Nitazoxanide.

Conf. univ. dr. Viorel Andronie

8

14

4 Practică și cercetare

- 4 Testoasele ca animale de companie: sfaturi generale de creștere
- 8 Elemente patologice generale ale șopârlelor de companie
- 14 Limfomul canin: clasificare, factori care influențează răspândirea acestuia
- 18 Principalele boli ale păsărilor - partea I
- 22 Condiții de creștere și îngrijirea de rutină a păsărilor ținute în captivitate

26 Istoria medicinei veterinare

- 26 Scurt istoric al Facultății de Medicină Veterinară din București. Aniversarea a 165 de ani de Învățământ Medical Veterinar și 100 de ani de la transformarea Școlii Superioare de Medicină Veterinară în Facultatea de Medicină Veterinară din București - partea a II-a

18

veterinaria

Director Editorial

Conf. Univ. Dr. Viorel Andronie

Editor Șef

Dr. Liviu Harbuz

Redactor Șef

Prof. Univ. Dr. Militaru Dumitru

Colectiv Redacțional

- Prof. Univ. Dr. Gheorghe Dărăbuș
- Prof. Univ. Dr. Romeo Cristina
- Prof. Univ. Dr. Dan Drugociu
- Prof. Univ. Dr. Gheorghe Solcan
- Prof. Univ. Dr. Liviu Bogdan
- Prof. Univ. Dr. Nechita Adrian Oros
- Prof. Univ. Dr. Mario Codreanu
- Conf. Univ. Dr. Laurențiu Tudor
- Prof. Univ. Dr. Iancu Morar
- Conf. Univ. Dr. Mihai Daneș
- Conf. Univ. Dr. Alexandru Diaconescu
- Lector Univ. Dr. Băcescu Bogdan
- Conf. Univ. Dr. Simion Violeta
- Dr. Cosmin Ghencioiu
- Dr. Călin Șerdean

Art Director / DTP

Ing. Sebastian Bob
sebastian@egrafica.ro

Autorii își asumă întreaga responsabilitate pentru ideile exprimate în articolele publicate în revistă, pentru documentarea invocată și sursele citate. Redacția/editorul nu își asumă responsabilitatea pentru opiniile exprimate de autori în articolele trimise spre publicare. Autorii au obligația de a respecta regulile cu privire la legea drepturilor de autor pentru conținutul articolelor publicate, inclusiv dar fără a se limita la imaginile conținute de acestea.

Publicație trimestrială editată de
Colegiul Medicilor Veterinari
din România

Tiraj: 5.000 exemplare

PRINT

ISSN 2247 - 4935

ISSN-L = ISSN 2247 - 4935

ONLINE

ISSN 2284 - 6026

ISSN-L = 2247 - 4935

Un ajutor pe care te poti baza in diagnosticul bolilor la animalele de companie

Testele rapide WELL TEST - Fast and Accurate:

WELL TEST Erlichia - Lyme - Anaplasma - Heartworm

WELL TEST Erlichia - Babesia Gibsoni - Anaplasma - Heartworm

WELL TEST Babesia Canis - Babesia Gibsoni

WELL TEST Parvo - Corona - Giardia

WELL TEST Panleucopenie - Corona - Giardia

* Panelul complet de teste rapide de uz veterinar
poate fi accesat pe www.welltest.ro

Vă așteptăm să ne contactați pentru orice test de diagnostic necesar
în activitatea clinicii dumneavoastră, la următoarele coordonate:

☎ 0788.566.836 ✉ comenzi@welltest.ro 🌐 www.welltest.ro

Țestoasele ca animale de companie: sfaturi generale de creștere

Reptilele au devenit din ce în ce mai populare atunci când vine vorba de animale de companie. De foarte mulți ani suntem obișnuiți să vedem pui de țestoase în magazinele specifice vânzării animalelor, iar în ultimii ani oamenii au acces în a achiziționa cu ușurință chiar și șerpi, cameleoni, agame sau specii de Uromastyx.

● **Raluca Ioana RIZAC, DVM, PhD** – Anatomie Patologică, Facultatea de Medicină Veterinară, U.S.A.M.V. București

Este obligatoriu ca proprietarii să dețină toate informațiile legate de condițiile de creștere ale acestor specii exotice înaintea alegerii unui companion pentru următoarele decenii. Astfel, dezideratul trebuie să se îndrepte către reproducerea în captivitate a condițiilor naturale de mediu, pentru fiecare specie în parte. Asigurarea unor condiții de creștere corecte pentru speciile de reptile reprezintă factorul cel mai important de susținere a unui sistem imunitar sănătos. Parametrii care necesită o atenție deosebită sunt reprezentați de temperatură, umiditate, dimensiunea amplasamentului, materialele din care acesta este realizat, substratul, iluminatul, calitatea apei, numărul de indivizi, prezența prădătorilor și, desigur, a organismelor infecțioase patogene (paraziți, bacterii, fungi, virusuri). Împreună cu acești factori, o importanță deosebită o are și hrana. O alimentație corespunzătoare trebuie să țină cont de necesitățile fiecărei specii în ceea ce privește conținutul de proteine, grăsimi și carbohidrați, la care se adaugă vitamine, minerale și micronutrienți cu rol major în formarea răspunsului imun.

Există o corelație foarte strânsă între succesul creșterii reptilelor în captivitate și condițiile de creștere și hrănire, acestea din urmă fiind strict responsabilitatea proprietarilor. Cu toate acestea, principala etiologie a leziunilor observate la reptile în captivitate este reprezentată chiar de nerespectarea acestor parametri.

Aspecte generale privind creșterea țestoaselor

Țestoasele semi-acvatice, veteranele reptilelor de companie, sunt animale ce pot fi împlânzite cu ușurință și nu necesită foarte multă atenție. Cu toate acestea, înainte de achiziționarea unui astfel de animal, este necesară cunoașterea unor informații de bază cu privire la caracteristicile biologice, de creștere și de hrănire.

Este foarte important ca proprietarii să fie informați în legătură cu dimensiunea la care pot ajunge aceste specii de țestoase. Astfel, țestoasa cu tample roșii (*Trachemys scripta elegans*) – cea mai frecvent întâlnită specie în captivitate – are o dimensiune medie a carapacei de 20-30 cm, lucru care presupune necesitatea achiziționării unui acvariu suficient de mare pentru a asigura suficientă libertate de mișcare animalului. De asemenea, un alt aspect foarte important pentru proprietari este vârsta pe care aceste animale o pot atinge în captivitate. În medie, țestoasele cu tample roșii trăiesc între 20 și 30 de ani, dar au fost citate și exemple care au trăit mai mult de 40 de ani. Astfel, responsabilitatea față de îngrijirea acestui membru al familiei trebuie să fie evaluată cu atenție.

Țestoasele acvatice nu sunt animale ideale pentru copiii mici. Acest lucru se datorează în primul rând faptului că necesită o îngrijire atentă și destul de complexă, lucru pentru care copiii mici nu prezintă încă abilități sau interes. De ase-

menea, aceste țestoase pot fi purtătoare de specii de *Salmonella* care, deși nu ar trebui să reprezinte un pericol, ridică probleme atunci când sunt implicați copii care încă nu sunt conștienți de necesitatea unei igiene riguroase a mâinilor. În plus, este nevoie de atenție și atunci când vine vorba de manipularea acestor animale, deoarece – chiar dacă nu sunt recunoscute ca fiind agresive – pot mușca sau zgâria.

Amplasamentul

Regula de bază atunci când se alege acvariul se referă la dimensiuni. Astfel, este important să se țină cont atât de lungime și lățime – pentru a permite animalelor să înoate, dar și de volumul de apă. De asemenea, un număr mai mare de animale în același amplasament va duce la suplimentarea spațiului necesar. Astfel, volumul minim al acvariului este de 0,25 m³ x 0,1m lungime de carapace (de ex. 4 țestoase adulte cu lungimea carapacelor de 25 cm vor avea nevoie de 2,5 metri cubi de apă), iar volumul recomandat este de 3 ori mai mare. Există și surse care sugerează spații cu suprafața de 10m² pentru fiecare metru de lungime de carapace, sau acvarii cu o lungime de 6-12 x lungimea carapacei și cu o lățime de 3-4 x lungimea carapacei. Adâncimea acvariului trebuie să permită înotul animalelor, fiind nevoie de o adâncime minimă cel puțin egală cu lățimea maximă a carapacei.

În ceea ce privește tipurile de amplasament, există numeroase variante ce pot

fi folosite cu succes. Condiția principală este să se poată amenaja un spațiu de odihnă pentru țestoase, care să permită utilizarea unor accesorii precum filtre sau încălzitoare. Astfel, se pot folosi acvarii, căzi speciale din plastic sau iazuri artificiale din polietilenă. Recomandarea este, însă, ca aceste vase să nu fie amplasate sub expunerea directă a razelor soarelui, deoarece există riscul de supraîncălzire a apei. De asemenea, se recomandă atenție la înălțimea pereților acvariului, deoarece țestoasele sunt foarte abile în a evada. De aceea acvariile joase pentru juvenili nu sunt cea mai bună variantă, mai ales pentru că sunt prevăzute și cu accesorii care reduc și mai mult distanța până la marginea superioară a vasului.

Un alt criteriu în alegerea amplasamentului este reprezentat de materialul din care acesta este realizat. Se preferă materialele care nu se zgârie cu ușurință, pentru a putea fi igienizate corespunzător.

Temperatura

Pentru un control atent al temperaturii se va monta un termometru în interiorul acvariului. Temperatura optimă a apei pentru majoritatea speciilor de țestoase semi-acvatice variază între 24° și 28°C. Se recomandă utilizarea unor încălzitoare submersibile, mai ales în cazul juvenililor, dar cu atenție pentru a preveni contactul direct al animalelor cu aceste surse de căldură ce produc cu ușurință arsuri. O altă variantă este reprezentată

de menținerea temperaturii ambientale în intervalul antemenționat, fără a fi nevoie să se încălzească apa.

O atenție deosebită trebuie acordată în egală măsură și răcirii apei, deoarece în țara noastră temperaturile ambientale pe parcursul verii pot depăși cu ușurință intervalul optim pentru țestoase. Astfel, se recomandă utilizarea unor răcitoare de apă.

Calitatea apei

Deși țestoasele nu au nevoie de o apă la fel de curată ca cea folosită în cazul peștilor de captivitate, totuși apa este unul din factorii cei mai importanți de prevenție a infecțiilor bacteriene sau fungice la aceste specii. Metoda ideală de menținere a apei în parametri optimi este folosirea unor filtre mecanice sau biologice. Acestea trebuie alese cu grijă în funcție de volumul de apă ce trebuie a fi filtrat. De asemenea se recomandă schimbarea periodică a apei din bazine, atât parțială cât și în totalitate. Schimbul apei se realizează depinzând de factori precum numărul țestoaselor, volumul de apă, temperatura, tipul de filtrare și modalitatea de hrănire. Apa folosită în bazinele țestoaselor nu ar trebui să conțină clor, deoarece poate predispuce țestoasele la conjunctivită. Acest lucru poate fi obținut fie prin adăugarea unor aditivi, fie prin stocarea apei de robinet în recipiente descoperite pentru 24 ore. Hrănirea animalelor într-un recipient separat va preveni murdărirea apei. Substratul este,

de asemenea, un factor important deoarece nisipul sau pietrișul sunt mai greu de curățat. În cazul folosirii unor recipiente voluminoase imposibil de mișcat, acestea trebuie prevăzute cu un sistem de drenaj. În momentul reumplirii bazinului este necesară o atenție deosebită restabilirii temperaturii precedente pentru a evita diferențele mari de temperatură asupra animalelor. Filtrarea apei se poate face în prezent cu ajutorul unor filtre dotate cu ultraviolete sau cu ozon pentru dezinfectarea apei, eliminarea algelor sau a altor patogeni. Apa are nevoie de un pH neutru pentru majoritatea speciilor de țestoase semi-acvatice. Deasupra zonei de odihnă țestoasele au nevoie de o sursă de raze ultraviolete, deopotrivă UVA și UVB. De o importanță vitală sunt razele UVB, deoarece sub acțiunea acestora reptilele sintetizează vitamina D₃ necesară absorbției calciului. Se recomandă astfel becuri care emit aceste radiații, cu atenție la respectarea distanței până la substrat. Accesul către această zonă trebuie să fie facil, cu o înclinare care să permită animalelor să se cațere. Temperatura acelei zone nu trebuie să depășească 35°C. Substratul zonei de odihnă poate fi reprezentat de pietre, lemn, plastic sau plută.

Hrănirea

Pentru o hrănire perfect echilibrată se recomandă folosirea peletelor special create pentru țestoase, înmuiate în prealabil. Se recomandă răbdare în obișnuirea țestoaselor cu acest tip ▶

ID 141181723 © Fabio Volu | Dreamstime.com

◀ de dietă. O altă variantă este reprezentată de alegerea unei diete reprezentate de pești mici de apă dulce, ce vor fi porționați în prealabil pentru ușurința hrănirii în fragmente de 3-4 mm și se vor administra cu tot cu solzi, oase și tub digestiv pentru a asigura toți nutrienții de care țestoasele au nevoie. Nu este interzisă hrănirea cu alte tipuri de carne, însă de cele mai multe ori fibrele musculare sau alte țesuturi la care putem avea acces cu ușurință în gospodărie nu vor fi suficient de nutritive. Dacă există disponibilitate, țestoasele pot fi hrănite și cu șoricea, dar regula administrării cu tot cu oase și tub digestiv se menține. Țestoasele pot fi hrănite de asemenea cu râme, melci sau creveți proaspeți - nu deshidratați, dar în prealabil congelați pentru a elimina riscul transmiterii unor agenți patogeni. Pentru speciile omnivore se pot introduce treptat în alimentație frunze de spanac, varză kale, varză, pădăie, andive, bok choy, precum și

morcovi sau cartofi dulci, toate netratate chimic. Este foarte importantă documentarea cu privire la tipul de hrănire pentru fiecare specie în parte, pentru a preveni apariția de leziuni precum este guta. Speciile uzuale de țestoase au nevoie de o hrană reprezentată de 70% proteină și 30% vegetale.

Hrănirea se realizează zilnic la juvenili și de 2-3 ori pe săptămână la adulți. Durata hrănirii nu trebuie să depășească 30 de minute. Se recomandă mutarea țestoasei într-un vas separat pe parcursul hrănirii, cu apă la aceeași temperatură cu cea din acvariu, pentru prevenirea murdării apei din acvariu principal.

Țestoasele vor fi atrase să mănânce obiectele care ajung în apă. De aceea este nevoie de atenție la ațele sau elasticele cu care sunt legate verdețurile, precum și la substratul folosit pentru acvariu deoarece corpii străini sau o cantitate mare de substrat ingerată pot produce leziuni digestive grave.

Interacțiuni intra și inter-specifice

Există specii de țestoase precum *Chelydra serpentina* care sunt ceva mai agresive față de alte țestoase. Astfel este nevoie de atenție în a preveni canibalismul, urmărindu-se leziuni ale cozii, ale marginilor carapacei sau ale gâtului. Pentru speciile de *Trachemys* semnele de canibalism indică de obicei o problemă în condițiile de creștere. În ceea ce privește agresivitatea inter-specifice, o atenție deosebită trebuie acordată interacțiunii țestoaselor cu alte animale de companie precum câinii. Se cunoaște faptul că aceștia din urmă sunt interesați să roadă carapacea țestoaselor, producând cu ușurință leziuni grave reptilelor.

În concluzie, țestoasele sunt animale interesante, frumoase și chiar prietenoase ce pot deveni un companion drag pentru foarte mulți ani. Cu o informare corespunzătoare asupra condițiilor de creștere și de hrănire se asigură cu ușurință ani întregi lipsiți de vizite la medicul veterinar. ■

Bibliografie

1. Divers S.J., Stahl S.J., Mader's Reptile and Amphibian Medicine and Surgery. 2019, Saunders Elsevier, 2019
2. Highfield A.: The Tortoise Trust Guide to Tortoises and Turtles. 1994, Carapace Press/Tortoise Trust London
3. Carpenter J., Mashima T., Rupiper D.: Exotic Animal Formulary. 2001, WB Saunders Philadelphia
4. Mader D.: Environmental enrichment for reptiles. 2015, Clin Brief. 27-30 Feb
5. Baines F., Chattell J., Dale J., et al.: How much UV-B does my reptile need? The UV-Tool, a guide to the selection of UV lighting for reptiles and amphibians in captivity. 2016, J Zoo Aquar Res. 4 (1):42-63
6. Rostal D.C., McCoy E.D., Mushinsky H.R.: Biology and Conservation of North American Tortoises. 2014, Johns Hopkins University Press Baltimore, 85-95
7. Petzold G.: The lives of captive reptiles. 2008, SSAR Contributions to Herpetology, 22:36
8. Boyer T.H., Boyer M.: Aquatic turtle care. 1992, Bull Assoc Reptil Amphib Vet. 2 (2):13

Soluția Completă
pentru Cabinetele Veterinare

Acum - rezultate de încredere
și pentru imunologie

PROGESTERON - cPROG

CORTIZOL - cCOR

TT4

cTSH

cA1C

PHBR

cCRP

SAA

NOVA GROUP INVESTMENT
Distribuitor Național Autorizat
prezintă

skyla® Solution

Veterinary Biochemistry Immunoassay Analyzer

NOVA GROUP INVESTMENT
Distribuitor Național Autorizat
Dragomirești Vale, România
Tel: +40 726 679 467
+40 314 253 515
vet@novagroup.ro

Contactați-ne pentru
un DEMO GRATUIT

www.skyla.com.ro

Elemente patologice generale ale șopârlelor de companie

Șopârlele de companie prezintă un viu interes din partea colecționarilor, a proprietarilor îndrăgostiți de reptile în general și chiar din partea unor persoane care devin brusc pasionate de aceste specii inedite de animale. Atracția este definită de multitudinea de forme, culori și dimensiuni, unele șopârle fiind atât de ciudate încât par extraterestre. Unii proprietari sunt atrași de dimensiunile foarte reduse ale unor specii de cameleoni sau geckonide de doar câțiva centimetri lungime, în timp ce alții sunt atrași de culorile vii ale unor anole sau dragoni de apă. Există pasionați și pentru extreme, unii fiind atrași de giganți cum sunt varanii de apă sau chiar dragonii de Komodo care pot atinge 3 metri lungime, alții fiind atrași de șopârle cu spini sau țepi cum sunt agamidele sau dragonii bărboși, fiind și o categorie a pasionaților de șopârle veninoase.

• Conf. univ. dr. Laurențiu TUDOR – Facultatea de Medicină Veterinară, U.S.A.M.V. București

Întreținerea în captivitate a unor specii atât de diferite a însemnat implicit dezvoltarea de terapii sau acvaterarii care să ofere condiții cât mai apropiate celor din mediul natural, precum și dezvoltarea de sisteme de hrănire adecvate. Cunoștințele despre ecobiologia atâtor specii nu au fost atât de ample și chiar în prezent sunt specii despre care se cunosc destul de puțin elemente de fiziologie, necesități de microclimat și hrănire, sau condiții de reproducere. Un element pozitiv este redat de faptul că majoritatea familiilor de șopârle conțin diferite grupuri taxonomice de șopârle legate între ele prin asemănări anatomice. În general când vorbim de șopârle de companie ne referim la cameleoni, agamide, iguane, șopârle skinks, anole, varani sau gecko. Din această scurtă enumerare deja se remarcă categorii de șopârle extrem de diferite ca necesități de mediu și de hrănire. Poate că dintre acestea cel mai frecvent în captivitate la noi în țară se

regăsesc iguane și geckonide, iar din urmă vin cameleonii, agamidele, anolele și varanii.

Iguanidae, aceste „șopârle” cu aspect preistoric, vegetariene și atât de frumos colorate, sunt destul de frecvent crescute și chiar reproduse în captivitate. Majoritatea speciilor prezintă o dezvoltare somatică rapidă ce atrage atenția asupra necesităților multiple pe care trebuie să le avem în vedere atunci când ne-am hotărât să procurăm și să îngrijim o iguană. Aceste necesități se referă atât la exigențele nutritive (dieta alimentară în perioada de creștere cât și în perioada de maturitate) precum și la condițiile de microclimat care trebuie să se apropie cât mai mult de caracteristicile mediului natural. Identificarea corectă a iguanei ca specie va însemna totodată și cunoașterea mediului din care provine, crescătorul având astfel la dispoziție o serie de date bio-ecologice: condiții de temperatură, umiditate, vegetație, sol, caracteristici sociale etc.

Iguana verde (*Iguana iguana*) este specia cea mai cunoscută în captivitate însă aceasta este legată de alte 700 de specii de iguane, inclusiv iguana deșertului (*Dipsosaurus*) și chuckawalla (iguana deșertului mexican și din deșerturile americane de sud-vest), iguana comună (*Ctenosaura*) din America de Nord și Centrală, iguanele de Galapagos (iguana marină – *Amblyrhynchus* și iguana terestră – *Conolophus*). Tot în această familie sunt incluși „cameleonii” de pădure sau iguane arboricole (*Corytophanes*) și iguanele cu creastă (*Laemantus*) din America Centrală și de Sud, Roca și iguanele rinocer care trăiesc pe insulele Caraibe, precum și o serie de iguane de pe insule ca Madagascar (specii incluse în genurile *Chalarodon* și *Oplurus*) și Fiji (genul *Brachilophus*). Dacă avem în vedere toate speciile **Familia Iguanidae** este larg răspândită în întreaga Lume Nouă, care se întinde de la sudul Canadei până la sudul Argentinei, de la Galapagos până la Indiile de

Vest. Familia iguanidelor include încă patru genuri: anolele (*Anolis*), șopârlele spinoase sau cu barbă (*Sceloporous*), șopârlele de deșert cu coada curbă (*Leiocephalus*) și șopârlele de stâncă din insulele din America de Sud (*Liolaemus*). Unii cercetători consideră că iguanele sunt specii evoluate din agamidele din Lumea Veche, care includ șopârle precum dragonii africani (din Africa de Nord și Orientul Mijlociu), șopârlele de deșert (*Uromastix spp.*) și dragonii de apă filipinezi și chinezi (*Physignathus spp.*); alți cercetători sunt de părere că, din contră, agamizii au evoluat din iguane. Indiferent dacă iguanele au evoluat din agamide sau agamidele din iguane, sau dacă sunt un exemplu clasic de evoluție convergentă, important este faptul că foarte multe specii ale acestor familii au început să fie întreținute sau chiar reproduse în captivitate. Peste 100 de specii dintre acestea sunt în prezent frecvent întreținute în captivitate ca animale de companie. Condițiile

de mediu și sistemele de cuști, voliere sau terarii sunt în multe situații inadecvate, incorect construite sau echipate necorespunzător, astfel că frecvent se constată afecțiuni care nu apar în mod natural la reptilele libere.

Șopârlele denumite generic „Gecko” reprezintă grupul poate cel mai răspândit pe pământ la ora actuală. Sunt încadrate taxonomic în **Subordinul Gekkota** care include peste 1500 de specii care trăiesc în regiuni calde (tropicale și subtropicale) din toate zonele continentale și insulare. Dimensiunile acestor șopârle variază foarte mult, de la dimensiuni mici (de 3 – 3,5 cm), dimensiuni medii (35 – 40 cm) și până la dimensiuni mari (160 – 165 cm), prezentând particularități anatomice care le diferențiază de alte specii ale **Ordinului Squamata**. Astfel, majoritatea acestor șopârle nu au pleoape, pentru întreținerea conjunctivei (igienă și umețare) folosind „lingerea” periodică a ochilor. Sunt specii nocturne, având structurile anatomice ale

ochiului modificate pentru a le permite vedea pe timp de noapte, chiar în nopțile cu lumină foarte slabă. La nivelul suprafețelor palmare și plantare prezintă radicle buretoase cu o structură particulară și care în deplasare acționează ca niște ventuze, astfel că majoritatea speciilor gecko pot să se cațere cu ușurință pe tot felul de suprafețe netede (pereți, tavane) și orice alte suprafețe care sunt chiar lunecoase (geamuri, becuri sau sticle). **Subordinul Gekkota** include mai multe familii:

- **Familia Carphodactylidae** șopârlele gecko australiene cu coada butonoasă sau cu coadă boantă (cuprinde 7 genuri care încadrează 29 de specii);
- **Familia Diplodactylidae** șopârlele gecko de stâncărie sau prundiș (cuprinde 19 genuri care încadrează 118 de specii);
- **Familia Eublepharidae** șopârlele gecko cu pleopă (cuprinde 6 genuri care încadrează taxonomic 30 specii);
- **Familia Gekkonidae** șopârlele gecko de nisip sau de deșert (cuprinde 52 genuri care încadrează peste 200 de specii);
- **Familia Phyllodactylidae** șopârlele gecko cu degete ca frunza sau gecko „de perete” (cuprinde 11 genuri care încadrează 117 de specii);

- **Familia Pygopodidae** șopârlele fără picioare sau șopârle-șarpe și șopârle „plesnitoare” (cuprinde 7 genuri care încadrează taxonomic 41 de specii);
- **Familia Sphaerodactylidae** șopârlele cu degetele curbate și gecko-pitice (cuprinde 11 genuri care încadrează peste 200 de specii).

Spre deosebire de alte șopârle care au devenit animale de companie (iguane, anole, cameleoni, dragoni de deșert, agame sau varani) șopârlele gecko au avut de mult timp contact cu omul, fiind acceptate și chiar dorite în adăposturile umane. Varietatea deosebit de mare de culori și forme, desenele cutanate deosebite, acrobațiile perfecte, au fost elemente care le-au făcut atractive și acceptate în grădini, terase și chiar în interiorul caselor. Faptul că sunt insectivore și vânează cu dexteritate numeroși țânțari sau alte insecte din casă, le-a demonstrat utilitatea și a asigurat chiar protejarea acestora de către

◀ oameni. Atractivitatea față de aceste șopârle a condus firesc la păstrarea lor în captivitate, un număr mare de specii fiind chiar răspândite în alte continente sau pe insule prin intermediul omului. Naturalizarea unor specii a fost posibilă uneori prin capacitatea partenogenetică a femelelor, astfel că în prezent în multe locuri sunt identificate geckonide care au habitatul natural de origine la mii de km distanță. Un alt factor care a favorizat transformarea acestor specii ca animale de companie a fost turismul. Mulți turiști sunt de-a dreptul captivați de jocul crepuscular sau nocturn, de salturile spectaculoase și capacitatea uluitoare de a se cățăra pe orice fel de suprafață, încât își doresc rapid să le aibă permanent în preajmă, mai ales că sunt specii care se obișnuiesc foarte repede cu captivitatea.

Una din speciile care a devenit o prezență tot mai frecventă, inclusiv în țara noastră, este *Eublepharis macularius* – gecko leopard. Arealul specific se întinde în zonele aride, deșertice ale Asiei, din Pakistan și până în zonele nordice ale Indiei. Este printre primele specii de gecko studiate, descrise și încadrate taxonomic acum peste 150 de ani. *Eublepharidae* au o serie de caracteristici anatomice care le diferențiază: au pleoape mobile, suprafețele palmare și plantare nu prezintă sistemul lamelar ce permite aderența la suprafețe, dimorfismul sexual este puțin accentuat. În condiții naturale trăiesc în zonele pietroase, în stâncării și mărăcinișuri, iar în zonele urbane preferă terasele deschise și grădinile ca terenuri de vânătoare. Este o specie care nu dezvoltă comportament gregar, chiar și în captivitate preferând singurătatea. În condiții naturale, în zonele de trecere spre climatul pre-temperat, în sezoanele de iarnă când temperaturile scad spre 10°C inițiază o stare de pseudo-hibernare care se poate extinde pe o perioadă de câteva săptămâni, producându-se modificări fiziologice (în special metabolice generale) similare celor din estivare.

Hrănirea șopârlelor este un subiect extrem de important. Iguanidele sunt vegetariene în timp ce geckonidele sunt insectivore. În plus iguanidele au o creștere accelerată cu o dinamică

metabolică remarcabilă. Dacă inițial o „baby” iguana măsoară aproximativ 15 – 17 cm în lungime și 15 – 20 grame în greutate, după doi ani sau doi ani și jumătate va atinge peste 1 metru în lungime și peste 1 kg în greutate. Creșterea rapidă atrage atenția asupra necesităților multiple pe care trebuie să le avem în vedere atunci când ne-am hotărât să procurăm și să îngrijim o iguană. Aceste necesități se referă atât la exigențele nutritive (dieta alimentară în perioada de creștere cât și în perioada de maturitate) precum și la condițiile de microclimat care trebuie să se apropie cât mai mult de caracteristicile mediului natural. Este importantă amenajarea unui spațiu corect de cazare care să corespundă necesităților speciei.

Hrănirea iguanelor constituie încă un element important, deficiențele nutriționale fiind cele care favorizează în cele mai multe situații dezechilibrele metabolice. La șopârlele erbivore, în special la iguanele terestre crescute în captivitate, un element nutrițional suplimentar ce favorizează instalarea distrofiilor metabolice este rația dezechilibrată. În multe situații, iguanele sunt hrănite cu cantități mari de fructe ce determină fermentarea în compartimentele digestive, formarea de alcoolici secundari care ajung în circuitul metabolic hepatic determinând distrofii evolutive și acidoză metabolică. În alte situații iguanele sunt hrănite cu diferite formule de furaje peletate folosite în dietele câinilor sau pisicilor, ce conțin cantități mari de grăsimi și proteine animale (inclusiv suplimente vitaminice), favorizându-se dezechilibre ale metabolismului proteic.

Este evidentă implicarea condițiilor de mediu și întreținere în bolile metabolice, dovadă fiind și faptul că în mod natural (la iguanele din mediul natural) bolile metabolice nu au fost descrise niciodată. La iguanele din captivitate cel mai frecvent probleme metabolice se corelează cu metabolismul vitaminei D. Nivelul sangvin scăzut de vitamina D determină hipofuncția paratiroidelor care încearcă să compenseze deficiența metabolică, în timp producându-se hipovitaminoză D cu hiperparatiroidism secundar. Această deficiență conduce

în timp la o serie de patologii osoase: modificări osoase evidente sau fracturi spontane, consecutiv osteodistrofiei generalizate, demineralizarea oaselor care avansează uneori până la fragilizarea matricei, cu apariția oaselor casante (oase „de sticlă”). O problemă destul de des întâlnită în captivitate la iguana verde sau iguanele comune (*Iguana sp.*), la iguanele cu coadă spinoasă (*Sceloporus sp.*), la anole (*Anolis sp.*) și la dragonii de apă (*Physignathus sp.*) este necroza avasculară a cozii. Mulți specialiști consideră că aceste afecțiuni sunt determinate exclusiv de condițiile de creștere și în special de întreținerea în cuști sau terarii mici, necorelate cu dimensiunile iguanelor. În alte situații necroza avasculară a cozii este secundară, fiind determinată de disfuncții metabolice generale (în forme finale ale osteodistrofiei metabolice sau în faze avansate de acidoză metabolică), ce reprezintă o consecință a dietelor necorespunzătoare, în special hrănirea exclusivă cu salată sau utilizarea în exces a fructelor.

Hrănirea corectă reprezintă poate elementul cel mai important și pentru întreținerea în captivitate a unui gecko, în special a unui gecko leopard. În mod natural vânează și consumă o varietate de insecte și chiar pui mici de mamifere și păsări. Consumă greieri, gândaci (în special coleoptere și ortoptere), viermi de ceară, râme sau alte nematode din sol, iar adulții și în special gecko leopard cu coadă lată au fost observați prădând cuiburi ale unor specii de păsări mici care își fac cuibul pe sol sau în tufișurile scunde, sau chiar scormonind în galerii de șoareci și hrănindu-se cu pui nou-născuți. În captivitate cel mai simplu sistem de hrănire este cu greieri, deoarece inclusiv înființarea unei culturi de greieri este relativ facilă și nu necesită spații importante. Pentru gecko leopard elemente trofice esențiale sunt calciul metabolizabil și vitamina D. În mediul natural își asigură necesarul prin varietatea mare de insecte și viermi pe care le consumă. În captivitate hrănirea exclusivă cu insecte bogate în chitină, dar sărace în calciu metabolizabil și vitamina D₃ trebuie obligatoriu suplinită prin administrarea de complexe vitamino-minerale care să

Figura 1 – Cifoza evidentă a zonei lombo-sacrale – extensie forțată a membrilor pelvini, brevignatism inferior

Figura 2 – Osteodistrofie metabolică – deformarea zonei lombo-sacrale

prevină hipocalcemia și hipovitaminozele care conduc la osteodistrofii, scăderea apetitului, consumarea și chiar epuizarea rezervelor din coadă. În forme cronice se poate ajunge la respirație dispneică sau chiar agonică și frecvent se constată exitus prin sincopă cardio-respiratorie. Sursele naturale de calciu și vitamine din ouă de insecte (în special ouă de furnici și termite), din pupe de fluturi (în fazele preimaginale sunt surse foarte bogate de minerale și vitamine), din molii și păianjeni, inclusiv din puie de pasăre nou eclozați sau nou-născuții de șorice, sunt greu de suplinit constant în captivitate, atât ca varietate biochimică, cât și ca dozaj. Este recomandabilă hrănirea cu viermi de făină (*Tenebrio molitor*) și viermi de ceară (*Galleria mellonella*) pudrați cu complexe speciale de calciu și vitamina D₃ (în prezent sunt disponibile în magazinele de specialitate o gamă largă de formule dedicate geckonidelor), pudrele aderând foarte bine pe mucusul acestor viermi, asigurându-se digestia și absorbția digestivă optimă. Pot fi utilizate formule complexe de minerale și vitamine, administrate oral sau în apa de băut periodic, recomandabil cu frecvență lunară. Administrarea orală de soluții vitamino-minerale, eventual cu adaosuri de aminoacizi, este optimă în cazul indivizilor cu apetit capricios sau care refuză hrănirea. Frecvent în aceste cazuri la gecko leopard se constată că pe măsură ce consumă rezervele din coadă adoptă o stare de pseudo-hibernare, situație în care hrănirea forțată cu soluții nutritive este salvatoare.

La iguanide agravarea dezechilibrelor metabolice și mai ales consecutiv

distrofiilor hepatice, determină dereglări ale apetitului (apetit selectiv, pică, iar în formele avansate inapetență) fiind necesară hrănirea artificială. Modificările osoase conduc la deformări ale oaselor lungi (radio-ulnar, humerus, femur sau fibulă) și chiar la deformări grave ale coloanei vertebrale (scolioză, lordoză). În unele cazuri s-a constatat fracturarea vertebrelor sacro-lombare, cu cifoza zonei. Modificările osoase, ligamentare și musculare conduc la adoptarea de posturi anormale (uneori chiar ciudate), cu ridicarea exagerată a capului în mers, mers înțepenit, extensie forțată a membrilor, ridicare exagerată a capului, contracții spontane sau poziție de „statuie” (tetanie hipocalcemică). Toate aceste modificări, care conduc în final la modificările evidente ale matricei osoase, sunt încadrate ca boala metabolică osoasă sau „osteodistrofia metabolică”, medical: hiperparatiroidismul nutrițional secundar. În majoritatea cazurilor osteodistrofia metabolică se asociază cu transformări grave ale musculaturii (periostită fibroasă care degenerază în miozită distrofică fibroasă sau chondrofibroasă) evidențiată ca îngroșare (chiar aspect balonizant) a musculaturii membrilor sau mandibulare. Am constatat la multe cazuri de osteodistrofie metabolică asocierea în faze avansate a prolapsului cloacal parțial, ușor reponibil, determinat de hipocalcemia severă.

Modificările osoase, ligamentare și musculare conduc la adoptarea de posturi anormale (uneori chiar ciudate), cu ridicarea exagerată a capului în mers, mers înțepenit, extensie forțată a membrilor, ridicare exagerată a

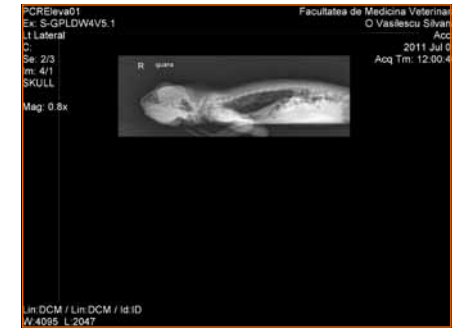

Figura 3 – Osteodistrofie metabolică cu miozită fibroasă a musculaturii maseterine

capului, contracții spontane sau poziție de „statuie” (tetanie hipocalcemică). Am constatat la multe cazuri de osteodistrofie metabolică asocierea în faze avansate a prolapsului cloacal parțial, ușor reponibil, determinat de hipocalcemia severă. Unele cazuri de osteodistrofie mandibulară cu gonflarea maseterilor (miozită fibroasă) au rămas cu sechele în dezvoltarea structurii anatomice, la vârsta adultă prezentând brevignatism inferior avansat. Modificările mandibulare se corelează cu dificultățile în hrănire, astfel încât iguana devine pentru toată viața dependentă de tocarea vegetalelor din rația zilnică.

Intervenția terapeutică include două direcții: intervenția de urgență pentru simptomatologia acută și refacerea mediului de viață concomitent cu restabilirea hrănirii cu rații echilibrate nutriționale. Prima categorie implică intervenții medicale extrem de diverse. În cazul fracturilor nu este niciodată recomandată intervenția chirurgicală (de regulă medicii nu corelează fractura spontană cu osteodistrofia metabolică generalizată, se intervine în special în fracturarea oaselor lungi prin osteosinteză cu pironire centromedulară). Osteosinteza chirurgicală nu remediază fractura, ba de multe ori am constatat, la cazuri care au fost operate, o agravare a situației. În osteodistrofia metabolică oasele sunt casante și orice mișcare poate conduce la fisurarea longitudinală a osului pe care s-a intervenit chirurgical, determinând periostită și reacții supurative care obligă la intervenția prin amputare de urgență. În unele cazuri de intervenție chirurgicală am constatat că imobili-

www.cmvro.ro

Limfomul canin: clasificare, factori care influențează răspândirea acestuia

Limfomul este o tumoră malignă, care își are originea în organele limfoide secundare, cum ar fi splina sau limfonodurile, consecutiv proliferării necontrolate și maligne a celulelor sistemului imunitar (limfocite T sau B). Acest neoplasm a fost definit și ca o tumoră solidă a sistemului imun, care se încadrează în grupul afecțiunilor limfoproliferative, împreună cu leucemia limfocitară acută și cronică [1].

• **Drd. Demme Sara, Prof. dr. Tîrziu Emil** – Facultatea de Medicină Veterinară Timișoara

Se consideră că limfomul canin are o etiologie multifactorială și în mare parte necunoscută. Printre posibilele cauze ale acestui neoplasm se numără anumite infecții virale, unele anomalii genetice, predispoziția genetică, unele erbicide, respectiv (2,4-D) acid fenoxiacetic, câmpurile magnetice de joasă frecvență (50–60 Hz), deșeurile toxice și radioactive, fumul de țigară [4].

De asemenea, un sistem imunitar deficitar, anumite stări de imunosupresie [ex. infecția cu HIV (virusul imunodeficienței umane), sau terapia imunosupresivă în cazul transplantului de organe sau celule stem] sau unele boli autoimune ar putea juca un rol important în limfomogeneza canină, crescând riscul de a dezvolta limfom. În ceea ce privește bolile autoimune, menționăm că în literatura de specialitate există relativ puține date care susțin implicarea bolilor autoimune ca factor favorizant, deși bolile autoimune sunt frecvent întâlnite la câinii cu limfom. Limfoamele canine sunt clasificate în funcție de localizarea anatomică, criteriile histologice și caracteristicile imunofenotipice [12].

Astfel, limfomul poate apărea sub diferite forme: limfom multicentric, care afectează toți ganglionii explorabili, intratoracici și abdominali sau limfom mediastinal cu implicarea primară a ganglionului limfatic mediastinal cranial sau a timusului. Conform datelor din literatura

de specialitate, aproximativ 80–84% dintre câinii cu limfom dezvoltă forma multicentrică, care se caracterizează prin limfadenopatie periferică generalizată și doar 5% limfomul mediastinal. De asemenea, au fost raportate și alte forme: limfom alimentar sau gastrointestinal (5%) și limfomul extranodal (1%) care include limfomul cutanat, renal, ocular, nervos, traheal, intravascular [7].

Din punct de vedere citohistologic, după clasificarea lui Kiel, limfoamele se împart în două grupe importante, și anume: limfoame cu un grad scăzut de malignitate și limfoame cu un grad ridicat de malignitate. Ulterior, această clasificarea a fost actualizată, limfomul fiind clasificat în funcție de fenotip și de gradul de malignitate în:

- limfomul B, cu un grad scăzut de malignitate, include formele: limfocitic, limfoplasmocitic, prolimfocitic, centrocitic, centroblastic-centrocitic și cu celule mononucleare;
- limfomul B, cu un grad crescut de malignitate, include formele: centroblastic – monomorfic, centroblastic-polimorfic, imunoblastic, limfoblastic și plasmocitoid;
- limfomul T, cu un grad scăzut de malignitate, include formele: limfom cu celule mici, limfom prolimfocitic și limfom pleomorf cu celule mici;
- limfomul T, cu un grad crescut de malignitate, include formele: limfom pleomorf mixt, limfom pleomorf cu celule

mari, limfom imunoblastic, plasmocitoid și limfoblastic.

Organizația Mondială a Sănătății (OMS) și Societatea Veterinară pentru Cancer au conceput un sistem de stadializare clinică a limfoamelor, în funcție de extinderea leziunilor și de absența sau prezența simptomatologiei, deja adoptată în medicina umană, care identifică pentru fiecare formă anatomică, cinci etape/stadii care permit diferențierea gradului de evoluție a procesului patologic:

- stadiul I, implică afectarea unui singur limfonod sau țesut limfoid, al unui singur organ, cu excepția măduvei osoase;
- stadiul II, în care sunt implicate mai multe limfonoduri regionale;
- stadiul III, caracterizat de afectarea generalizată a ganglionilor limfatici;
- stadiul IV, în care este implicat ficatul și/sau splina;
- stadiul V, stadiul terminal în care este afectată măduva osoasă și/sau alte organe [13].

La rândul ei, fiecare etapă este subclasificată în: a – fără semne sistemice și b – cu semne sistemice. Menționăm că, la majoritatea pacienților, limfomul este diagnosticat în stadiul III sau IV [11].

Tabloul clinic

Limfomul este unul dintre cele mai des întâlnite forme de cancer care afectează limfocentrii și alte organe care conțin țesut limfoid. La câine, termenul

cel mai des întâlnit este limfom malign sau limfosarcom, care este o boală progresivă și multisistemică, ce se datorează expansiunii celulelor maligne din măduva osoasă în principalele organe limfoide, ficat și alte țesuturi [10].

Clinic, limfadenopatia, un prim simptom nedureros al limfomului malign, este cel mai frecvent simptom al limfomului la câini iar în caz de boală sistemică, pot fi prezente și simptome precum febră și scăderea în greutate. Odată cu apariția limfadenopatiei, celule maligne se pot infiltra și în alte organe. Odată cu evoluția tumorilor maligne în diferite organe se pot observa și alte simptome cum ar fi: depresie, letargie, febră, deshidratare, pierderi în greutate, inapetență, anorexie, diaree, vomă, constipație, melenă, distensie abdominală, polidipsie, poliurie, dispnee, alopecie, prurit, dezorientare, ataxie, schimbări comportamentale [7].

Limfosarcomul multicentric se prezintă ca nedureros în momentul creșterii în volum a limfocentriilor. De asemenea, hipertrofia ficatului și a splinei duc la distensie abdominală. Limfosarcomul mediastinal poate duce la acumularea de lichid în jurul plămânilor, ceea ce produce tuse și dificultăți respiratorii, dar și alte semne, precum vomă, diaree și melenă, iar pe lângă acestea și un nivel foarte scăzut al albuminelor serice [7].

În ceea ce privește semnele paraclinice, un studiu efectuat la Universitate din Pisa, pe 120 de câini cu limfom, între anii 1999 și 2006, a arătat că modificările hematologice sunt cele mai semnificative și includ: anemie în 48,3% din cazuri (58/120) [clasificată în continuare ca anemie ușoară, cu hematocrit 30–30% în 62,1% (36/58) din cazuri și anemie moderată până la severă (<30% hematocrit) la 22 de pacienți]; leucocitoză, identificată în 31,7% din cazuri (38/120), asociată cu neutrofilie, monocitoză, limfopenie ușoară și eozinopenie (52,6%; 20/38) leucopenie, identificată la nouă pacienți (7,5%); trombocitopenie, trombocitele fiind reduse în 12,5% (15/120) din cazuri [9].

Profilul biochimic nu a prezentat anomalii semnificative în 38,3% din cazuri (46/120), în timp ce modificările hepatice, incluzând leziuni hepatocelulare, colestază și insuficiență hepatică, au fost identificate la 20 din 120 de câini (16,7%), iar

ID: 92750462 © Dreamstime.com

afecțiunile renale au fost prezente în 5,8% din cazuri (7/120). Hipercalemia a fost detectată în 7,4% din cazuri (8/108) [6].

Limfomul cutanat este un tip de cancer mai rar întâlnit. Forma epiteliotropă apare ca orice inflamație la nivelul pielii, care progresează în noduli și plăgi. Forma non-epiteliotropă poate avea o varietate mult mai mare de manifestări, de la un simplu nodul până la zone de ulceratii și căderi masive de păr.

Ca și diagnostic diferențial trebuie să deosebim forma epiteliotropă de lupusul eritematos și pemfigus vulgaris.

În cazul limfosarcomului de SNC (sistem nervos central), ca și simptome putem întâlni: convulsii și paralizii.

Limfomul ocular în 20-25% dintre cazuri poate duce la glaucom, sângerări oculare, desprinderi de retină și orbire [6].

Diagnosticul

Cele mai folosite mijloace de diagnostic includ: examene citologice, examene histopatologice, teste imunohistochimice,

citometrie în flux și teste de clonalitate a limfocitelor. Histopatologia, combinată cu imunohistochimie, necesită sedarea sau anestezia animalelor iar aspirarea ganglionilor limfatici pare a fi tehnica cea mai ușoară și mai puțin invazivă [7].

În cazuri de limfoame cu celule mixte sau cu o histomorfologie neobișnuită, pot fi necesare teste suplimentare cum ar fi evaluarea clonalității, prin reacția polimerazică în lanț (PCR).

Astfel, atât IFCF (imunofenotiparea prin citometrie în flux), cât și testarea clonalității pot fi utilizate pentru confirmarea sau clasificarea limfomului canin. De asemenea, imunohistochimie ne ajută la diferențierea limfoamelor de celule B și T cu ajutorul unor coloranți markeri imunohistochimici [6].

Prognosticul

Prognosticul câinilor diagnosticați cu limfom este foarte variabil și depinde de o multitudine de factori care influențează răspunsul la terapie. Spre exemplu, a fost confirmat faptul că animalele cu limfom

de tip T, au avut o remisie și durată de supraviețuire mai scurte, decât cei cu limfom cu fenotip B [6].

Tratamentul

Având în vedere faptul că limfomul este, de obicei, o boală sistemică, este necesară o abordare terapeutică sistemică (chimioterapie).

Protocolul cel mai eficient pentru limfom este reprezentat de chimioterapie, care se bazează pe doxorubicină, ciclofosamidă, vincristină, prednison și L- asparaginază.

Acest protocol poate produce remisiuni mai mari de 85% și prelungește timpul de supraviețuire de la opt până la 12 luni.

În ultimi ani s-a încercat o combinație între chimioterapie și transplant autolog de măduvă osoasă pentru a prelungi supraviețuirea animalelor mai mult de 12 luni [9].

Menționăm că majoritatea protocoalelor chimioterapeutice combinate, folosite în tratamentul câinilor cu limfom, au fost dezvoltate în ultimii 15-20 de ani [14]. ■

Bibliografie

1. ABBAS, A.K., LICHTMAN, A.H., 2005, Cellular and Molecular Immunology, ISBN 1- 4160-2389-5.
2. APPELBAUM, F.R., 2007, Hematopoietic cell transplantation, N Engl. J Med, 357:1472-5.
3. APPELBAUM, F.R., HERZIG, G.P., GRAW, R.G., BULL, M.I., BOWLES, C., GORAN, C., DEISSEROTH, A.B., 2014, Study of cell dose and storage time on engraftment of cryopreserved autologous bone marrow in a canine model, Experimental Hematology Section, National Cancer Institute, National Institutes of Health, Maryland USA. Transplantation Vol. 26, No. 4.
4. COMAZZI, S., MARELLI, S., COZZI, M., RIZZI, R., FINOTELLO, R., HENRIQUES, J., PASTOR, J., PONCE, F., ROHRER-BLEY, C., RUTGEN, B.C., TESKE, E., 2018, Breed associated risks for developing canine lymphoma differ among countries: an European canine lymphoma network study, BMC Veterinary Research 14: 232.
5. CUTLER, C., ANTIN, J.H., 2005, An overview of haematopoietic stem cell transplantation. Clin Chest Med, 26:517-527.
6. GAVAZZA, A., SACCHINI, F., LUBAS, G., GUGLIUCCI, B., VALORI, E., 2008, Clinical, laboratory, diagnostic and prognostic aspects of canine lymphoma: a retrospective study, Comp Clin Pathol 18:291-299 DOI 10.1007/s00580-008-0799-y.
7. MARCONATO, L., 2011, The staging and treatment of multicentric high-grade lymphoma in dogs: a review of recent developments and future prospects. The Vet. Journal 188:34-38. 19.
8. MATSUYAMA, A., BIENZLE, D., RICHARDSON, D., DERAVID, N., HWANG, M.H., DARZENTAS, N., KELLER, S.M., 2019, Composite lymphoma of concurrent T zone lymphoma and large cell B cell lymphoma in a dog, Matsuyama et al. BMC Veterinary Research 15:413 https://doi.org/10.1186/s12917-019-2154-8.
9. SARMIENTO, M., RAMÍREZ, P., PARODY, R., SALAS, M.Q., BEFFERMANN, N., JARA, V., 2018, Advantages of non-cryopreserved autologous hematopoietic stem cell transplantation against a cryopreserved strategy, Bone Marrow Transplant, https:// doi.org/ 10.1038/s41409-018-0117-5.
10. SHIRUZU, J.A., NEGRIN, R.S., WEISSMAN, I.L., 2005, Hematopoietic stem and progenitor cells: clinical and preclinical regeneration of the hematolymphoid system. Ann Rev Med 56:509-538.
11. SIERRA, J., CONDE, E., IRIONDO, A., BRUNET, S., MARIN, J., PEREZ DE OTEIZA, J., CABALLERO, D., MARTINEZ, F., HERNDNDEZ-NAVARRO, F., DOMINGO, A., CARRERA, D., REVERTER, J.C., RICHARD, C., ZUAZU, J., BARO, J., SOLANO, C., DIAZ-MEDIAVILLA, J., ROZMAN, C., MONTSERRAT, E., 1993, Frozen vs. Non frozen bone marrow for autologous transplantation in lymphomas: a report from the Spanish GEL/TAMO Cooperative Group* Ann Hematol 67:111-114.
12. VALLI, V.E., SAN MYINT, M., BARTHEL, A., 2011, Classification of canine malignant lymphomas according to the World Health Organization criteria. Vet. Pathology.
13. VASCELLARI, M., BAIONI, E., RU, G., CARMINATO, A., MUTINELLI, F., 2009, Animal tumour registry of two provinces in northern Italy: incidence of spontaneous tumours in dogs and cats, BMC Veterinary Research, 5:39 doi:10.1186/1746-6148-5-39.
14. WEISSMAN, I.L., 2000, Translating stem and progenitor cell biology to the clinic: barriers and opportunities, Science 287:1442-6.

Babesioza este o boală gravă, care este transmisă câinilor prin intermediul mușcăturii de căpușe. Pentru a supraviețui transmiterea, este necesară hrănirea căpușei pe câine timp de mai mult de o zi.¹

BRAVECTO®

REDUCEȚI RISCUL DE TRANSMITERE PENTRU **BABESIA** CU DOAR O SINGURĂ ADMINISTRARE

ANEMIE

DESCOMPUNEREA CELULELOR SANGUINE

SLĂBICIUNE

1 ADMINISTRARE

100% EFECT DE PREVENȚIE OBSERVAT

BRAVECTO® – TABLETE MASTICABILE PENTRU CÂINI

Intr-un studiu, un singur tratament a prevenit eficient transmiterea *Babesia canis* de către căpușele infestate**, pe o perioadă de 12 săptămâni^{2,3}

ELIMINAȚI CĂPUȘELE CU BRAVECTO

Reduceți riscul de transmitere pentru Babesia, oferindu-i în același timp câinelui dumneavoastră o protecție de lungă durată împotriva puricilor și căpușelor, cu o singură administrare.

Întrebați-ne chiar astăzi despre BRAVECTO!

* BRAVECTO® [prescribing information], Madison, NJ: MSD Animal Health; 2014.

** Based on studies conducted on *Dermacentor reticulatus*.

¹ Little SE, 2nd Canine Vector-Borne Disease (CVBD) Symposium 2007, p. 30-4.

² Taenzler J et al. Parasites & Vectors 2015; 8:305.

³ Taenzler J et al. Parasites & Vectors 2016; 9:234.

© 2022 Intervet International B.V., cunoscută și ca MSD Animal Health.

Toate drepturile rezervate. RO-BRV-220200004

Principalele boli ale păsărilor partea I

● **Mircea COROIAN, Flaviu TĂBĂRAN, Cornel CĂTOI** – USAMV Cluj-Napoca, Facultatea de Medicină Veterinară din Cluj-Napoca, Disciplina de Parazitologie și Boli Parazitare, Disciplina de Anatomie Patologică, Diagnostic Necropsic și Medicină Legală

1. 1. Chlamidioza aviară

Relevanță, etiologie și epidemiologie
Cunoscută și sub denumirea de psitacoză sau ornitoză, este o bacterioză care afectează numeroase specii de păsări, întâlnindu-se preponderent în fermele de curcani și rațe. Deoarece este o boală zoonotică, poate avea un impact negativ asupra sănătății publice. Agentul etiologic este *Chlamydothyla* (*Chlamydia*) *psittaci*. Păsările sălbatice și de colivie sunt incriminate ca fiind responsabile pentru diseminarea bacteriei. Contaminarea se realizează în principal pe cale inhalatorie, prin intermediul fecalelor.

Patogeneza

După pătrunderea bacteriei în organismul gazdei, aceasta se multiplică la nivelul pulmonilor, sacilor aerieni și a pericardului. Pe cale hematogenă, se răspândește în ficat, splină și rinichi, unde multiplicarea este reluată.

Tablou clinic

La curcani se constată afectarea stării generale, inapetență, pierderi în greutate, iar ocazional scurgeri nazale cu afectarea respirației. Frecvent, se constată diaree de culoare galben-verzui. Simptome similare se pot întâlni la rațe, găște și porumbei, sugerând o afectare sistemică, pulmonară sau digestivă. De asemenea, în cazul acestor specii diareea apare cu aspect apos. La porumbei, un simptom des întâlnit este conjunctivita.

Leziuni anatomopatologice

Histologic, leziunile constau în răspuns fibrinos cu infiltrat celular mixt și necroză. Mai apoi, răspunsul tisular poate genera pneumonie, aerosaculită, hepatită, mio- și epicardita, nefrită, peritonită și splenită. La curcani, necropsic se poate constata slăbire, congestie vasculară, pericardită fibrinoasă, aerosaculită și perihepatită fibrinoasă. La nivelul pulmonilor se pot constata leziuni de pneumonie fibrinoasă, aceștia având aspect congestionat. Uneori, singura

leziune este cea de mărire în volum și congestie splenică. La porumbei, leziunile constau în conjunctivită, pleoapele fiind inflamate și acoperite de cruste. Adicional, se poate întâlni hepatomegalie, aerosaculită și enterită.

Diagnostic

Diagnosticul se realizează prin coroborarea datelor epidemiologice, a tabloului clinic și lezional. Se urmărește identificarea incluziilor intracitoplasmatice, în frotiuri realizate din exudat de la suprafața organelor afectate. Dacă este posibil, se poate folosi tehnica anticorpilor fluorescenți. Diagnosticul de certitudine se stabilește prin izolare și identificare virală sau PCR. Se recomandă măsuri de precauție, deoarece este o boală foarte contagioasă.

Diagnostic diferențial

Infecția cu *Mycoplasma gallisepticum*, gripa aviară, aspergiloza, colibaciloza septicemică și holeră.

1. 2. Tuberculoza aviară

Relevanță, etiologie și epidemiologie
Tuberculoza aviară este o zoonoză care

afectează numeroase specii de păsări și mamifere, produsă de *Mycobacterium avium*. Contaminarea se realizează prin intermediul fecalelor.

Patogeneza

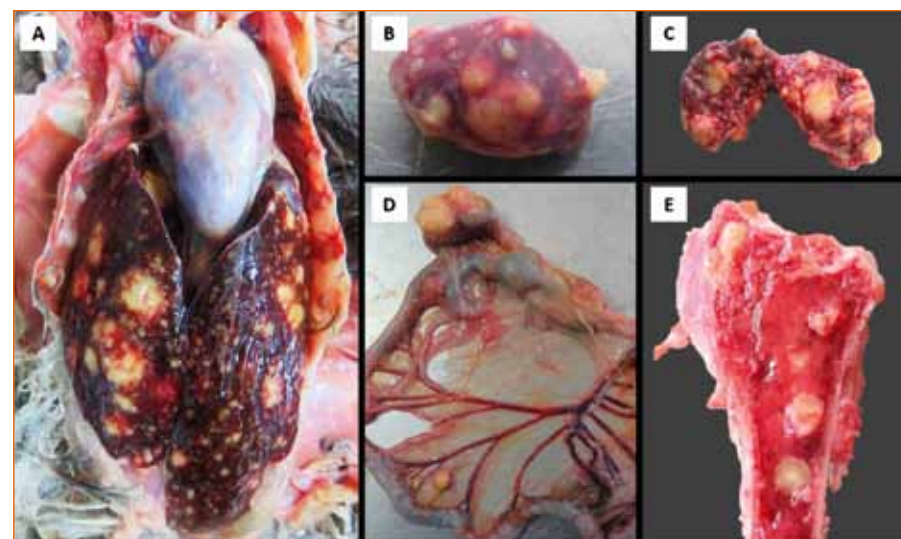
Ingestia bacililor determină infecție intestinală, replicarea acestora determinând formarea de focare locale preponderent în duoden. Această replicare este urmată de diseminarea bacteriei în sânge. Bacilemia facilitează dispersia în toate organele, conducând la o distribuție generalizată a leziunilor.

Tablou clinic

De cele mai multe ori boala capătă o formă cronică, simptomele prelungindu-se pe o perioadă mai lungă de timp. Se constată slăbirea păsărilor, care duc până la emaciare severă, cu evidențierea carenei sternale. Diareea se întâlnește frecvent, iar pielea feței, creasta și bărbile apar anemice. În cazul localizării leziunilor la nivelul măduvei osoase, se pot constata dificultăți de deplasare.

Leziuni anatomopatologice

Principalele leziuni granulomatoase

● **Figura 1** – Tuberculoză aviară, leziuni granulomatoase, multifocale, cu cazeificare centrală: A. Hepatită; B. C. Splenită; D. Enterită; E. Osteomielită

se găsesc în intestin, ficat, splină și măduva osoasă, dar pot fi identificate și în alte organe sau țesuturi. Leziunile tipice sunt granuloamele tuberculoase. Acestea prezintă un aspect neregulat, sunt de culoare gri-gălbui, având dimensiuni variate (Fig. 1,2). Pe secțiune, prezintă o consistență crescută, cazeoasă. Nodulii prezenți la nivelul intestinului interesează întreaga grosime a acestuia. Prin ulcerare în interiorul lumenului determină o descărcare de bacili, constituind noua sursă de infecție. Ficatul și splina apar mărite în volum, multe cazuri soldându-se cu ruptura acestora și hemoragie internă.

Diagnostic

Simptomatologia cronică, mortalitate persistentă și identificarea leziunilor pot îndruma diagnosticul. De asemenea, se urmărește punerea în evidență a bacililor cu aciditate rapidă, după secționarea tuberculilor (Fig. 2). Diagnosticul de certitudine se realizează prin PCR.

Diagnostic diferențial

Neoplazii, colibaciloza, puloroza sau alte infecții cu *Salmonella*, infecția cu *Staphylococcus*, holera și aspergiloza.

1. 3. Colibaciloza aviară

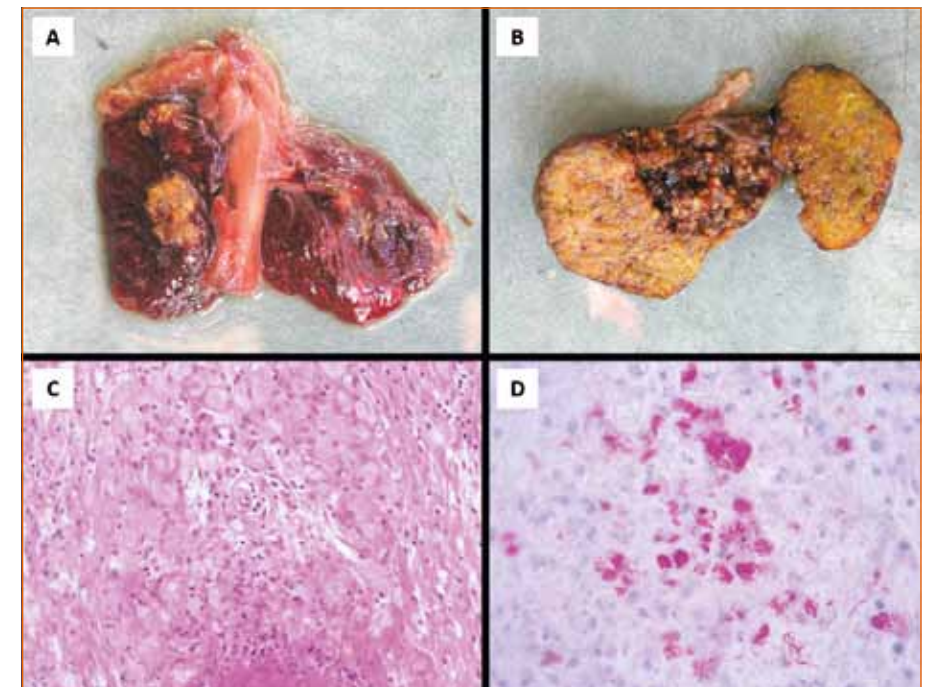
Relevanță, etiologie și epidemiologie
Colibacilozele reprezintă un grup de afecțiuni produse de către *Escherichia coli*, intervenind serotipuri patogene sau facultativ patogene, în asocierie cu alți agenți bacterieni sau virali. Imunitate scăzută sau deficiențele tehnologice de creștere (așternut care produce praf, ventilație ineficientă, niveluri crescute de amoniac, variații ale temperaturii în adăpost), joacă un rol important în evoluția bolii.

Patogeneza

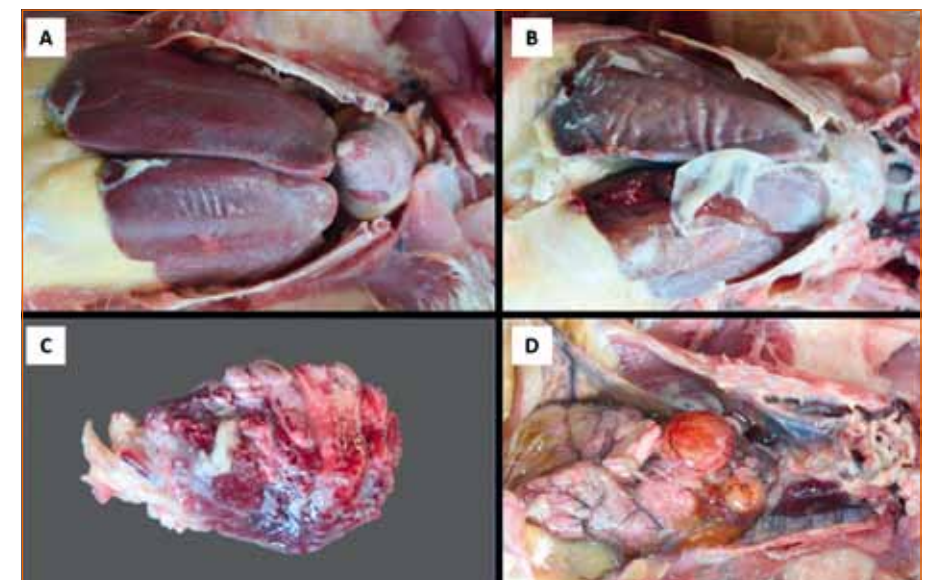
E. coli se găsește în mod normal la nivelul tubului digestiv la păsări și mamifere, fiind diseminat prin intermediul fecalelor. Sursa infecției este reprezentată de apă, furaje și mediul în care sunt crescute păsările. Principala rută de contaminare este cea inhalatorie.

Tablou clinic și lezional

În funcție de modul de contaminare și serotipul implicat, pot fi descrise mai multe forme evolutive.

● **Figura 2** – Tuberculoza aviară: A. Pneumonie; B. Splenită; C. Granulom tuberculos, colorție HE; D. Granulom tuberculos, colorție Ziehl-Neelsen

● **Figura 3** – Colibaciloză septicemică, găină: A, B. Poliserozită fibrinoasă difuză; C. Aerosaculită și pneumonie fibrinoasă; D. Peritonită și ovarită

1. 1. Colisepticemia

Reprezintă cea mai severă formă a infecției, fiind afectate în special păsările cu vârste între 2 și 12 săptămâni. Simptomatologia cuprinde: apatie, adinamie, pene ciufulite, asociat cu simptome respiratorii. Morbiditatea poate să depășească 50% din efectiv.

La examenul necropsic se constată poliserozită generalizată (Fig. 3), carcasa având un aspect închis la culoare și deshidratat. Ficatul, splina, pulmonii și rinichii prezintă congestie. Sacii aeriari sunt îngroșați și opaci, cu depozite cazeoase aderente. Se observă leziuni de pericardită, acesta având un aspect

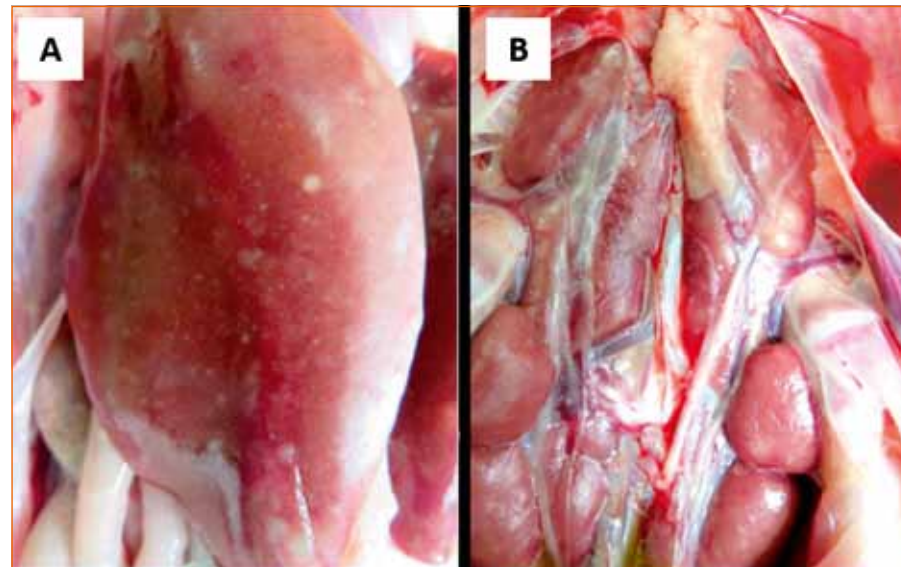

Figura 4 – Boala lui Hjarre la curcă, granuloame multifocale în ficat (A) și rinichi (B)

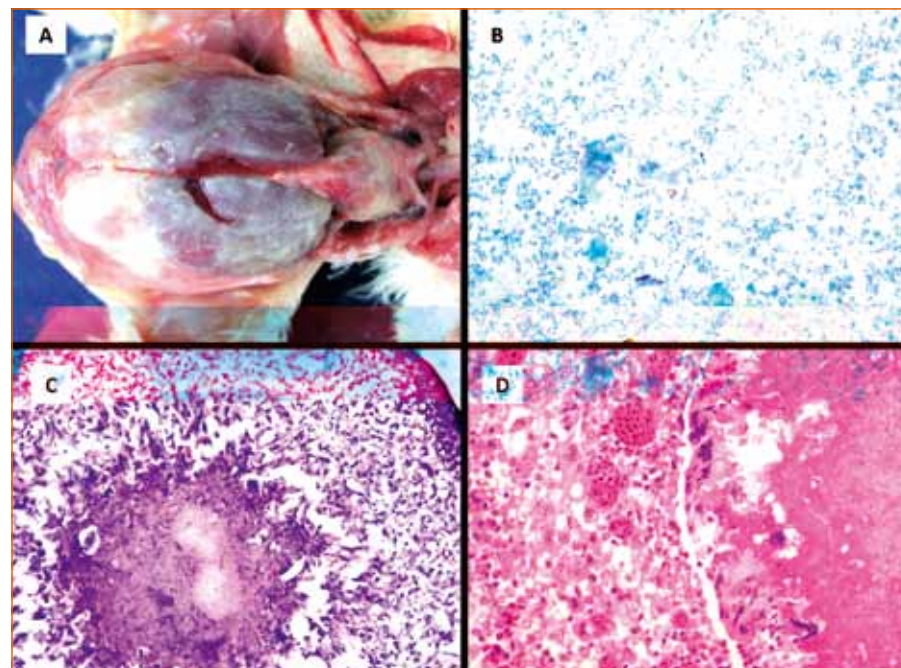

Figura 5 – Colibaciloza aviară: A. Poliserozită fibrinoasă; B. Bacili în preparat citologic, colorație Dia-Quick; C, D. Granulom colibacilar, colorație HE

◀ îngroșat și alb, aderent la suprafața cordului. De asemenea, în cele mai multe cazuri, un material fibrinos acoperă suprafața ficatului.

1. 2. Peritonita

Sunt afectate mai ales păsările adulte, determinând moarte subită sau scăderi în greutate și stare de abatere. Ouale sunt deformate, coaja acestora prezentând defecte. La examene-

nul necropsic se pot constata res-turi de gălbenuș, material cazeos sau lichid lăptos în cavitatea abdominală, inflamația și deformarea ovarelor și salpingită.

1. 3. Infecția sacului vitelin

Această formă este una din cele mai frecvente cauze a mortalității puilor de găină în prima săptămână după ecloziune. Ruta de contaminare poate fi pe

cale ombilicală, situație în care acesta apare inflammat și necrotic, sau prin multiplicarea bacteriană în interiorul oului eclozionat. *E. coli* se multiplică rapid la nivelul intestinului, într-o perioadă scurtă de timp răspândindu-se la tot efectivul, cu mortalitate considerabilă. La necropsie se constată o carcasă septicemică, congestie pulmonară, iar ficatul și rinichii apar inflamați, de culoare închisă. Caracteristic este aspectul inflammat și neabsorbit al sacului vitelin. Gălbenușul poate fi galben și întărit sau apos de culoare maroniu-verzui, cu miros fetid. Frecvent, apare peritonita cu hemoragii la nivelul suprafeței seroase intestinale.

1. 4. Coligranulomatoza (boala lui Hjarre)

Simptomatologia clinică nu este specifică, frecvent întâlnindu-se moarte subită. Prin necropsie, se pot identifica la nivelul organelor, a mezenterului și în peretelui intestinal granuloame nodulare de culoare galbenă, cu consistență crescută (Fig. 4).

1. 5. Sindromul capului umflat

Cel mai frecvent se întâlnește la puii broiler și constă într-un edem gelatinos al regiunii feței și a țesuturilor periorbitale. De asemenea, se poate observa un exudat cazeos la nivelul sacului conjunctival, în glandele lacrimale și subcutanat în zona feței.

1. 6. Celulita

Denumită și dermatita necrotică, afectează regiunea inferioară a abdomenului, putând ajunge inclusiv pe coapse. Se întâlnește preponderent la puii broiler, cauzând pierderi economice prin deprecierea carcaselor.

Pe lângă principalele forme evolutive descrise mai sus se mai poate înregistra: sinovită, artrită, traheită, aerosaculită, panoftalmie și abcese localizate.

Diagnostic

Un diagnostic de certitudine se realizează prin izolarea și tipizarea moleculară a bacteriei *E. coli*. Prin metode histologice se pot pune în evidență granuloamele colibacilare (Fig. 5).

1. 4. Bordetelioza (Coriza curcilor)

Relevanță, etiologie și epidemiologie
Bordetelioza este o boală respiratorie cu

evoluție acută, produsă de către *Bordetella avium*. Se întâlnește în special la curcanii între 1 și 6 săptămâni, dar toate vârstele sunt susceptibile. Cele mai importante surse ale infecției sunt apa și așternutul contaminat.

Patogeneza

După atașarea la nivelul epiteliului ciliat al tractului respirator superior, *B. avium* produce deciliere și alterarea producției de mucus. Aceasta va determina incapacitatea aparatului mucociliar și acumulare de mucus.

Tablou clinic

La curcanii tineri, inițial apar secreții nazale mucoide și exudat ocular spumos, manifestate prin strănut și scuturări ale capului. Progresiv, secrețiile devin îngroșate determinând lipirea nărilor și a pleoapelor. La păsările mai afectate se constată raluri traheale și respirație bucală.

Leziuni anatomopatologice

Cele mai des întâlnite leziuni sunt: epifora, rinită seroasă sau catarală, sinuzită și traheită. În cazuri mai severe, inelele traheale se deformează, determinând îngustarea lumenului.

Diagnostic

Cel mai frecvent sunt utilizate metode serologice precum ELISA sau microaglutinarea.

1. 5. Holera aviară

Relevanță, etiologie și epidemiologie

Este o boală infecțioasă care afectează numeroase specii de păsări, produsă de către *Pasteurella multocida*. Cel mai frecvent evoluează septicemic, cu morbiditate și mortalitate ridicată. Păsările trecute prin boală rămân purtătoare, iar prin intermediul secrețiilor de la nivelul cavității bucale, contaminatează apa, hrana și mediul.

Patogeneza

După contaminarea pe cale orală, tractul respirator superior este colonizat.

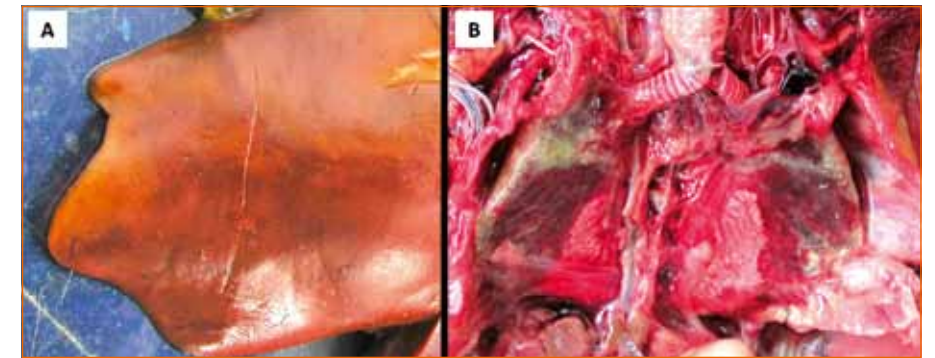

Figura 6 – Holera aviară: A. Hepatită necrotică miliară; B. Pneumonie sero-fibrinoasă

Infecția se extinde la nivelul pulmonilor, urmată de bacteriemie și septicemie.

Tablou clinic

Mortalitatea care survine brusc, într-un procent ridicat este frecvent întâlnită. Păsările bolnave prezintă anorexie, abatere, cianoză, raluri, secreții de mucus de la nivel nazal și oral. Simptomele digestive includ diaree apoasă de culoare albă, sau mucoasă de culoare verde. Evoluția bolii este scurtă, urmată de deces. Forma cronică se întâlnește mai des la găini, caracterizată prin artrită, inflamația crestei, a tălpii piciorului sau a tecilor tendinoase. La curcani, în forma cronică se înregistrează abcese în sinusurile infraorbitale și urechea medie, manifestate prin torticolis.

Leziuni anatomopatologice

În cazul evoluției acute, leziunile pot să lipsească. Hemoragii sub formă de peteșii sau echimoze se întâlnesc în cord, pe seroase sau grăsimea abdominală. Frecvent se constată hiperemie în porțiunea superioară a intestinului. La găinile ouătoare poate determina ooforită și peritonită difuză. De asemenea, ca urmare a septicemiei putem întâlni hepatomegalie și focare necrotice în ficat sau pulmoni (Fig. 6). Formele cronice produc leziuni inflamatorii localizate, interesând: articulații,

tendoane sau sinusuri.

Diagnostic

Pentru un diagnostic de certitudine se recomandă izolarea și identificarea bacteriei. De asemenea, se pot realiza frotiuri de la nivelul organelor, prin colorația Gram, evidențiindu-se aspectul bipolar al *P. multocida*.

Diagnostic diferențial

Rujet, *Pasteurella gallinarum*, *P. haemolytica*, *Moraxella osloensis* și *Yersinia pseudotuberculosis*. ■

Bibliografie

- Baba, A. I., & Cătoi, C. (2004). Morfopatologie generală. AcademicPres.
- Cătoi, C. (2003). Diagnostic necropsic veterinar. AcademicPres.
- Cătoi, C. (2006). Anatomie patologică specială. AcademicPres.
- Charlton, B. R. (2000). Avian disease manual. the American association of avian pathology.
- Pattison, M., McMullin, P., Bradbury, J. M., & Alexander, D. (Eds.). (2007). Poultry diseases. Elsevier Health Sciences.
- Swayne, D. E. (2013). Diseases of poultry. John Wiley & Sons.

Condiții de creștere și îngrijirea de rutină a păsărilor ținute în captivitate

Înțelegerea necesităților fiecărei păsări de colivie reprezintă punctul de plecare pentru împiedicarea unor patologii întâlnite în captivitate. Odată cu creșterea diversității speciilor de păsări ținute în captivitate, dar și a locurilor publice sau private în care acestea se află, cunoștințele medicale au avansat atât în privința evaluării bolilor infecțioase sau a situațiilor de urgență, dar și în privința cunoștințelor legate de comportamentul natural al păsărilor, elemente de bunăstare, incluzând mediul în care sunt ținute păsările în captivitate.

● DVM, PhD Asist. univ. Dr. Popa Iulia-Alexandra – Facultatea de Medicină Veterinară, U.S.A.M.V. București

Cuștile și volierele trebuie să fie suficient de mari pentru a permite păsării să se miște în voie. Minimum de spațiu trebuie să ofere lungimea, lățimea și adâncimea egale cu o dată și jumătate din anvergura aripilor păsării. Dimensiunile mai mici rezultă în afectări ale penelor lungi și comportamente modificate asociate cu automutilarea. În cazul deținerii mai multor păsări în același spațiu pot apărea traumele de cușcă comună, chiar dacă acestea aparțin aceleiași specii. Leziunile pot fi severe sau chiar fatale în cazul speciilor de talie medie și mare sau în cazul amestecării unor specii cu talii diferite. (Kahn și Line, 2007).

Materialele de construcție a cuștii, recipientele de hrănire și adăpare și jucăriile nu trebuie să includă oțel galvanizat sau plumb din cauza intoxicațiilor care pot fi produse prin ciugulirea acestor suprafețe (Bays și col, 2008).

Dacă păsările sunt ținute în spații exterioare de tipul țarcurilor sau a volierelor, sunt cunoscute avantajele de tipul expunerii nemijlocite la lumină naturală, aer curat și integrarea unor elemente de mediu naturale (crengi, copaci etc.). Cu toate acestea, sunt numeroase dezavantaje de care trebuie

să se țină cont cum ar fi cele legate de posibilitățile de adăpostire sau acoperire în totalitate a volierei la schimbările bruște de vreme și cele legate de contaminare infecțioasă provenită de la speciile de păsări sălbatice care pot defeca în perimetrul volierei (Verhoef-Verhallen, 2004).

Alimentația joacă un rol deosebit în cazul întreținerii păsărilor în captivitate, atât din punct de vedere fizic cât și emoțional. Înțelegerea necesităților nutriționale diferite, dar și a obiceiurilor de hrănire au condus la apariția de diete comerciale specializate pe categorii (ex. paserine, papagali de talie mică, medie sau mare) sau chiar pe specii (ex. diete bazate pe nectar preparate sub forma unor paste sau în formă lichidă pentru Papagalul Curcubeu sau Lori, nume mai frecvent utilizat). De asemenea, aportul de fructe sau legume potrivite speciilor de păsări este binevenit deoarece asigură diete echilibrate, diversitate, stimulare mentală și fizică (Kahn și Line, 2007). Pentru multe din păsările de colivie, dietele comerciale compuse exclusiv din semințe prezintă neajunsuri în planul nutriției esențiale, ducând la obezitate, niveluri mari de colesterol, gută, hipocalcemie și alte deficiențe de minerale sau vitamine, hipercheratoză, metaplasie scvamoasă și o calitate slabă

a penelor (Brown, 2012; Harrison, 2011). Datele din literatura de specialitate și studiile clinice relevă faptul că nutriția păsărilor de colivie stă la baza majorității semnelor de boală pentru care păsările sunt examinate într-o clinică veterinară (Harrison, 2011). Prin imunosupresia de care sunt afectate aceste păsări apare susceptibilitate mare la infecții bacteriene, micotice, parazitare sau virale, ceea ce face ca diagnosticul și mai ales, tratamentul să fie abordate cu atenție sporită pentru a se putea stabili prognosticul și eficiența terapiei. Semnele de malnutriție se manifestă prin modificări comportamentale cum ar fi agitația, consumul de obiecte non-alimentare, toaletarea excesivă a penelor și automutilare sau modificări fizice de tipul năpârlit persistent și penajul mat (Brown, 2012). La păsările femele apare retenția de ou, pontarea succesivă, în afara perioadelor de împerechere și prolapsul cloacal (Harrison, 2011).

Exercițiile fizice sunt elemente importante în cazul păsărilor de colivie pentru menținerea tonusului și pentru evitarea sau minimizarea unor comportamente anormale derivate din plictiseală. În special în cazul papagalilor, ieșirea regulată din colivie și interacțiunile cu proprietarul reprezintă metode eficiente de stimulare

psihologică și fizică, dar și de îmblânzire a acestor păsări.

Fotoperiodismul joacă un rol important în obținerea unor condiții de viață potrivite în cazul păsărilor de colivie. Este cunoscut faptul că acest aspect influențează ciclul sexual al păsărilor, iar o perioadă de 12 ore de lumină urmate de un număr egal de ore de întuneric induc pentru majoritatea speciilor activarea activității reproductive. De asemenea, în cazul păsărilor de captivitate intervin factori externi cum ar fi prezența luminilor aprinse noaptea sau a zgomotelor produse de voci sau televizor. Lipsa odihnei corespunzătoare conduce la tulburări de comportament, anxietăți sau agresivitate în cazul acestor păsări. Este recomandabil ca medicul veterinar să instruiască proprietarii în

evitarea acestor factori prin plasarea coliviei într-un mediu liniștit și obscur pentru odihnă sau, la nevoie, chiar acoperirea coliviei cu un material textil care să permită circulația aerului.

Îmbunătățirea mediului de viață (engl. enrichment) reprezintă un criteriu din ce în ce mai des utilizat în stabilirea condițiilor de creștere în captivitate. Tehnicile implică folosirea de obiecte de joacă, hrană ascunsă sau de diferite dimensiuni, elemente din natură pe care să se cațere sau să zboare și obiecte sau elemente pentru îmbăiere. Plictiseala, lipsa de exerciții, hrana în exces și ușor de obținut duc la comportamente deviate cum ar fi vocalizările excesive, agresivitate (față de alți indivizi sau față de om), apariția fobiilor (tulburări de anxietate, ciugulitul penelor și automu-

tilarea. Complicațiile secundare acestor comportamente modificate includ patologii diverse de tip dermatologic, digestiv, neurologic și destul de frecvent de ordin reproductiv, cum ar fi ouatul excesiv sau în afara perioadelor de activitate reproductivă.

În final, este important de menționat faptul că unul din rolurile medicilor veterinari clinicieni, în special a celor instruiți în clinica animalelor exotice, dar nu numai, este de a instrui proprietarii de păsări exotice, mai ales în cazul celor neexperimentați în privința condițiilor de viață pe care aceștia trebuie să le asigure păsărilor. De asemenea, este recomandabil ca o pasăre achiziționată recent să fie evaluată medical inițial și dacă proprietarul deține deja alte exemplare, să fie ținută izolată un timp pentru a putea fi detectate semne clinice pentru diverse boli contagioase înainte de a fi introdusă în grup. Examenele clinice periodice și instruirea proprietarului în privința urmăririi unor semne de comportament modificat sau de boală joacă un rol esențial în calitatea și longevitatea păsării de colivie. Importanța vizitelor medicale veterinare rezidă din faptul că păsările, în general, indiferent de specie, maschează starea de boală până când aceasta devine gravă. Proprietarii sau îngrijitorii păsărilor aflate în captivitate pot observa schimbări de comportament, de tonus general sau de condiție al penajului, cel din urmă fiind un element foarte util în evaluarea stării generale de sănătate pentru o pasăre. De asemenea, apetitul hidric și mai ales alimentar sunt elemente importante ce pot alerta proprietarul astfel încât să programeze vizita pentru o consultație la medicul veterinar. ■

Bibliografie

1. BAYS T.B., LIGHTFOOT T., MAYER J., 2008. Comprendre le comportement des NAC: oiseaux, reptiles et petits mammifères, Editura Elsevier Masson, Paris.
2. BROWN, J., 2012. Basic husbandry for cage and aviary birds - part two Best environment, Available online at <https://www.vettimes.co.uk/app/uploads/wp-post-to-pdf-enhanced-cache/1/basic-husbandry-for-cage-and-aviary-birds-part-two-best-environment.pdf>.
3. KAHN C.M., LINE S., 2007. The Merk/Merial Manual for Pet Health- Home Edition, Editura Merk&Co. Inc., Massachusetts, U.S.A.
4. HARRISON G.J., 2011. Twenty Years of Progress in Pet Bird Nutrition. Originally in Javma, 212(8). Available online at: <https://www.harrison-sbirdfoods.com/twenty-years-of-progress-in-pet-bird-nutrition-javma-1998/>.
5. VERHOEF-VERHALLEN E.J.J., 2004. The complete encyclopedia of cage and aviary birds- Second edition, Editura Rebo International, Lisse.

Apivit

Supliment de vitamine în soluție orală

Indicat în situații de producții solicitante

- ✓ Sprijinirea producției de albine matcă
- ✓ Stimularea reproducerii
- ✓ Recuperarea stupilor epuizați
- ✓ Când există o disponibilitate redusă a polenului și nectarului

Concentrație puternică de vitamine

- ✓ Conține concentrații mari ale vitaminelor A, E și D3
- ✓ Conține concentrații adecvate ale vitaminelor C, K și B complex
- ✓ Supliment alimentar perfect
- ✓ Bine acceptat

Facilitatea utilizării

- ✓ Oral, se adaugă în apă, miere sau sirop de porumb
- ✓ În condiții meteo nefavorabile și ploioase

LABIANA
always works

Apivit

Supliment de vitamine în soluție orală

Rolul esențial al vitaminelor în creșterea și dezvoltarea stupului

Stupii care produc cea mai multă miere sunt cei care au reproducția substanțial acoperită și au o matcă (regină) care își îndeplinește funcția normală.

Cerintele de producție, în special în condiții de mediu nefavorabile, pot necesita adăugarea suplimentară de vitamine care ajută la stimularea reproducerii și astfel, să prevină epuizarea stupului.

Producerea de miere

O albină colectează nectarul și îl livrează tinerelor albine lucrătoare din stup.

Albinele lucrătoare muncesc timp de câteva zile pentru a reduce conținutul de umiditate al nectarului, de la 60% la 25%.

Albinele lucrătoare îmbogățesc nectarul cu enzime pe care le secretă chiar ele.

Nectarul este depozitat în celulele fagurelui, unde va pierde în continuare din umiditate, până la atingerea gradului perfect de maturare, în jur de 18%.

Albinele se asigură că mierea este gata de a fi depozitată și sigilează celulele cu un strat de ceară, ceea ce indică faptul că mierea este pregătită pentru a fi colectată.

COMPOZIȚIE PER KILOGRAM

Vitamine, provitamine și substanțe chimice bine definite cu efect similar:

Niacinamidă (3a315)	22 g
D-pantotenat de calciu (3a841)	13.2 g
Vitamina A (3a672b)	6.600.000 IU
Vitamina E / DL-α-tocoferol acetat (3a700)	6.600 IU
Vitamina B2 / riboflavină	4.4 g
Vitamina K3 (3a710)	2 g
Vitamina C / ascorbat de sodiu (1b301)	1 g
Vitamina D3 (E 671)	880.000 IU
Vitamina B1 / clorhidrat de tiamină (3a820)	0.5 g
Vitamina B12 / cianocobalamină	6.6 mg
Transportor: lactoză monohidrat q.s.f	1 kg

Compoziție analitică

Sodiu	0.31 %
Proteină brută	3.73 %
Uleiuri și grăsimi brute	0.88 %
Cenușă brută	2.21 %
Fibre brute	0.16 %

INDICAȚII

Supliment de vitamine indicat pentru situații solicitante:

- Recuperarea stupilor epuizați.
- Condiții de mediu care împiedică disponibilitatea adecvată a polenului.
- În general, stimulează reproducerea, iar în special, producția de albine matcă.

POSOLOGIE ȘI CALE DE ADMINISTRARE

Uz oral.

Se administrează 1-2 g de Apivit la un litru de apă, miere sau sirop de porumb.

PRECAUȚII SPECIALE PENTRU PASTRARE

A se păstra într-un loc rece și uscat, sub 25° C și ferit de lumină.

Perioada de valabilitate: 2 ani, păstrat în recipientul său original, închis.

MOD DE PREZENTARE

Plic de 100 g.

Sac de 1 kg.

αESP-08100341

LABIANA
always works

Scurt istoric al Facultății de Medicină Veterinară din București

Aniversarea a 165 de ani de Învățământ Medical Veterinar și 100 de ani de la transformarea Școlii Superioare de Medicină Veterinară în FACULTATEA DE MEDICINĂ VETERINARĂ din București
partea a II-a

• Prof. univ. DVM, PhD, **Curcă DUMITRU** – Facultatea de Medicină Veterinară din București; Membru titular al Diviziei de Istoria Științei/DIS a CRIFST al Academiei Române; Profesor de Onoare al Universității Agrare de Stat din Moldova

Cu toate că eforturile cadrelor didactice reușesc să mențină activitatea instructiv-educativă la standarde superioare, noua situație impune elaborarea, în anul 1936, a unui nou regulament gândit în sensul îmbunătățirii activității generale, dar nu se aduc schimbări organizatorice majore față de regulamentul din 1929. El prevede funcționarea a 15 catedre și 5 conferințe, durata studiilor rămânând la 5 ani, iar examenele de doctorat rămân în număr de 6, fiind finalizate cu susținerea unei teze originale, tipărite.

Legiuirile din anii 1929 și 1936 vor fi modificate abia în anul 1938 când, prin noi prevederi legislative, se încearcă noi îmbunătățiri. După câțiva ani de la transformarea școlii în facultate (1921), se constată o creștere a numărului studenților înscriși. Dacă în anul universitar 1924–1925 facultatea avea un număr de 201 studenți, din care numai 5 erau fete (Tabelul nr. 2), în anul școlar 1927–1928, numărul studenților ajunge la 300, din care 9 fete (www.muzeulbucurestiului.ro/www.cimec.ro), date publicate de istoricul Ovidiu Bozgan.

Aceste îmbunătățiri organizatorice conduc, în anii următori, la creșterea permanentă a numărului de studenți. Se ajunge ca, după 1936, facultatea să aibă peste 400 de studenți înscriși, dintre aceștia 37 erau fete (Tabelul nr. 2), prag ce nu va mai fi depășit până în anul 1948.

Crescând numărul de medici veterinari practicieni, s-a ajuns, în anul 1924, la o încărcătură pentru fiecare medic veterinar

pe ținuturi: km², comune, animale (Tabelul nr. 3).

Ulterior, prin „**Legea pentru modificarea și completarea legilor privitoare la învățământul superior**”, apar schimbări și în planul de învățământ al facultății, ajungându-se la o structură specială; numărul catedrelor se reduce la 13, iar cel al conferințelor crește la 7, modificarea realizându-se prin contopirea unor catedre și crearea altora.

- Catedra de microbiologie și anatomie patologică sunt despărțite în două catedre: Microbiologie și respectiv Anatomie patologică;

- Catedra de parazitologie și inspecția sanitară a alimentelor devine: Catedra de zoologie și parazitologie, cu o conferință de inspecția alimentelor;

- Catedra de igienă veterinară și patologie generală a fost transformată în Catedră de igienă și alimentație;

- Catedra de patologie și clinică chirurgicală în: Catedra de medicină operatoare și patologie; iar Catedra de obstetrică, patologie și clinică bovină sunt contopite într-o singură catedră și o conferință.

Dar aceste schimbări, modificări, comasări și denumiri ale catedrelor nu au dus la îmbunătățirea muncii didactice, fastfel că, numai la câțiva ani s-a considerat necesar să se intervină din nou precunizându-se, o îmbunătățire a procesului de învățământ. Schimbarea a constat din nou în regruparea disciplinelor incluse în programa de învățământ, din schimbarea operată rezultând 14 catedre și 7 confe-

rințe. Evident, aceste modificări succesive vizau o mai bună organizare și funcționare a procesului instructiv-educativ.

De altfel, așa cum s-a mai menționat, realizarea acestui deziderat va face ca, după anul 1940, să se producă o nouă creștere a numărului candidaților care s-au înscris la examenul de admitere. Sporirea numărului de candidați a permis desigur o mai bună selecție (a se vedea datele din Tabelul nr. 2), dar, de bună seamă, în situația dată, creșterea numărului de studenți care urmau cursurile facultății crea unele dificultăți în realizarea unui învățământ performant, deoarece spațiile rezervate studiului, laboratoare și săli de curs, devenise deja insuficiente.

Învățământul, pentru a deveni performant, trebuia să fie la curent cu realizările practice din toate domeniile agriculturii, zootehniei, industriei casnice, culturii și artei. În acest sens au început să fie organizate expoziții ce constituie unul din mijloacele de prezentare sintetică a celor mai variate produse ale unei regiuni, ale unei țări, sau la nivel internațional. Prin faptul că ele prezintă produsele industriale, agricole, animale de rasă, culturale etc., cele mai noi și mai bune și pot folosi mijloace diferite de prezentarea exponatelor, expozițiile au și un rol propagandistic. În anul 1839 a fost organizată prima expoziție românească la Iași. Gazeta „Albina Românească” din 14 Mai 1839, scria următoarele cu această ocazie: „Astăzi 14 Mai, va începe în grădina domnească de la Socola expoziția plantelor și a florilor exotice” (Enciclopedia

Figura 34 – Medalia emisă cu ocazia Expoziției de horticultură și apicultură, București 1864 – cupru, diam. 59,8 mm, gravor A. Pittner: Avers: Alexandru Ioan I. Principele României 1864 (stânga); Revers: Expoziția de horticultură și apicultură în București; Onoare și încurajatoare Agriculturii și industriei, 1864 (dreapta)

Figura 35 – Medalia emisă cu ocazia Expoziției de agricultură și industrie, București 1864, Avers: Alexandru Ioan I. Principele României 1864 (stânga); Revers: la mijloc pe șapte rânduri: ONOARE SI INCURAGIARE AGRICULTUREI SI INDUSTRIEI 1864. În cerc: EXPOSITIUNE REGIONALA IN BUCUREȘTI. Totul înconjurat de o cunună compusă de plug, capete de animale domestice și cereale; alegorie la munca câmpului și la creșterea animalelor. Medalia are 59 m/m

României, vol. IV, București, 1939–1943, pag. 283).

Organizarea expozițiilor agricole și industriale în Principatele române, a fost impulsionată și de expozițiile internaționale de la Londra din anul 1851 și de la Paris din anul 1855 (B. Țincu: „Primele expoziții economice organizate în București în anii 1864 și 1865”, în: Materiale de istorie și muzeografie, vol. IV, București, p. 274).

La EXPOZIȚIA DE HORTICULTURĂ ȘI APICULTURĂ DIN ANUL 1864, s-a emis medalia (Fig. 34) ce are pe Av. pe ALECSANDRU IOAN I PRINCEPELE ROMÂNIEI 1864. Legendă circulară. În centru, bustul domnitorului, profil spre stînga, în uniformă. Iar pe Rv. EXPOZIȚIUNE DE ORTICULTURĂ ȘI APICULTURĂ ÎN BUCUREȘTI. Legendă circulară. ONORE ȘI ÎNCURAGIARE AGRICULTUREI ȘI

fusese inaugurată oficial în anul 1854), între 1–8 Octombrie 1864 (B. Țincu: „Primele expoziții economice organizate în București în anii 1864 și 1865”, în: Materiale de istorie și muzeografie, vol. IV, București, p. 274).

La EXPOZIȚIA DE HORTICULTURĂ ȘI APICULTURĂ DIN ANUL 1864, s-a emis

medalia (Fig. 34) ce are pe Av. pe ALECSANDRU IOAN I PRINCEPELE ROMÂNIEI 1864. Legendă circulară. În centru, bustul domnitorului, profil spre stînga, în uniformă. Iar pe Rv. EXPOZIȚIUNE DE ORTICULTURĂ ȘI APICULTURĂ ÎN BUCUREȘTI. Legendă circulară. ONORE ȘI ÎNCURAGIARE AGRICULTUREI ȘI

Tabelul nr. 2

TABEL CU STUDENȚII ÎNSCRIȘI LA MEDICINĂ VETERINARĂ 1918–1940				
An universitar	Total studenți	Băieți	Fete	Studenți de origine etnică română
1918–1919	46	–	–	–
1919–1920	101	–	–	–
1920–1921	128	–	–	–
1921–1922	121	–	–	81
1922–1923	160	–	–	–
1923–1924	169	–	–	–
1924–1925	201	196	5	129
1925–1926	189	184	5	110
1926–1927	228	221	7	136
1927–1928	300	291	9	211
1928–1929	333	326	7	229
1929–1930	326	314	12	272
1930–1931	389	375	14	328
1931–1932	427	403	24	388
1932–1933	438	403	35	391
1933–1934	442	396	36	380
1934–1935	402	364	38	353
1935–1936	401	364	37	346
1936–1937	406	372	34	325
1937–1938	445	408	37	379
1938–1939	425	394	31	367
1939–1940	419	393	26	355

4 SFATURI DESPRE STERILIZARE

ÎNAINTE DE STERILIZARE

Ce ar trebui să știe un proprietar înainte de sterilizarea animalului său de companie?

- ✓ Clasificați profilul animalului: vârsta, greutatea, rasa, talia etc.
- ✓ Explicați beneficiile sterilizării în mod simplu și concis. Vorbiți despre situațiile de zi cu zi și despre rezultate, precum reducerea agresivității, reducerea șanselor de dezvoltare a anumitor tumori, reducerea mieunatului /lătratului continuu, creșterea speranței de viață.
- ✓ Comunicați lucrurile esențiale: vorbiți despre raportul calitate-preț și explicați procesul intervenției de sterilizare.
- ✓ Dați-i proprietarului sfaturi simple și practice privind perioada dinaintea sterilizării, precum: restricția alimentară timp de 8-10 ore înainte de operație; evitarea stresului indus de vizita într-un mediu nefamiliar la medicul veterinar (folosirea unui coș pentru transport), menținerea animalului în casă pentru a fi mai ușor la plecare.

ZIUA OPERAȚIEI

- ✓ Conversația cu proprietarul va trebui să fie structurată pe tipul intervenției de sterilizare, fie că va fi vorba despre o ovariectomie, despre castrare sau despre castrarea unui mascul criptorhid.
- ✓ Luați consimțământul proprietarului în scris și semnat. Este esențial să vă asigurați că proprietarul animalului înțelege procedura și că este liniștit în această privință.

DUPĂ STERILIZARE

Proprietarul joacă un rol esențial în perioada postoperatorie, astfel că este important să îi explicați unele aspecte precum:

- ✓ Ajutați proprietarul să înțeleagă comportamentul animalului său în perioada postoperatorie. Asigurați-vă că a înțeles că este important să fie atent la vindecarea rănilor de după operație, dar și la dieta și la comportamentul animalului.
- ✓ Comunicați foarte clar toate sfaturile privind îngrijirea postoperatorie și tratamentul. Prescrieți tratamente ușor de urmat și asigurați-vă că proprietarul înțelege că rolul său în tratamentul de urmat acasă face ca acest tratament să fie mai eficient. Invitați-l să vă contacteze dacă apar simptome adverse.
- ✓ Sterilizarea nu este lipsită de consecințe, asigurați-vă că i-ați comunicat proprietarului următoarele:
- ✓ Bune practici pentru a preveni ca animalul să ia în greutate. Discutați despre mișcare, pentru a ajuta proprietarii de animale să își mențină animalul la o greutate sănătoasă. Explicați că există și alte recompense care pot fi oferite animalului, în afară de hrana uzuală. Evaluați regulat greutatea animalului.
- ✓ Furnizați informații și sfaturi privind cristalele și pietrele în urină. Discutați ce anume trebuie să evite proprietarul să îi dea animalului, ca de exemplu: lapte, organe (urați), legume verzi (oxalați) etc. De asemenea, pentru a liniști proprietarii de animale de companie, menționați principalele beneficii pe care le oferă multe diete, precum cele pentru prevenirea formării pietrelor urinare și pentru reglarea apetitului exagerat.

ACEȘTI PAȘI MICI VOR SPORI ÎNCREDEREA PROPRIETARILOR ÎN CLINICĂ ȘI VOR AJUTA LA CREAREA UNEI RELAȚII DE DURATĂ.

NUTRIȚIA, CHEIA PENTRU STAREA LOR DE BINE

Înțelegerea și sprijinirea animalului cu o soluție de hrană adaptată, imediat după sterilizare, este primul pas către menținerea sa într-o stare bună. Dietele Royal Canin® Neutered ajută la menținerea sănătății animalului.

- **GREUTATE OPTIMĂ:** ajută pisica să își mențină greutatea normală și susține masa musculară.
- **SĂNĂTATE URINARĂ:** creează un mediu defavorabil pentru formarea pietrelor în urină.

Ajutați proprietarii de animale de companie să înțeleagă aceste diete specifice, care pot ajuta la evitarea unor costuri medicale și chirurgicale semnificative și mențin starea de bine a animalului.

Faceți primul pas pentru ca pisicile sterilizate să își mențină greutatea optimă

PREVENIȚI EXCESUL PONDERAL

Animalele tind să se îngreșe după sterilizare, deoarece devin **mai puțin active**, însă vor să mănânce la fel ca înainte.

AJUTAȚI LA REDUCEREA FORMĂRII DE PIETRE ÎN URINĂ

Activitatea mai redusă limitează consumul de apă și urinarea, putând să ducă la formarea de pietre sau de cristale de struvit (S) și oxalați de calciu (O). Formulele de hrană care **controlează adecvat aportul de nutrienți care ar putea favoriza apariția S/O**, sunt un factor important care contribuie la o bună sănătate după sterilizare.

Dietele cu formulă precisă și de bună calitate, uscate și umede, sunt esențiale pentru a asigura o nutriție sănătoasă și de calitate pentru pisicile sterilizate.

NEUTERED

SATIETY BALANCE

APPETITE REGULATION

Reduce aportul spontan de energie cu ajutorul fibrelor care reglează pofta de mâncare.

IDEAL BODYWEIGHT

Ajută la menținerea greutății ideale și susține masa musculară.

URINARY HEALTH

Creează un mediu defavorabil pentru formarea de pietre în urină.

LEAN BODY MASS

O dietă bogată în proteine ajută la menținerea masei musculare.

NEUTERED

MAINTENANCE

NEUTERED

BALANCE

◀ **INDUSTRIEI 1864.** Legendă pe 7 rînduri în centrul medaliei. Totul este încadrat de o coroană de frunze de stejar și laur, întreruptă de patru medalioane rotunde, în interiorul cărora se găsesc: un buchet de flori, fructe, struguri, stup. Medalie AR –I– bună, dimens. 59 mm. Inv. 31093. Vezi, B.S.N.R., tr. III; IV/1905, tr. I; II/1906, pag. 30. Această medalie a fost emisă și în bronz, este prezentată și în lucrarea: Expoziții bucureștene reflectate în colecția de medalii a Muzeului de Istorie a Municipiului București (1864–1906) de Maria Cojocarescu: http://bmim.muzeulbucurestiului.ro/fisiere/07-Bucuresti-Materiale-de-Istorie-si-Muzeografie-VII-1969_204.pdf. În anul 1864, Ion Ionescu de la Brad este numit, de către domnitorul Alexandru Ion Cuza, Inspector General al Agriculturii. Împreună cu P. S. Aurelian, au organizat prima expoziție națională de **agricultură și industrie** din București, între **20–27 mai 1865**, în aceeași vreme cu Târgul Moșilor, în apropiere de acesta, în casele lui Ion Eliade Rădulescu (Enciclopedia României, vol. IV, p. 284). Cu ocazia inaugurării expozițiilor, se acordau premii care constau și în emiterea unor medalii având menționate data, locul expoziției, așa cum se poate vedea și din reproducerea fotografice anexate lucrării de față (Fig. 35). La inaugurare, făcută în prezența primului ministru C. Bozianu și a generalului Gh. Manu, ministru de război, au fost distribuite 93 premii compuse din 22 medalii de argint, 43 de bronz, iar restul bani, în total 233 galbeni. Medalia emisă cu acest prilej este asemănătoare celei din anul 1864, cu deosebirea că anul este schimbat (Expoziții bucureștene reflectate în colecția de medalii a muzeului de istorie a municipiului București: 1864–1906, autor Maria Cojocarescu, http://bmim.muzeul-bucurestiului.ro/fisiere/07-Bucuresti-Materiale-de-Istorie-si-Muzeografie-VII-1969_204.pdf În anul 1880 se organizează **Concursul de agricultură** la București, când s-a dat să se bată medalia (Fig. 36), ce are pe **Avers:** Capul Domnitorului Carol I cu barbă mică în profil spre stânga, cu inscripția circulară: CAROL I DOMN ALLU ROMÂNILOR. **Revers:** La mijloc pe două rânduri: ONOARE AGRICULTORULUI. Deducut în cifre mari gravat anul 1880 cu mâna. Inscriptie formând un cerc: CONCURS DE AGRICULTURA IN ROMANIA (dreapta)

CONCURS DE AGRICULTURĂ ÎN ROMÂNIA
* Totul încadrat de o cunună compusă de – plug, de capete de berbec, cal și taur, precum și cereale, alegorie la agricultură și creșterea animalelor. (Carniol gr.) 58 m/m. Evenimentele ulterioare împrumutării din 1864 (Războiul de Independență din 1877 și Răscoala țărănească din 1907) au determinat adoptarea unei noi legislații în domeniul agrar, menită să amelioreze situația țărănimii. **Reforma agrară și reforma electorală** au fost inițiate de Ion I. C. Brătianu, președintele Partidului Național Liberal (PNL). În 1913, PNL decide să treacă la modificarea Constituției, în vederea realizării celor două reforme. La 7 Septembrie 1913, Ion I. C. Brătianu a publicat o scrisoare-program, prin care cerea „desăvârșirea reformei agrare printr-o intervențiune a statului cu drept de exproprie, unde e nevoie, pentru creșterea proprietății țărănești”, precum și „stabilirea colegiului electoral unic”, se arată în volumul „Ion I. C. Brătianu”, autor Ioan Scurtu (Editura Museion, București, 1992). Instalarea, la 4 Ianuarie 1914, a guvernului condus de Ion I. C. Brătianu a declanșat acțiunea practică de legiferare a reformelor, dar izbucnirea Primului Război Mondial, în iulie 1914, a determinat amânarea acesteia. Dezbaterile parlamentare privind revizuirea Constituției aveau să fie re-luate în 1917, la Iași, în virtutea declarațiilor de la **23 martie/5 aprilie 1917**, ale regelui Ferdinand I care s-a adresat ostașilor români, cu următoarea proclamație: „*Vouă, fiilor de țărani, care ați apărut cu brațul vostru pământul unde v-ați născut, unde ați crescut, vă spun eu, regele vostru, că pe lângă răsplata cea mare a izbânzii, care vă asigură fiecareia recunoștința neamului nostru întreg, ați câștigat totodată dreptul de a stăpâni într-o măsură mai largă pământul pe care v-ați luptat. Vi se va da pământ. Eu, regele vostru, voi fi întâiul a da pildă. Vi se va da și o largă participare la treburile statului*”.

Astfel, guvernul condus de Ion I. C. Brătianu, la 16/29 Decembrie 1918, publică cele două decrete pentru exproprierea pământului din vechea Românie, prin care se exproprieau: domeniile Coroanei, Casei Rurale, instituțiilor, proprietățile rurale ale supușilor străini și ale absenteiștilor. Pentru completarea celor 2.000.000 de ha, se exproprieau terenurile proprietari-

lor privați de peste 100 de ha, fiecareia dintre ei i se lăsa un minim intangibil de 100–500 de ha. Exproprierea se făcea pe proprietate și pe proprietăți. Pământul expropriat nu era vândut direct țăranului, ci arendat obștilor sătești constituite cu ajutorul **Casei centrale a cooperației și împrumutării**; tot în acest timp trebuiau rezolvate și toate litigiile legate de exproprie. Datorită particularităților locale și regionale s-au elaborat mai multe legi pentru înfăptuirea reformei agrare, îndeosebi pe regiuni istorice. În **Transilvania** realizarea unei reforme agrare „radicale” în vederea împrumutării și asigurării existenței țăranilor, se regăsește în Rezo-luția de la Alba Iulia. Aici, Consiliul Dirigent a fost însărcinat de guvernul central să realizeze reforma agrară. Decretul-lege elaborat sub îndrumarea lui Victor Bontescu, șeful resortului agriculturii, era unul radical, se cerea exproprierea în întregime a tuturor **proprietăților străinilor** (cei care vor opta pentru o altă cetățenie, *optanții*), celor care erau domiciliați în străinătate, iar conform articolului al doilea ulterior se vor putea expropria mai multe categorii de proprietăți. Aici, spre deosebire de Regat, exproprierea se realiza pe proprietari și permitea și expropriearea pădurilor. Până în luna Martie 1919 au fost declarate expropriate **2.224.588 ha** și date în arendă obștilor de țărani, se arată în volumul „Istoria României în date” (București, Editura Enciclopedică, 2003). De asemenea exproprierea era realizată pentru o **cauză de utilitate publică**, termen care includea și interesele minorităților și asigura că nu era îndreptat împotriva lor. Generalul Averescu a demisionat din armată și a înființat **Partidul Poporului**, cu care a câștigat alegerile din anul 1920. Invocând pericolul unui nou 1907, el susținea urgentarea reformei. După ce ajunge prim ministru, la **19 Septembrie 1920**, trece la împărțirea pământului, la Gurbănești, județul Ilfov, înainte de votarea Legii reformei agrare.

În următoarea perioadă se aduc mai multe modificări și completări legilor agrare, ajungând să fie sancționate de rege în forma finală abia în **13 Martie 1920** pentru **Basarabia, 17 Iulie 1921** pentru **Moldova, Muntenia, Oltenia și 30 Iulie 1921** pentru **Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș** (Victor Axenciuc, Vasile

📌 **Tabelul nr. 3** – Încărcătura pentru fiecare medic veterinar pe ținuturi: km², comune, nr. de animale

NR. CRT.	NUMELE ȚINUTURILOR	KM ²	COMUNE	NR. ANIMALE
1	Moldova	637	11	28.752
2	Muntenia	589	8	16.367
3	Oltenia	863	22	37.535
4	Dobrogea	969	8	29.304
5	Basarabia	822	30	35.556
6	Bucovina	298	10	11.371
7	Transilvania	403	16	15.027
România în medie		500	14	20.000

📌 **Figura 37** – Ziarul „Îndreptarea” anunța: „Duminică 19 septembrie 1920 va avea loc în comuna Gurbănești Preasna județul Ilfov, primul act de împrumutări individuală a țăranilor, va asista dl. **prim ministru general Averescu** (stânga); titlu definitiv de proprietate (dreapta)

Bozga, Evoluția economie naționale, în **Istoria Românilor, vol. VIII**, coord. Ioan Scurtu, Petre Ortu, Editura Enciclopedică, București, 2003, p. 103). Apoi prin **DECRETUL nr. 3.608 din 23 Iulie 1921** privind aprobarea Legii pentru reforma agrară din **Bucovina**, Emitent Regele Ferdinand I, **Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 93 din 30 Iulie 1921**. Potrivit normelor stabilite de guvernul condus de Al. Averescu s-a asigurat exproprierea a **6.120.000 ha**, dintre care 3.998.753 ha de teren arabil, adică cca 66 la sută din întreaga suprafață stăpânită de marii proprietari funciari. La **18 septembrie 1920**, ziarul „Îndreptarea”, organ politic al Partidului Poporului, anunța: „**Duminică 19 sept. va avea loc în comuna Gurbănești Preasna județul Ilfov primul act de împrumutări individuală a țăranilor din acea comună... La această solemnitate vor asista dl. **prim ministru general Averescu**...**” Numărul de a doua zi anunța și el pe prima pagină că „**Cea dintâi dintre moșiile expropriate și parcelate din județul Ilfov**

trece... în posesiunea țăranilor. Și ceea ce se va petrece Duminică, 19 septembrie, în comuna Gurbănești Preasna, se va repeta în curând în celelalte comune din țara întreagă...” Numărul de marți, 21 septembrie 1920, al aceluiași ziar se deschide cu reportajul „**Împrumutări a început**”, în care se descrie pe larg evenimentul din 19 septembrie de la Gurbănești: „**Intrarea în satul Gurbănești Preasna este împodobită printr-un splendid arc de flori și verdeață. Un gornist în marginea satului anunță... sosirea automobilelor... De după muchia unui dâmb apare în praful șoselei automobilul generalului Averescu... care se oprește în fața primăriei... Urale nesfârșite cutremură văzduhul și într-o singură clipă Președintele Consiliului este acoperit de flori și verdeață..., se ridică mii de căciuli și urale se aud din mii de pepturi Cățiva invalizi ies înaintea dlui general**”... (Fig. 37). Pentru pământul expropriat urma ca proprietarii să primească o răscompărare egală cu de 40 de ori media anuală a prețului regional de arendă în anii 1917–1922, pentru Vechiul Regat, și de 20 de ori

📌 **Figura 36** – Medalia din anul 1880 bătută cu ocazia **Concursului de agricultură de la București**: avers: CAROL I DOMN ALLU ROMÂNILOR (stânga), revers: La mijloc pe două rânduri: ONOARE AGRICULTORULUI, dedesupt în cifre mari gravat anul 1880 cu mâna, inscripție formând un cerc: CONCURS DE AGRICULTURA IN ROMANIA (dreapta)

📌 **Figura 38** – Medalie: avers: Uniunea Camerelor de Agricultură (stânga); revers: expoziția zootehnică (dreapta)

pentru restul țării. Ca urmare a reformei agrare – cea mai radicală din întreaga Europă a perioadei interbelice – România a devenit, dintr-o țară de **latifundii**, o țară de **mici proprietari** (82,7 la sută reprezentau proprietățile de până la 5 ha, iar marile proprietăți au fost reduse la suprafețe variind între 100 și 500 ha). Reforma agrară contribuie la îmbunătățirea situației țărănimii (ca urmare a modificării structurii proprietății asupra pământului) la nivelul României întregite, înscriindu-se printre cele mai semnificative măsuri de consolidare a statului național român, de stimulare a progresului social, se menționează în volumul „Istoria României în date” (București, Editura Enciclopedică, 2003). Consecutiv aplicării legilor de Reformă Agrară din anul 1921, a apărut necesitatea formării unor instituții care să urmărească creșterea eficienței economice, astfel iau ființă Camerele Agricole și Uniunea Camerelor de Agricultură, înființate în baza Legii nr. 1209 din 14 Aprilie 1925, la fiecare capitală de județ, iar uniunea avea sediul la București. Scopul înființării ▶

◀ acestor instituții era de a reprezenta și ocroti interesele agriculturii, zootehniei, silviculturii și de a contribui la sporirea producției. Aceste instituții erau organe consultative și administrative auxiliare ale Ministerului Agriculturii și Domeniilor. Menționăm faptul că, sub egida Uniunii Camerelor de Agricultură se organizau expoziții, dovadă fiind imaginile din aversul și reversul medaliei din Fig. 38.

Dar începutul marilor expoziții agricole, viticole, horticole, zootehnice și industrie casnică în România întregită, a fost în anul 1923, după Unirea Basarabiei și Bucovinei cu România când, pentru a se cunoaște potențialul acestor provincii și a se stabili strânse legături economice între ele s-a luat hotărârea de a se deschide la Iași o „Expoziție agricolă, viticolă, horticolă, zootehnică și de industrie casnică a Moldovei întregite“, la care au fost invitați producători din toate ținuturile.

Menționăm că în capitala Moldovei, Iași, au mai fost organizate anterior o serie de expoziții, pe timpul domnitorului Alexandru Ioan Cuza, a fost organizată expoziția amplasată în preajma fostei Grădini domnești de la Frumoasa. Expoziția s-a organizat în toamna anului 1884, odată cu **Congresul cooperativilor**, iar Primăria, neavând un spațiu potrivit pentru instalarea pavilioanelor, a închiriat partea dinspre nord a ogrăzii palatului Cantacuzino (azi, Oficiul Stării Civile), locul unde sunt acum blocurile din Piața Unirii. Expoziția a avut caracter județean și s-a deschis în ziua Cuvioasei Parascheva, la 14 octombrie 1884. Mare importanță dându-se pe atunci agriculturii, într-una din zilele evenimentului s-a pus în program și un concurs între plugari, pe dealul Galata. Au mai urmat și alte concursuri, cu specific viticol, dar de mai mică amploare, cu caracter local.

Pentru expoziția din 1923 intitulată: **Expoziția agricolă, viticolă, horticolă, zootehnică și de industrie casnică a Moldovei întregite, Iași**, contându-se pe un mare număr de expozanți și lipsind în oraș un loc potrivit acestui scop, Comisia Interimară a Iașilor, condusă de primarul C. Toma, a hotărât folosirea tâșșanului de la capătul aleilor Ghica Vodă, pe care cutreierau ziua vitele mahalagiilor, iar seara, trăsurile orașenilor ieșiți la

plimbarea tradițională. S-a alcătuit un comitet de organizare, numit **Comisariat General**, compus dintr-o sumedenie de personalități din Iași, București, Cernăuți și Chișinău, în frunte cu celebrul profesor chimist **Petru Poni**, „fost ministru și membru al Academiei“. Pentru munca depusă și reușita Expoziției, i s-a acordat o diplomă (Fig. 37).

Cu acest prilej, **arhitectul N. Ghica Budești** a primit sarcina să întocmească planul de sistematizare a zonei și de amenajare a terenului necesar pavilioanelor. Îndeplinind cerința, arhitectul a trasat alei, straturi pentru flori, a stabilit intrarea principală prin fața rondoului al II-lea, iar alta, laterală, prin alea Ștefan cel Mare (numită acum Toma Dumitrescu), în stânga căreia a fixat „Piața Sportivă“, locul unde s-a instalat apoi stadionul. Tot atunci s-a croit și un drum de acces în spate, paralel cu alea Ghica Vodă, care avea să devină strada Dumbrava Roșie din zilele noastre.

Au rămas neatinse „bărâțele Pirotehniei“, lângă gardul nordic, unde s-a înălțat, după 1950, **Institutul de Chimie**, ce a luat numele „Petru Poni“. Întregul spațiu a fost prevăzut cu plantații în prelungirea acelorale din aleile Grigore Ghica Vodă, pe plan existând nota: „Lucrarea s-a executat de agronomul Cezar Popescu“.

Pentru orientarea participanților și cunoașterea orașului s-a editat un volum intitulat „Călăuza Orașului Iași“ cu 40 ilustrații, 3 planuri și vreo 100 de pagini, care cuprindea istoricul înțezării și al monumentelor, adresele instituțiilor culturale și administrative, unitățile comerciale și alte date utile (Fig. 39). Partea istorică era semnată de N. A. Bogdan, autorul monografiei orașului Iași. Lucrarea era necesară, „o asemenea carte cât și un plan îndrumător al comunicației în oraș, lipsind cu totul până în prezent.“ „**Acest parc va servi de-a pururi ca loc de întâlnire a sfortărilor creatoare**“.

Conform programului stabilit de primarul C. Toma, în ziua de **27 Septembrie 1923** s-a făcut inaugurarea de față cu ministrul Domeniilor și Agriculturii (Al. Constantinescu), al Muncii și Ocrotirilor Sociale (Gh. G. Măzescu), al Basarabiei (I. Incuț) și mulți invitați. Totul a început cu serviciul religios săvârșit de mitropolitul Pimen. În cuvântul său, ministrul Al.

Constantinescu a subliniat rolul expoziției „**în cimentarea legăturilor naționale și economice între provinciile Moldovei**“, prilejuind locuitorilor din Câmpulung, Focșani, Hotin, Cetatea Albă, Galați și Dorohoi să se întâlnească la Iași.

De față s-a aflat și **generalul Berthelot**, care a adus salutul Franței, declarându-se fericit de revederea Iașului, orașul în care a trăit zilele războiului. Mulțumind pentru participare și ajutorul primit, Constantin Toma a încheiat rostind dorința sa adresată viitorimii: „Acest parc minunat resfirat în priverile fermecătoare și împodobit de bogățiile sale nesfârșite, acest parc va servi de-a pururi ca loc de întâlnire a sfortărilor creatoare, pe calea binelui și a progresului, ca adăpost pentru expozițiile anuale ale Moldovei întregite“.

Peste câțva timp, și-a anunțat vizita și regele Ferdinand, dornic să se reîntâlnească cu orașul unde locuise între anii 1916-1918. Vineri, 5 octombrie 1923, la ora 9:30, a sosit în gara Iași, la 9:45 a asistat la un Te Deum la Mitropolie, după care a depus flori la mormintele eroilor din cimitirul Eternitate și abia apoi a vizita expoziția, trecând prin toate pavilioanele și admirând încântat obiectele. A participat apoi la un banchet în Palatul Primăriei. Acolo, răspunzând urărilor, a amintit că „**Iașul, în decursul timpurilor, totdeauna a dat exemplul patriotismului, sacrificându-se. Lui i se datorește foarte mult, căci el a clădit în mare parte ceia ce este România de astăzi**“. A vizitat apoi Parcul Sportiv, inaugurat cu acest prilej, și Cercul Militar, seara plecând înapoi spre capitală.

Medalie de participant la **Expoziția agricolă, viticolă, horticolă, zootehnică și de industrie casnică a Moldovei întregite, Iași**, din **27 Septembrie 1923**, prezintă pe avers: „Regatul României. Expoziția Moldovei Întregite“. Iar pe revers: „**Moldova lui Ștefan cel Mare reîntregită azi sub regele Ferdinand, făuritorul României Mari**“. „După veacuri pribege cuprinse amu într-o frățească îmbrățișare“, Gravor: C. Kristescu (Fig. 40).

Menționăm că **Societatea Națională de Apicultură** organizează la Iași, în luna iulie 1923, **Congresul Apicol**, la care participă un număr mare de apicultori din România întregită. Cu această ocazie s-au făcut vizite la marile stupării de lângă Iași, ale ing. Constantin Hanganu, de la Nicolina-

Figura 39 – Călăuza Orașului Iași“, 1923, cu 40 ilustrații, 3 planuri și vreo 100 de pagini (stânga); celebrului profesor, chimist **Petru Poni**, fost ministru și membru al Academiei, pentru munca depusă, i s-a acordat o diplomă (dreapta)

Figura 41 – Buletinul Direcției Generale Zootehnice și Sanitare Veterinare, Anul V, No. 6-8, Iunie-August, 1924: coperta 1, foto principesa Ileana (stânga); coperta 4, medaliile (mijloc); raport la primul congres național român de zootehnie (dreapta)

Iași, la stupina lui M. N. Alexieff. Stupăria model **Pr. V. HANGANU & FIUL**, din Nicolina-Iași, publică reclame în revista STUPARUL ROMÂN pentru vânzarea de faguri artificiali superiori, stupi și tot felul de articole de apicultură. În atelierul anume organizat în cadrul binecunoscutei stupini din Nicolina-Iași, ing. Constantin HANGANU realizează și aprovizionează stupinele din România întregită cu inventar apicol. Participă la înființarea și conducerea Societății Centrale de apicultură (Iași 1915-1923), predă cursuri de apicultură la Facultatea de Agronomie din Iași. Cu ocazia Congresului Apicol organizat de Societatea Națională de Apicultură din luna Iulie 1923, la Iași, s-a organizat și o Expoziție apicolă a Moldovei Întregite. Organizarea de expoziții a constituit un bun prilej de diseminare a cunoștințelor

și a diferitelor produse apicole, de cunoaștere a realizărilor în apicultura românească. În acest scop, în anul 1925, s-a organizat o expoziție zootehnică a județului Covurlui, la Galați, unde secția de apicultură-sericultură a fost bine reprezentată, având în vedere dezvoltarea acestor îndeletniciri a populației din zonă. Apicultorii s-au organizat de-a lungul timpului în asociații mai mari sau mai mici, cu efecte benefice la nivel local sau regional, dar la nivel național abia în anul 1925, la 25 octombrie, ia ființă la București, **Societatea Centrală de Apicultură din România**, care hotărăște tipărirea unei noi reviste specializate **ROMÂNIA APICOLĂ**, care dăinuie și astăzi. **SOCIETATEA CENTRALĂ DE APICULTURĂ DIN ROMÂNIA, înființată** în București la 25 octombrie 1925, și-a continuat activitatea, astfel

Figura 40 – Medalie de participant la **Expoziția agricolă, viticolă, horticolă, zootehnică și de industrie casnică a Moldovei întregite din 27 Septembrie 1923**. Avers: „Regatul României. Expoziția Moldovei Întregite“. Revers: „Moldova lui Ștefan cel Mare reîntregită azi sub regele Ferdinand, făuritorul României Mari“. „După veacuri pribege cuprinse amu într-o frățească îmbrățișare“. Gravor: C. Kristescu

că, în anii grei de schimbare a regimului politic, economic, social etc., în revista sa de specialitate **ROMÂNIA APICOLĂ** (care ulterior, începând din anul 1949, se va denumi APICULTURA), Anul XXIII, nr. 4, Aprilie, 1948, se arată că, societatea a dobândit calitatea de persoană juridică, iar ca președinte de onoare statutar, este ministrul Agriculturii și Domeniilor, Prof. univ. Traian Săvulescu; iar ca vice-președinți de onoare: dr. Florin Begnescu și Grigore Giosan; ca președinte: dr. Nicolae Romanescu; secretar general dr. I. Banu; la membri apare dr. medic veterinar Cornelia Pelimon (detalii în articolul: *File din istoria apiculturii românești de la origini până astăzi* (partea I), din revista editată de Colegiul Medicilor Veterinari, intitulată sugestiv: VETERINARIA, din Anul XI, nr.41, ianuarie - martie 2021, p. 30-56; precum și în continuarea articolului: *File din istoria apiculturii românești de la origini până astăzi* (partea a II-a), în VETERINARIA Anul XI, nr.42, aprilie - iunie 2021, p. 20-56.

În anul, 1924, din inițiativa Asociației Generale a Medicilor Veterinari din România, a cărui președinte era dr. medic veterinar Ionescu Gh. Brăila, **se organizează primul Congres Național Zootehnic și Igienă Veterinară, cu caracter științific, care s-a desfășurat în zilele de 12-14 Septembrie 1924** și care s-a ținut în inima Ardealului, la Cluj. Concomitent cu acest Congres, a avut loc și **Expoziția Zootehnică a Ardealului și Banatului**. Detalii privind acest Congres se găsesc în Buletinul Direcției Generale Zootehnice și Sanitare Veterinare, Anul V, No. 6-8 Iunie-August, 1924 (Fig. 41). ▶

◀ Sub auspiciile Ministerului Agriculturii și Domeniilor au fost organizate expoziții zootehnice județene, pentru care au fost bătute medalii, spre exemplu pentru anul 1925 (Fig. 44).

Pe data de 8 Octombrie 1925, la Chișinău, se deschide prima **Expoziție a Basarabiei** în prezența regelui Ferdinand, reginei Maria, primului ministru I. Brătianu, altor membri ai guvernului și delegaților din orașele și satele din Basarabia.

Expoziția Generală și târgul de mostre s-a desfășurat în **Palatul Sfatului Țării** (Fig. 45), acolo unde cu 7 ani în urmă avea să se decidă Unirea Basarabiei. Pe teritoriul din împrejurimi au fost amenajate numeroase pavilioane, în care au fost amplasate 21 secții ce prezentau cultura tradițională a ținutului și nu numai. Portalul principal al expoziției se găsea pe str. M. Kogălniceanu colț cu actuala str. S. Lazo. Cu această ocazie au fost construite porțile de intrare la expoziție, iar fiecare participant și-a amenajat un pavilion. La expoziție au participat așa țări Europene ca: Italia, Franța, Polonia, Cehoslovacia și țara gazdă România. Din partea Basarabiei au fost deschise Pavilionul metalurgic și Pavilionul agricol de păsări și animale. Ca vizitatorii să se relaxeze, la expoziție era instalat și un scrânciob, care era folosit de adulți și copii. Poze de la expoziția metalurgică și agricolă din 1925 sunt în expoziția Muzeului de Istorie al Orașului Chișinău.

În cadrul României Mari, Chișinăul găzduia una dintre cele mai cosmopolite și cochete expoziții internaționale. Următoarea expoziție de acest gen a fost inaugurată în 1933. Ajuns acum în ruine, în acea perioadă, spațiul prezenta o adevărată oază de modernitate și de bun gust. Construcțiile prezentate în imagini au fost complet distruse de sovietici la începutul anilor 1960, cu excepția **Palatului Sfatului Țării**, astăzi găzduiește Academia de Muzică, Teatru și Arte.

Având în vedere depășirea competențelor din partea unor profesioniști, spre exemplu cea a corpului agronomilor, care tindeau din ce în ce mai tare ca problemele legate de creșterea animalelor, deci cele zootehnice, să le revină în totalitate, în data de **15 decembrie 1942** este lansat concursul pentru proiectarea **campusului Institutului de Agronomie București**, amplasat în B-dul Mărăștii nr. 59 unde, conform

Figura 42 – Medalii dedicate crescătorilor de animale, prezentate pe coperta 4 a Buletinului Direcției Generale Zootehnice și Sanitare Veterinară, Anul V, No. 6-8 Iunie-August, 1924

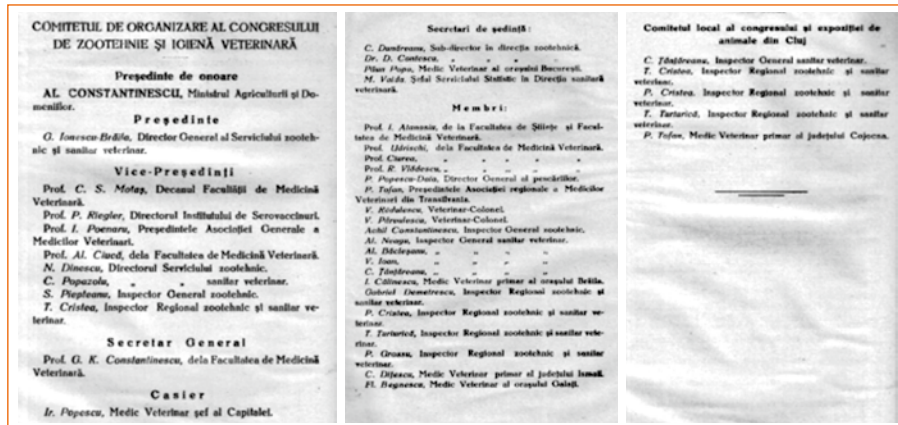

Figura 43 – Comitetul de organizare al primului Congres Național de Zootehnie și Igienă Veterinară, din 12-14 Septembrie 1924, care s-a ținut la Cluj

documentației tehnice, arhitecturii trebuiau să aibă în vedere următoarele aspecte menționate la **punctul 5**, ce se referea la **pavilionul producției animale** ce cuprindea: zootehnia, anatomia și fiziologia animală, medicina veterinară, pescuit și piscicultură, zootehnia animalelor mici, lăptăria. Apoi, concursul pentru construcția campusului agronomie s-a încheiat în data de 01 Iunie 1943, fiind depuse nu mai puțin de 16 proiecte, câștigător fiind desemnat **arhitectul A. Zamfiropol**.

Acele prevederi menționate la punctul 5, nu s-au mai realizat. În România interbelică se construiește și era deja, de mai mulți ani (din 1930), în stare de funcționare, în cadrul Facultății de Medicină Veterinară arondată Universității din București, un institut de profil și anume: **INSTITUTUL NAȚIONAL ZOOTEHNIC**, ctoria principală a profesorului Gh. K. Constantinescu. Institutul a fost construit între anii 1926-1930, în baza **Legii pentru creșterea, îmbunătățirea și apărarea sănătății animalelor**, votată de către Parlament în **Decembrie 1925**, și promulgată în **Ianuarie**

1926. Tot profesorul Gh. K. Constantinescu a întocmit și primul program de activitate și cercetare, prin care au fost stabilite și formulate problemele care trebuiau **cercetate prioritar**, cea dintâi fiind **studierea și cunoașterea materialului zootehnic existent** în țara noastră. Atât modul de organizare, cât și planul activității de cercetare, oglindită în analele și publicațiile periodice ale Institutului, au stârnit aprecieri elogioase și admirație din partea oamenilor de știință din întreaga lume.

Pe lângă Institutul Național Zootehnic, de numele profesorului Gh. K. Constantinescu se leagă înființarea **diferitelor instituții și formațiuni zootehnice**, ca și inițierea numeroaselor acțiuni cu caracter organizatoric, demonstrativ și propagandistic etc., prin care știința și metodele zootehnice au pătruns treptat în lumea satelor. În acest scop, el i-a atras pe micii crescători de animale în asociații profesionale, a înființat secții zootehnice în câteva localități din provincie – filiale ale **Institutului Național Zootehnic**, a organizat expoziții zootehnice pentru cele mai pro-

Figura 44 – Expoziții zootehnice județene organizate de Ministerului Agriculturii și Domeniilor când au fost bătute medalii: fără specificarea anului (stânga); cele pentru anul 1925 (mijloc); specii de animale prezentate (dreapta)

Figura 45 – Expoziția Generală și târgul de mostre din Chișinău: portalul principal al expoziției de pe str. M. Kogălniceanu (stânga sus); Palatul Sfatului Țării (dreapta sus); festivitatea de inaugurare a Expoziției 8 Octombrie 1925

ductive animale, precum și cursuri pentru cei mai buni crescători, cu premii în bani. Așa cum s-a menționat mai sus, în anul 1924, din inițiativa Asociației Generale a Medicilor Veterinari din România, a fost organizat primul **Congres Național Zootehnic și Igienă Veterinară**, care s-a desfășurat în zilele de 12-14 Septembrie 1924, care s-a ținut în inima Ardealului, la Cluj. Concomitent cu desfășurarea Congresului Național Zootehnic și Igienă Veterinară, din 12-14 Septembrie 1924, a avut loc și Expoziția Zootehnică a Ardealului și Banatului (vezi Fig. 41; Fig. 42 și Fig. 43).

A organizat, pentru prima dată în țară, rețeaua de centre pentru **colectarea, transportul și distribuirea laptelui și derivatelor lactate** în condiții igienice, în jurul orașelor și zonele industriale. A inițiat (la stațiunile experimentale ale Institutului Național Zootehnic și unele gospodării sătești) demonstrații practice pentru prepararea și folosirea nutrețului murat (silozului) în alimentația animalelor, îndeosebi a bovinelor, metodă de preparare necunoscută până atunci în țara noastră.

Evenimentele politice de după 23 August 1944 au adus întregului învățământ românesc schimbări de structură și organizare. Așa cum era firesc schimbările s-au răsfrânt și asupra învățământului de profil fiind determinate în parte, de noua politică agrară a regimului totalitar.

Primii ani de după 1944, evidențiau consecințele secăturii potențialului național datorită îndelungatei acoperiri a nevoilor frontului și a distrugerilor pricinuite de trecerea trupelor străine și, mai apoi, de staționarea lor pe teritoriul României. Se adăuga la acestea, mobilizarea populației în alte domenii și priorități, cu scoaterea ei din circuitul productiv. Erau apoi pierderile de vieți omenești, pe front sau în condiții restrictive și, în sfârșit, era acea secătură a economiei prin exodul tuturor resurselor sale; exodul peste graniță a bogățiilor țării/sovromurile, ordonate în eșaloanele marilor despăgubiri de război pe care România a trebuit să le plătească. A trecut apoi și răstimpul necesar noilor forțe politice să se organizeze și să ia conducerea și a început epoca „**reformelor**” și „**con-**

trareformelor” într-o conjunctură de cataclism social, iar schimbările survenite în învățământ, schimbări care au avut o bază „socială”, o motivație economică și un suport politic, s-au inspirat constant din realitatea țării vecine, copiind de fapt *ad literam* modelul sovietic.

Noua orientare se conturează odată cu instalarea guvernului Petru Groza, la 6 Martie 1945, guvern al cărui prim pas l-a constituit „**Legea pentru înfăptuirea reformei agrare**”, publicată în **Monitorul Oficial** din 23 martie 1945. Au fost expropriate 1.468.000 ha suprafață din care 1.109.000 ha au înglobat loturile de împroprietărire pentru 918.000 de țărani, iar pe restul pământului (359.000 ha) s-au **înființat** gospodării agricole de stat și ferme experimentale și didactice. „Măsura” a eliminat marea proprietate agricolă și a marcat, în același timp, **începutul etatizării și colectivizării agriculturii românești**. „Motivația” a constituit-o necesitatea ca producția agricolă să fie în măsură a răspunde cerințelor economiei moderne, de unde apare relevată ideea cooperativizării, deziderat care a căpătat realitate prin hotărârea plenarei din 3-5 Martie 1949. „Înscrierea în colectivă” s-a realizat printr-un proces îndelung (1949-1962), liberul arbitru fiind susținut de metode coercitive.

Procesul a cunoscut practic două etape: **etapa** întovăririlor, ca formă intermediară între proprietatea privată și cea colectivă, și **etapa cooperativelor agricole** (în 1963 existau deja 1.250 de întovăriri, însumând 239.100 de familii). Politica agrară a regimului prevedea dezvoltarea unui sector de stat format din ferme mari producătoare de semințe, animale de rasă, producție vegetală etc.. Suprafața acestor unități de stat a fost inițial de 245.000 ha. la care se adaugă în 1949 (Decretul nr. 83 publicat în M.O. la 1 Martie 1949), încă 472.000 ha. Față de acest potențial agricol, producția zootehnică s-a structurat și ea de o manieră adecvată.

S-au construit mari complexe de creștere a animalelor și s-a prevăzut o sporire continuă a efectivelor care le populau, fapt care a cerut suplimentarea personalului distribuit în sectorul zootehnic, personal specializat. Toate acestea vor determina o anume „gândire” și „regândire” periodică a organizării **învățământului** de specialitate. ▶

Figura 46 – Decret Nr. 175, în Monitorul Oficial pentru reforma învățământului / 3 August 1948

Figura 47 – Prof. univ. dr. Popovici Ilie primul Rector al I.Z.M.V. din București, 1948-1950

Figura 48 – Prof. univ. dr. Oprescu C. Aurel al doilea Rector al I.Z.M.V. din București 1950-1951

◀ Între obiectivele principale ale Legii învățământului din 3 August 1948, „**Decretul nr. 175**” s-au aflat: **formarea tinerilor în spirit comunist**, controlul strict al școlilor elementare, medii și superioare, prin **suprimarea autonomiei universitare**, precum și asigurarea cadrelor pentru planul de industrializare, prin **extinderea învățământului tehnic mediu și superior**.

Școlile particulare, inclusiv cele profesionale sunt naționalizate, Academia Română este transformată în Academia Republicii Populare Române, **profesorii vechii orânduirii dați afară și chiar sunt trimiși în închisori fără judecată**, printre care și Prof. medic veterinar Alexandru Ciucă. De o deosebită importanță s-a dovedit a fi **articolul 32** care prevedea în mod expres: „**Actualele facultăți și școli de învățământ superior vor fi restructurate conform prezentei legi. În acest scop, se vor putea desființa catedre inutile, altele vor putea fi raționalizate după necesități, sau se vor crea catedre noi**”. Această dispoziție oferea calea legală pentru epurările cadrelor didactice „**necorespunzătoare**”, acțiune care avea un scop precis – **eliminarea persoanelor care prin autoritatea lor morală puteau influența pe elevi și studenți**.

Pentru învățământul românesc, perioada marilor schimbări începe prin aplicarea **Legii privind reforma învățământului**, când s-a emis **Decretul 175, publicat în M.O. din 3 august 1948** unde, la învățământul tehnic, legea prevedea organizarea a două categorii de instituții:

- **universități și politehnici;**
- **institute de învățământ superior.**

Universitățile și politehnicele urmau să fie dependente de Ministerul învățământului Public și să asigure cadrele necesare pentru învățământ, cercetare și instituțiile superioare de stat.

Institutele de învățământ superior urmau să fie dependente de **Ministerul învățământului Public** sau de **Ministerul de resort** și să pregătească „cadrele” necesare „**producției**.”

Schimbările se produc și la nivelul învățământului agricol din București. **Facultatea de Agricultură** care se afla **arondată Politehnicii** se desprinde de aceasta. Legea prevede înființarea a două institute: **Institutul Agronomic** și **Institutul de Zootehnie și Medicină Veterinară**.

Institutul Agronomic urma să se constituie din trei facultăți: **Facultatea de Agricultură**, **Facultatea de Horticultură** și **Facultatea de Mecanizarea Agriculturii**.

Institutul de Zootehnie și Medicină Veterinară trebuia să aibă în componență trei facultăți, respectiv: **Facultatea de Zootehnie**, ca facultate nou înființată, și **Facultatea de Medicină Veterinară** care, la acea dată se afla arondată Universității din București, precum și cea de-a treia, **Facultatea de Piscicultură** de la Constanța, care apoi s-a mutat la Galați.

Noua structură preconizată de reforma din 1948 va rămâne în vigoare până în 1952 când se produce o nouă schimbare organizatorică. De data aceasta se prevedea fuzionarea celor două institute ale domeniului, respectiv Institutul de

Agronomie și Institutul de Zootehnie și Medicină Veterinară.

• Conform legii **învățământului**, prin **Decretul nr. 175, publicat în M.O. din 03 August 1948** (Fig. 46), se înființează **Facultatea de Zootehnie**, iar împreună cu **Facultatea de Medicină Veterinară** din București și **Facultatea de Piscicultură** de la Constanța (care apoi s-a mutat la Galați), formează **Institutul de Zootehnie și Medicină Veterinară din București** (IZMV-B), al cărui prim Rector, a fost Prof. dr. **Ilie Popovici**: născut la 30 octombrie 1902, Budăi, azi Republica Moldova – 11 Octombrie 1982, București, devenit membru corespondent al Academiei Române din 2 iulie 1955.

Conform aceleiași legi a **învățământului**, din 03 August 1948, se înființează și **Institutul de Zootehnie și Medicină Veterinară din Arad** (IZMV-A), care va funcționa până în anul 1957, când se desființează, iar studenții de la **Medicina Veterinară** își vor continua studiile la București, în timp ce studenții de la **Facultatea de Zootehnie**, se vor transfera la Timișoara.

• Profesorul **Popovici Ilie** (Fig. 47) conduce IZMV din București până la data de 01.12.1950, când este transferat de la IZMV din Arad. Locul este preluat de Prof. dr. **Oprescu Aurel** (Fig. 48) titular la disciplina de Parazitologie-Zoologie, care va conduce IZMV din București în calitate de Rector, în perioada 01.12.1950 – Decembrie 1951; după care IZMV din București se unește cu **Facultatea de Agricultură**, formând **Institutul Agronomic din București**, ca apoi din anul 1952 funcționează până în 1990,

sub denumirea de **Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu”** din București.

Odată cu intrarea în vigoare a noii Legi a învățământului, din anul 1948, consecutiv instalării noului regim politic în România, Profesorul Al. Ciucă este îndepărtat definitiv din învățământ în anul 1948, iar în locul său este numit la catedră prof. dr. **Ilie Popovici**, care era și Rectorul noului institut constituit și anume: **Institutul de Zootehnie și Medicină Veterinară din București** (după modelul sovietic).

Prof. univ. dr. **Aurel C. Oprescu** a împărțit aceeași soartă tristă, dar în anul 1952, când locul său la Catedra de Parazitologie-Zoologie este ocupat de Conferențiarul **Alexandru Niculescu** (fost Mihăilescu), care devenise și decanul **Facultății de Medicină Veterinară** din București. Ceva mai târziu, în anul 1957, a fost dat afară din învățământul superior și prof. univ. dr. **Ion Adameșteanu**, pe lângă multe alte minți luminate ale profesiei medicale veterinare.

În anul 1949, activitatea Asociației Generale a Medicilor Veterinari din România și a Societății de medicină Veterinară au fost suspendate/interzise (**nu desființate**) de către regimul comunist, măsură aplicată la toate organizațiile profesionale și științifice.

La **01 Septembrie 1956**, prof. Al. Ciucă participă la ședința Societății de Științe Medicale din Republica Populară Română, ocazie cu care se constituie **Secția de Medicină Veterinară**, în care Acad. m.c. prof. Al. Ciucă este ales **președinte de onoare al Consiliului Secției de Medicină Veterinară**, iar ca **președinte activ** a fost ales Acad. **Radu Vlădescu** (Fig. 49). În Consiliul Secției, prof. dr. **Gheorghe Nichita** este ales unul dintre vicepreședinți, alături de Acad. m.c. prof. univ. dr. **Ilie Popovici** și de prof. univ. dr. **Stamatin Nicolae**.

Anul 1952 aducea în prim plan două evenimente de importanță majoră: **împlinirea a 100 de ani de la înființarea Școlii de Agricultură de la Pantelimon** și **împlinirea a 100 de ani de la nașterea lui Nicolae Bălcescu**. Comemorarea celor două evenimente a condus la hotărârea ca instituția format prin unificarea **Institutului de Agricultură cu Institutul de Zootehnie și Medicină Veterinară**, să poarte numele marelui revoluționar. Ia ființă

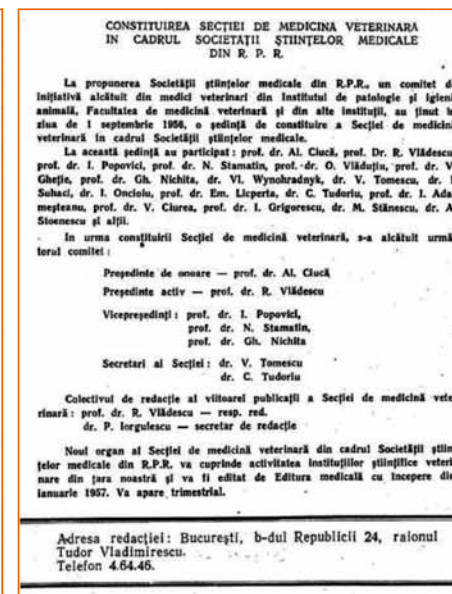
Figura 49 – Revista Probleme Veterinare nr. 2 (stânga), constituirea Secției de medicină veterinară la 01 Septembrie 1956, în cadrul Societății Științelor Medicale (dreapta)

Figura 50 – Pavilionul principal al Institutului Agronomic „Nicolae Bălcescu” din București, B-dul Mărăști, nr. 59, sectorul 1 (stânga); care-și schimbă titlatura din 1995 în: Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București (dreapta)

astfel, în anul 1952, **Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu”** din București (Fig. 50 stânga), fiecare din cele două institute componente aducând cu sine facultățile dependente, domeniu în care apăruseră deja oarecare modificări.

La acea dată, **Institutul Agronomic** avea în componență **Facultatea de Agricultură**, **Facultatea de Horticultură**, **Facultatea de Mecanizarea Agriculturii** și **Facultatea de Construcții și Mașini Agricole**, iar începând din 1970 va îngloba și **Facultatea de Îmbunătățiri Funciare**. La rândul său **Institutul de Zootehnie și Medicină Veterinară** care la data fuzionării avea în componență trei facultăți, respectiv, **Facultatea de Zootehnie**, **Facultatea de Medicină Veterinară** și **Facultatea de Piscicultură**, intră în noua formulă de organizare numai cu două facultăți. **Facultatea de Piscicultură** (provenită din catedra de

Piscicultură și bolile peștilor ce funcționa din anul 1929 în cadrul FMVB și din secția de **Piscicultură** înființată în 1930 în cadrul INZ) care-și avea sediul la Constanța, trece în 1952 în dependența Institutului de Construcții Navale din Galați.

Legislația aflată în vigoare, prevedea ca instituția nou creată să fie condusă de **Senatul universitar**, prin intermediul direct al Biroului de senat format din: rector, cei doi prorectori, secretarul științific, secretarul comitetului de partid, președintele comitetului sindical și președintele Uniunii asociației studenților comuniști. Rectorul asigură conducerea directă și reprezintă instituția în relația cu alte instituții și persoane. El este numit de Ministerul Educației și Învățământului fiind ales prin vot secret din rândul a trei candidați propuși de **Senatul universitar**. Prorectorii sunt numiți de Ministerul Educației ▶

◀ și învățământului, la propunerea rectorului care este obligat să consulte în prealabil Senatul universitar. Durata unei legislaturi era de 4 ani.

Din data de **05 Octombrie 1992**, IANB-București și-a schimbat denumirea, devenind „**Universitatea de Științe Agronomice din București**”, aprobată prin Ordinul Ministrului Învățământului și Științei nr. 5590/1992, la cererea Senatului Universității nr. 4757/1992 și 7011/1992, iar apoi din anul **1995, conform HG 568/1995**, funcționează și în prezent sub numele de **Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București** (Fig. 50 dreapta), ce se întinde pe o suprafață de teren de 38 ha.

În perioada 1952-1989, la conducerea instituției s-au succedat, în principal, rectori a căror specialitate ținea de facultățile de **profil agricol**, urmărindu-se în același timp ca unul din cei doi prorectori să fie specializat în **zootehnie** sau **medicină veterinară**.

Problema coliziunii competențelor specialităților agronomice și zootehnice poate ușor fi înțeleasă și din cuprinsul **Manualul inginerului agronom**, vol. III, **zootehnia**, apărut în Editura Tehnică, R.P.R., în anul 1954 (Fig. 51), unde majoritatea capitolelor sunt redactate de ingineri agronomi, aceștia nefiind specializați în domeniul zootehniei, necunoscând bazele anatomo-fiziologice de funcționare a organismului diferitelor specii de animale, cu atât mai mult căile de ameliorare și sporire a producției animale.

În anul **1962** (în plină „*perioadă de dictatură*” sub Gh. Gheorghiu Dej), Secția de Zootehnie înființată în 1948 după modelul sovietic, își încetează activitatea, pregătirea cadrelor superioare necesare sectorului zootehnic urmând a se face numai prin **Facultatea de Medicină Veterinară**, al cărei profil și conținut a fost substanțial restructurat, disciplinelor specifice pregătirii zootehnice fiindu-le repartizate, prin planul de învățământ, 50% din volumul total de ore (prin acest curriculum s-a început „*zootehnicizarea*” Medicinii Veterinare), din București, Iași, Cluj-Napoca și Timișoara.

După **șase ani de tatonări**, timp în care pregătirea cadrelor pentru creșterea animalelor s-a realizat în cadrul profilului

larg al Facultății de Medicină Veterinară, s-a constatat că, într-o durată de 5 ani de studii, nu pot fi asigurate, în totalitate, cunoștințele necesare atât cele de profil medica-veterinar cât și cele de profil zootehnic. Ca urmare, în **anul 1968**, Facultatea de Zootehnie a fost reînființată, definindu-se totodată și conținutul profilului „**zootehnic**”.

La reînfiintare, în anul universitar 1968/69, Facultatea de Zootehnie si-a început activitatea cu studenți în **primii trei ani de studii**, organizându-se concurs de admitere pentru anul I și constituindu-se anii de studii II și III din absolvenți ai anilor I și II ai Facultății de Medicină Veterinară (cu studenții restanțieri, în re/re, ce urmau a fi exmatriculați, dar s-a aprobat transferal la Facultatea de Zootehnie).

În cei 60 de ani de existență, Facultatea de Zootehnie din București a dat economiei naționale, respectiv agriculturii, mii de specialiști prin cursuri de zi și prin cursuri fără frecvență. Unii dintre absolvenții Facultății de Zootehnie din București s-au evidențiat prin profesionalismul lor în organele de decizie centrale sau locale, în unitatile de producție de stat sau particulare, în învățământul universitar și cel preuniversitar, în cercetarea științifică etc., ei demonstrând din plin utilitatea specialistului zootehnist în cadrul progresului general al agriculturii organizate după acele principii de sorginte dictatorială, bazată pe proprietatea socialist. Unii ingineri zootehniști cu funcții de răspundere, au adus mari prejudicii sectorului animalelor de rentă, fără să fi fost judecați și să dea socoteală pentru faptele lor ireponsabile.

Ulterior, Facultatea de Zootehnie din cadrul Universității de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București își desfășoară activitatea în spiritul reformei curriculare inițiată de Ministerul Educației și Cercetării și de Consiliul Național de Evaluare Academică și Acreditare.

În cadrul Facultății de Zootehnie s-au introdus noi specializări.

Astfel, pe lângă specializarea Zootehnie, în anul **2000**, a fost autorizată funcționarea specializării **Tehnologia producțiilor animale**, acreditată în 2005 sub denumirea de **Tehnologia Prelucrării Produselor Agricole**. În anul **2003** a fost autorizată să funcționeze specializarea Piscicultură, acvacultură și prelucrarea

peștelui, iar în anul **2006** și specializarea Cinegetică.

În anul universitar 2020/2021 în locul facultății de zootehnie înființată în 1948, funcționează în cadrul USAMV din București, **Facultatea de Ingineria și Gestionarea Producțiilor Animale**.

Are în componența sa două departamente:

a. Departamentul de Științe formative în creșterea animalelor și industria alimentară;

b. Departamentul de Tehnologii de producție și procesare.

În ultimii ani, în planul de învățământ al Facultății de Medicină Veterinară, aspectele referitoare la apicultură sunt incluse în disciplinele de: **Creșterea animalelor** și în cea de **Producții animale** ce se studiază în anul II; precum și la disciplina facultativă intitulată **Securitatea produselor apicole și piscicole**, care este prevăzută în planul de învățământ la anul IV.

Procesul de învățământ s-a desfășurat în conformitate cu planul de învățământ, în chip evident, exigențele de care s-a ținut seamă la întocmirea planului de învățământ, numărul de studenți admiși pe fiecare an de studiu, organizarea inter-nă în întregul ei, s-au structurat și aveau să se deruleze pe linia directivelor de stat și a hotărârilor intervenite în politica agrară la nivel de țară, dar în raport de interdependența firească între instituții de același profil, sau de profil înrudit.

Așa s-a întâmplat, de pildă, în **1957** când prin desființarea Facultății de Medicină Veterinară din Arad, studenții au fost transferați în Capitală, iar numărul studenților la facultatea bucureșteană se dublează brusc, impunând nevoia adaptării programei și a facilităților existente, la această sporire numerică. Schimbările de această natură, ca de altfel schimbările din întreaga perioadă în general, prin frecvența lor, prin modificarea structurii planului de învățământ și creșterea ponderii **disciplinelor social-politice**, prin permanenta încercare de adaptare la principii străine tradițiilor învățământului românesc, aveau să influențeze negativ **actul didactic** și - evident - calitatea lui.

Situația de provizorat continuă. În august 1952, are loc mutarea disciplinelor preclinice ale Facultății de Medicină Veterinară, din rațiuni care au rămas „ob-

Figura 51 – Manualul inginerului agronom, vol. III, zootehnia, apărut în editura tehnica RPR, în anul 1954 (stânga), unde sunt specificate capitolele și autorii respectivi (dreapta)

scure” sau „**necunoscute**” la nivelul unor membri ai corpului profesoral, situație pe care o cunoșteau foarte bine „**acoperiții**”, care n-au dorit să le explice nici măcar conducerii facultății din acea vreme, dar care, de bună seamă, trebuie să fi existat. „Motivația”, fie că servea interese străine învățământului, fie că se rezuma la **a copia un model de organizare sovietic**, fie că se avea în vedere un principiu la modă, acela a unificării formațiunilor existente și al creării unor **unități gigant**, fie în sfârșit, urmărindu-se **scoaterea unor unități de un anumit profil în afara centrului bucureștean** ce începea să se aglomereze, iar vis-a-vis a fost ridicată în anul 1953, după planurile arhitectului Octav Doicescu, clădirea sub denumirea de **Teatrul de Operă și Balet**, în vederea a două două ample manifestări internaționale: al treilea Congres Mondial al Tineretului (25-30 Iulie 1953) și al patrula Festival Mondial al Tineretului și Studenților (02-14 August 1953). Inaugurarea a fost abia la 9 Iulie 1954, cu spectacolul **Dama de pică**, opera lui Piotr Ilici Ceikovski.

Fără să se știe, „de ce”, **Facultatea de Medicină Veterinară** este nevoită să-și părăsească propriul local și să se mute în cartierul Băneasa, pe Bulevardul Aviatorilor, unde va **rămâne timp de un an**, până în 1953, decanul facultății fiind **conferențiarul de la disciplina de zoologie, Alexandru Niculescu**. În fapt, neexistând

un spațiu adecvat și nici suficient, s-au mutat numai disciplinele preclinice, numai anii I-III, anii mari, clinicile, continuând să funcționeze în Splaiul Independenței nr. 105. Evident, toată această peregrinare a studenților, a corpului profesoral și a materialelor didactice ale facultății, nu a fost de natură să îmbunătățească procesul de învățământ.

În intervalul 1957-1961, Facultatea de Medicină Veterinară funcționează cu un număr **dublu de studenți** rămânând singura unitate de profil din țară. Aglomerarea facultății și nevoia presantă de **cadre specializate**, nevoie acutizată de înființarea complexelor zootehnice și înmulțirea formelor de exploatare agricolă cooperatistă, determină conducerea de stat să hotărască **înființarea unei noi facultăți de profil veterinar la Iași, în anul 1961** (2).

Încă înainte de adoptarea acestei măsuri, urmărindu-se reglementarea „**politicii de cadre**”, Facultatea de Zootehnie se transformă printr-o nouă hotărâre în „secție de zootehnie” alipindu-se Facultății de Agricultură cu care formează împreună, **Facultatea de Agricultură și Zootehnie**, aceasta din urmă, după cum s-a specificat, neavând statutul de facultate ci doar de secție a Facultății de Agricultură.

Formula nu are viabilitate; după 5 ani, în **1962, secția de zootehnie se desființează, iar studenții trec integral, „în lichidare”, devenind peste câteva luni medici veteri-**

nari, absolvenți de la Facultatea de Medicină Veterinară din București, ceea ce aduce o nouă dublare a efectivelor de studenți la nivelul anilor de studiu. Facultatea de Medicină Veterinară funcționa pentru a doua oară cu serii paralele, seria A și seria B.

În același an, **1962, secțiile de zootehnie ale Facultăților de Agricultură din Cluj și Timișoara se transformă în facultăți de medicină veterinară**, dependente de Institutul Agronomic din localitatea respectivă, în orientarea conducerii politice superioare se preconiza pregătirea unui specialist unic atât pentru creșterea, cât și pentru îngrijirea animalelor (4, 5). Evident, din această rațiune, la nivelul planurilor de învățământ se iau o serie de măsuri privind sporirea ponderii disciplinelor de profil zootehnic, ajungându-se la un fel de „**zootehnicizare**” a **medicinii veterinare**.

Se trece, așadar, la un plan de învățământ de „**tranziție**” structurat pe **24 de discipline grupate în 10 catedre**. Disciplinele cuprinse în planul de învățământ (ce se desfășura conform orarului, câte **48-52 ore pe săptămână**, de dimineața până seara, cu ferestre aleatorii, inclusiv sâmbăta), iar acoperirea lor cu titulari, era următoarea:

- Anatomie comparată - prof. dr. Gheție Vasile;
- Histologie - șef lucr. Borda Gheorghe;
- Chimie analitică și biologică - prof. dr. Buruiană Lascăr;
- Fiziologie animală - prof. dr. Parhon C. Constantin;
- Farmacologie - prof. dr. Licperta Emilian;
- Microbiologic - prof. dr. Stamatin Nicolae;
- Clinica bolilor infecțioase - prof. dr. Popovici Ilie;
- Fiziopatologie - conf. dr. Varachiu Nicolae;
- Anatomie patologică - prof. dr. Ciurea Viorel;
- Piscicultură, Apicultură, Sericultură (PAS) - conf. ing. Bârcă Gheorghe (piscicultură), conf. ing. Cora Rosenthal (apicultură și sericultură);
- Plante de nutreț și fânețe - conf. ing. Bâlțeanu Gheorghe (care, după 2 luni pleacă în Italia la specializare și este înlocuit cu șeful de lucrări ing. Bârnaure Victor); ▶

Figura 52 – CARNETUL nr. 25/1960-1961, student anul I

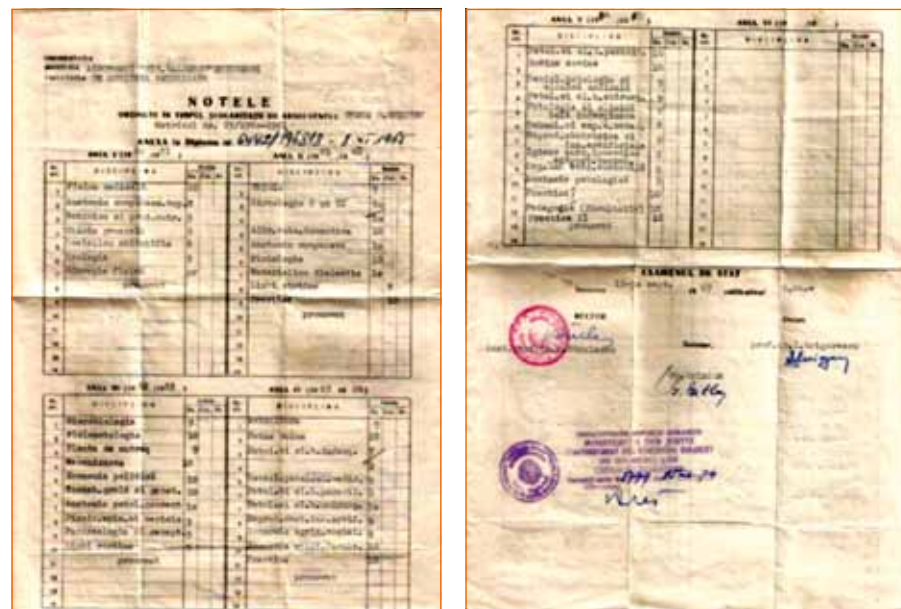

Figura 53 – Foaia matricolă, ANEXA DE STUDII la Diploma nr. 6442/196818 din 8.XI.1965, cu notele obținute la disciplinele parcurse în cei cinci ani de studii universitare, 1960-1965

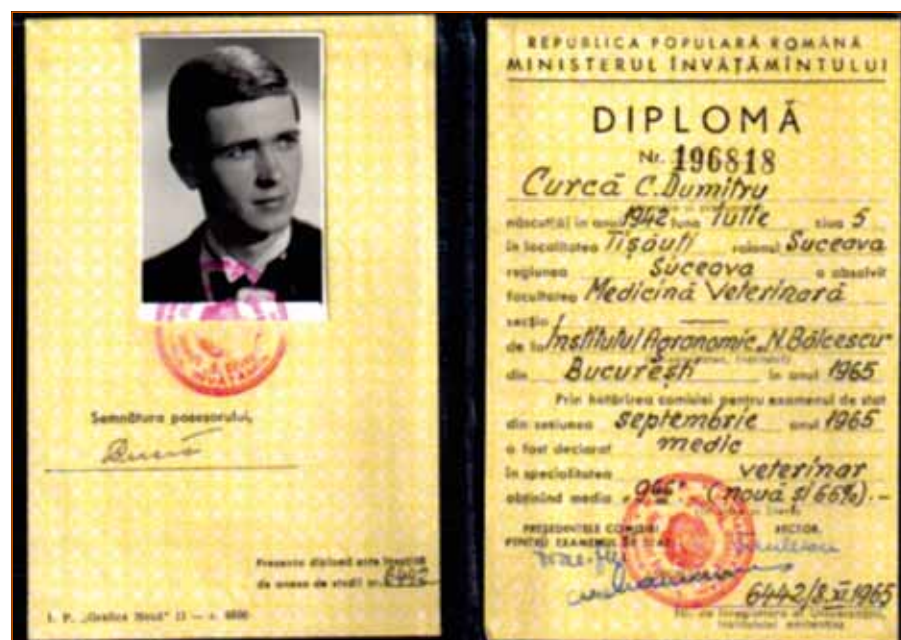

Figura 54 – DIPLOMA nr. 196818 din 8. XI. 1965, prin care a fost declarat MEDIC, în specialitatea VETERINAR

• Mecanizarea și electrificarea agriculturii – conf. ing. Dobra Victor;
• Zoologia – șef lucr. biolog Iordan Petre;
• Alimentația animalelor domestice – prof. ing. Băia Gheorghe;
• Avicultura – prof. ing. Ștefănescu Aurel;
– Bovine-ecvine – șef lucr. ing. Temișan Vasile;

• Ovine-suine – prof. ing. Nica Teodor;
Dinu Mircea; prof. dr. Gligor Virgil;
• Zootehnie generală și genetică – prof. dr. Furtunescu Alexandru;

• Semiologie, patologie și clinică medicală – conf. dr. Nicolau Aureliu;
• Parazitologie și clinica bolilor parazitare – prof. dr. Niculescu Alexandru;

• Reproducție, obstetrică și înșămânțări artificiale – conf. dr. Lunca Nicolae; conf. dr. Popescu Petre;
• Patologie și clinică chirurgicală – prof. dr. Vlăduțiu Octavian; prof. dr. Grigorescu Ion;

• Expertiză sanitar-veterinară – prof. dr. Popovici Dumitru, șef lucr. dr. Popa Gavrilă;

• Higiena animalelor domestice – prof. dr. Gligor Virgil;

• Socialism științific, în anul I – prof. Duma Aurel, lector Șeic Nichiar;

• Materialism dialectic, în anul II – lector Teodoru Irina;

• Economie politică, anul III – conf. C. Grigorescu, asist. Honțuș Dumitru;

• Economie agrară, anul IV – conf. Vasile Pungan;

• Organizare I.A.S, anul V – prof. ing. Vrejbă Sergiu, lector ing. Șerban Vasile, lector ing. Bereș Vasile;

Discipline obligatorii și opționale, apreciate COLOCVII, dar se puneau și note:

• Prosectură, obligatorie – șef lucr. dr. Macarie Iuliu;

• Pedagogie generală și specială, opțională – lector J. Grim;

• Economia vânatului, opțională – șef lucr. ing. Mihai Bălășescu;

• Limbi străine, obligatorie (rusa, germana, engleza) – asist. C. Gârbea, Rădulescu, Ilescu;

• Toxicologie specială (A.L.A.), obligatorie – I. Țugu;

• Educație fizică, obligatorie – Ioan L. Avram.

În noua formulă, durata studiilor este de 5 ani și se finaliza cu un examen de

Figura 55 – Clădirea Facultății de Medicină, sediul principal, ce se află pe Bulevardul Eroii Sanitari nr. 8, sectorul 5, ce a fost inaugurată la 12 Octombrie 1903

stat la următoarele specialități: **clinici; zootehnie generală și specială; expertiza sanitar veterinară** a produselor de origine animală; iar apoi **susținerea lucrării de diplomă dactilografată**. În urma promovării acestor examene, se acorda titlul de **doctor-medic veterinar**.

Întrucât, autorul prezentului articol prof. univ. DVM, PhD, Curcă Dumitru, a fost student al Facultății de Medicină Veterinară din București, în anii 1960-1965, înțelege să pună la dispoziția celor interesați, documentele doveditoare de studii universitare din acea vreme și anume: CARNETUL nr. 25/1960-1961 de student (Fig. 52), cu semnătura olografă a rectorului IANB, Acad. David Davidescu, și a decanului Ion Grigorescu; Foaia matricolă cu notele obținute la disciplinele parcurse în cei cinci ani de studii universitare (Fig. 53), ce are semnătura olografă a rectorului Acad. Eugen Rădulescu, a decanului Ion Grigorescu, precum și a secretarului Gh. Brânduș; precum și **Diploma nr. 196818 din 8. XI. 1965**, prin care am fost declarat **MEDIC**, în specialitatea **VETERINAR** (Fig. 54).

Din foaia matricolă pe anii I, II, III, IV și V din anii 1960/1965, sunt disciplinele de sine stătătoare din curricula de studii a Facultății de Medicină Veterinară din București, pentru care s-a susținut examenul de promovare.

Evident, nici această formă de organizare nu este de durată. În anul 1966, **Ministerul Instrucțiunii** numește o comisie însărcinată cu studierea și îmbunătățirea planului de învățământ. Comisia hotărăște menținerea profilului de medicină veterinară, pregătirea specialiștilor în ramuri

privind creșterea animalelor urmând să se realizeze în **sistemul specializărilor postuniversitare**. Se puteau specializa atât medicii veterinari și inginerii zootehniști, cât și inginerii agronomi. „Experimentul” se derulează câțiva ani, după care, luând în considerare rezultatele nesatisfăcătoare, printr-un ordin al **Ministerului Învățământului (Ordinul 80646/29 ianuarie 1968)** învățământul zootehnic se desprinde din nou de medicina veterinară. De la această dată, funcționează în România patru facultăți de zootehnie și patru facultăți de medicină veterinară, toate dependente de Institutele agronomice din Iași, Cluj, Timișoara și București.

Prin „**reinființarea**” Facultății de Zootehnie „**de sine stătătoare**”, Facultatea de Medicină Veterinară din București și-a restructurat planul de învățământ prin reducerea disciplinelor de profil zootehnic și extinderea corespunzătoare a celor de profil medical veterinar. Învățământul se desfășoară acum tot pe o durată de 5 ani (10 semestre) și se încheie cu susținerea unei lucrări de diplomă, iar titlul obținut este tot cel de **medic veterinar**. Planul de învățământ acordă o mai mare atenție **practicii de producție**, formă de activitate care se considera că stabilește contactul studentului cu profesiunea pentru care se pregătea.

Diversele forme ale procesului instructiv-educativ se desfășoară în conformitate cu „**planul unic**” de învățământ elaborat de consiliile facultăților de medicină veterinară și aprobat de Ministerul Învățământului, plan în care se prevăd orele considerate necesare pentru fiecare din componentele procesului de învățământ: **prelegeri, lucrări practice, ac-**

tivitate în clinici și practica de producție. S-a urmărit, de asemenea, îmbunătățirea bazei materiale, în care scop s-au făcut o serie de amenajări și construcții noi: săli de curs, laboratoare, spital de animale. S-a mărit și reamenajat spațiul rezervat disciplinelor: anatomie patologică, histologie, fiziologie, clinica bolilor parazitare, clinica chirurgicală. Laboratoarele și clinicele au fost înzestrate cu aparatură.

Începând din anul 1957, în sistemul specializărilor s-a introdus, după modelul sovietic, **aspirantura**, iar din 1965 **doctoratul**.

În aceeași etapă, s-a trecut la **elaborarea și tipărirea cursurilor**. Atenția care se acordă acestei activități face ca, în 1958, să existe pe ansamblul facultății **28 de titluri tipărite sau litografate**, iar în 1962 toate disciplinele să fie acoperite cu material bibliografic elaborat de cadrele didactice ale facultății. De altfel, până în 1970, în afara comunicărilor și articolelor publicate în revistele vremii (**Anuarul I.P.I.A., Anuarul I.A.N.B., Revista de zootehnie și medicină veterinară, Arhiva Veterinară**), se „tipăriseră” deja o serie de lucrări care puteau pleda pentru stăruințele „creative” ale cadrelor didactice.

Recunoștința posterității și omagiul adus pentru faptele sale, celui care a fost românul naturalizat, Profesor General-doctor Carol Davila

• Construirea clădirii Facultății de Medicină, ce a fost ridicată după planurile arhitectului elvețian Louis Pierre Blanc (1860-1903). Sediul principal se află pe Bulevardul Eroii Sanitari nr. 8, sectorul 5 (Fig. 41). Lucrările au început în anul **1895 și a fost inaugurată la 12 octombrie 1903**, odată cu statuia lui Carol Davila, turnată în bronz în atelierele Școlii de artă și meserii din București, opera lui Carol Storck, aflată în fața Palatului Facultății de Medicină (Fig. 55).

Inițiativa ridicării unui monument al lui Carol Davila fusese luată în anul **1884**, în zilele de **6-7-8 Octombrie**, când s-a ținut la București, „**Primul congres al medicilor, medicilor veterinari și farmaciștilor**” la care, din partea Societății de Medicină Veterinară a participat, ca organizator, medical veterinar **Louis Vincent** care a fost unul dintre secretarii congresului.

Ideea organizării acestei întruniri, într-un Congres al specialiștilor

Figura 56 – Statuia lui Carol Davila turnată în bronz și are 2 metri înălțime, pe soclul din granit negru înalt de 3,5 metri (stânga); placa de bronz în formă de scut, din fașă, are în partea de sus emblema medicinei (toiagul lui Esculap), iar la bază, în stânga, două ramuri cu frunze de laur, legate cu o panglică (mijloc); placa de bronz din spate de pe soclu cu inscripția respectivă (dreapta)

din domeniul sanitar, s-a născut la Turnu-Măgurele în anul 1877, la propunerea lui Iacob Dimitrie Felix, comandantul Spitalelor militare din zonă, și a lui Carol Davila care era șeful serviciului sanitar al armatei române, avându-l ca aghiotant pe medicul veterinar Mihail Măgureanu (alias Mihail Ghiuță), cu ocazia organizării trupelor pentru asaltul redutei Nicopol de pe malul drept al Dunării.

Statuia lui Carol Davila este turnată în bronz și are 2 metri înălțime. Carol Davila este reprezentat în picioare, în uniformă de general, cu sabia prinsă la șoldul stâng. În mână dreaptă, îndoită la spate, ține chipiul, iar în cea stângă, un document făcut sul (Fig. 56 stânga). Faptul că generalul Carol Davila este prezentat cu o mână

GENERALUL DOCTOR
CAROL DAVILA
„1828 †1884
SPITALUL OSTIREI DIN MICHAÏ-VODA
ȘCOALA NAȚIONALĂ DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
ȘCOALA VETERINARĂ
SERVITIUL SANITAR AL ARMATEI
SERVITIUL SANITAR AL PRINCIPATELOR UNITE
AZILUL ELENA – DOAMNA
EFORIEA SPITALELOR CIVILE
ȘCOALA DE SURDO-MUTI
FACULTATEA DE MEDICINĂ DIN BUCUREȘTI
INSTITUTUL DE CHIMIE
INITIATOR. CREATOR. ORGANIZATOR.
1858 - 1884

Figura 57 – Textul scris în ortografia vremii, de pe placa în formă de scut, din fața a soclului statuii lui Carol Davila

îndoită la spate nu ține atât de estetica sculpturii, cât de o realitate medicală: Carol Davila avea, în urma unui reumatism articular, brațul drept anchilozat, pe care îl salvase de la amputare, și-l ținea, în unghi drept, la spate. Pe soclul înalt de 3,5 metri, din granit negru, sunt aplicate două plăci de bronz în formă de scut. În partea de sus a plăcii din față se află toiagul lui Esculap (emblema medicinei), iar la bază, în stânga, două ramuri cu frunze de laur, legate cu o panglică (Fig. 56 mijloc), iar în scrisul de pe placa din față de pe soclu, se găsește un text scris în ortografia vremii redat în Fig. 57. Pe placa de bronz în formă de scut de pe partea din spate a soclului este înscrisă o listă cu persoanele care au făcut parte din „COMITETUL DE ERIGERE” a monumentului (Fig. 56 dreapta).

Carol Davila a fost initiatorul, creatorul și organizatorul următoarelor instituții naționale, în ordime cronologică conform textului scris în ortografia vremii, de pe placa din față a soclului enunțăm doar pe primele trei:

1. **Spitalul oștirii de la Mănăstirea Mihai Vodă**, în chiliile căreia a funcționat începând cu anul 1831, **Spitalul Oștirii**, cunoscut sub denumirea de: „**Lazaretul din București al Regimentului I**”, care este prima unitate sanitară militară din Țara Românească, fiind totodată și nucleul formativ al viitorului Spital Militar Central. Primul comandant al Spitalului Oștirii de la Mănăstirea Mihai Vodă a fost medicul

german Iohann Georg Grünau, care a avut o contribuție însemnată la combaterea epidemiei de ciumă (moartea neagră–Yersinia pestis), ce băntuia în acea perioadă în Țara Românească. Dr. Georg Grünau a rămas în istoria spitalului drept un medic priceput, cu simț organizatoric și bine pregătit profesional. El a întocmit primul regulament de funcționare a Spitalului ostășesc „Mihai Vodă”.

2. **ȘCOALA NAȚIONALĂ DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE**, initial a funcționat Școala de Mică Chirurgie (1853–1859) devenită apoi Școala Națională de Medicină și Farmacie având ca profesori pe următorii: Prof. dr. Iacob Felix; Prof. dr. Iuliu Teodori; Prof. dr. L. Fialla. Astfel, Carol Davila a fondat în București prima școală de medicină din țările balcanice care avea și cursuri din domeniul bolilor animalelor, ținute din 1853, în cadrul Școlii pentru învățatură veterinară.

3. **Școala veterinară** având ca profesor de „veterinărie” pe Vasile Lucaci, ce a funcționat în cadrul Școlii Naționale de Medicină și Farmacie, în 1856 devine „de facto”, ca apoi la 15 Mai 1861 devine „de jure”, Școala Națională Veterinară.

Menționăm faptul că, pe placa de bronz în formă de scut de pe partea din spate a soclului, este înscrisă o listă cu persoanele care au făcut parte din „COMITETUL DE ERIGERE” a monumentului, unde, ante-penultimul de pe listă este medicul veterinar ALEXANDRU LOCUSTEA-

Figura 58 – Parcul Carol Davila (stânga); monumentul de pe mormântul din marmură și granit al Generalului dr. Carol Davila (mijloc) și al soției sale Ana Davila (dreapta), născută Racoviță (1834–1874), ce a fost ridicat în anul 1903

Figura 59 – Placa comemorativă fixată pe frontispiciul clădirii principale la data de 24 August 1984

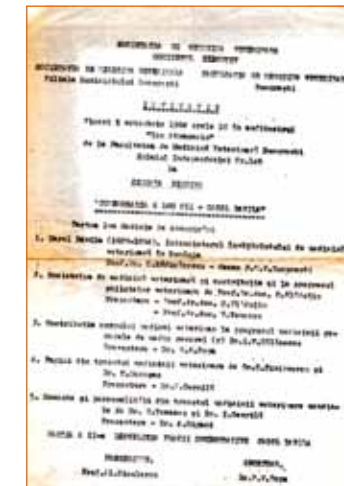

Figura 60 – Programul ședinței festive din 05 Octombrie 1984 a filialei București a SMV

Figura 61 – În ziua de 21 August – ziua medicinei militare

NU, în calitate de Director al Școlii Superioare de Medicină Veterinară, din perioada anilor 1890–1907.

Un alt monument istoric, funerar, este mormântul din marmură și granit al Generalului dr. Carol Davila și al soției sale Ana Davila, născută Racoviță (1834–1874), ce se află în spațiul verde de pe Strada Ana Davila (parcul Davila), de la intersecția cu str. Nicolae Paulescu, sector 5, București, unde a fost înmormântat, cu onoruri militare, în ziua de 26 august 1884. Monumentul funerar a fost ridicat în anul 1903 și era împodobit cu o plachetă dreptunghiulară cu bustul lui Davila, lucrată de artiștii Mayer și Wilhelm Stuttgart. În prezent, placheta nu mai există iar mica sculptură de marmură albă

este decapitată (Fig. 58). Mormântul este înscris în Lista monumentelor istorice 2010 din Municipiul București la nr. 2393, (cod LMI B-IV-m-B-20073).

În luna August, anul 1984, când s-au împlinit 100 de ani de la dispariția lui Carol Davila, s-a fixat pe fațada clădirii Facultății de Medicină Veterinară din București, o placă comemorativă cu inscripția din Fig. 59. Ședința comemorativă și Programul acestei ședințe festive din 05 Octombrie 1984, a filialei București a Societății de Medicină Veterinară (Fig. 60). La 21 August care este – ziua medicinei militare, în fiecare an se organizează manifestări comemorative, cu depunerea de coroane la mormântul lui Carol Davila, din parcul omonim, din București (Fig. 61).

După cutremurul devastator din 4 Martie 1977, s-a demarat un program vast de modernizare a orașelor, dar mai ales a municipiului București. Astfel, anul 1985 aduce învățământului medical-veterinar, cea mai grea perioadă din întreaga sa existență. Grea pentru că hotărârile care se refereau la însăși existența Facultății de Medicină Veterinară din București, ce se luau sub imperiul arbitrarului și din rațiuni care nu aveau, de fapt, legătură cu interesele acestei profesii.

Construcția „Casei Poporului”, care se ridica în vecinătatea sediului facultăților amplasate pe cheiul Dâmboviței și anume: Facultatea de Chimie (care din cauza

◀ distrugerilor suferite, a fost demolată), **Facultatea de Științe Naturale** (Biologie); **Institutului de Biologie și Patologie Celulară** „Nicolae Simionescu”; **Institutul „Victor Babeș”**; **Institutul „Ioan Cantacuzino”** și **Facultatea de Medicină Veterinară**, a adus în discuție nevoia „sistematizării” și „asanării” zonei limitrofe.

În spațiul avut în vedere, intra și **Facultatea de Medicină Veterinară** cu întreaga vatră, în suprafață totală de 6,5 ha, în care aceasta își crease în timp, **istoria și devenirea ei**, prestigiul său național și internațional. Se punea deci problema mutării facultății într-un alt spațiu, dintr-o altă zonă a Capitalei, în lumina sloganului în vigoare, acela al „**nevoii integrării învățământului cu cercetarea și producția**”. Derularea evenimentelor a fost cea obișnuită în practica politică totalitară: **hotărârea a fost luată la nivelul forurilor superioare de conducere**, a fost apoi **adusă în atenția ministerului de resort**, după care s-au **convocat spre încunoștințare, organele de conducere locale**.

Potrivit acestui scenariu, **decanul facultății, conf. dr. Răducănescu Helgomar și secretarul științific, conf. dr. Aurel Popoviciu** (cuscrul lui Ion Dincă, alias ION-TE-LEAGĂ, tatăl magnatului Gabi Popoviciu), au fost convocați la **Ministerul Agriculturii** (ministru fiind **Angelo Miculescu**), au fost prezenți din partea „conducerii superioare de partid” **Ion Dincă**, care la acea dată **răspundea de agricultură**. La întrevedere se anunță celor în drept că, **potrivit principiului integrării învățământului cu producția, facultatea va trebui să se mute pe platforma Institutului de Cercetări Veterinare și Biopreparate „Pasteur” din Calea Giulești nr. 333, sector 6** (director fiind la acea vreme dr. medic veterinar Ionel Pătrașcu). Se preconiza ca mutarea să se efectueze provizoriu în spațiul rezervat **Laboratorului de control științific al produselor biologice și medicamentelor**, urmând ca în viitor, pe platformă, **să se construiască o bază modernă ca sediu al Facultății de Medicină Veterinară**. Trebuia ca într-un timp util **să se realizeze un proiect și o machetă** a noului sediu, machetă care urma să fie prezentată conducerii superioare de partid și de stat.

În primele zile ale lunii **Septembrie 1985, disciplinele preclinice** au fost mutate în spații amenajate în grabă pe „**platforma Giulești**”. Au fost mutate în această

etapă disciplinele de: anatomie, fiziologie, fiziopatologie, microbiologic, histologie, farmacologie și controlul alimentelor. Pentru mutarea unor aparate și materiale ale disciplinei de Fiziopatologie, șeful de catedră prof. Popa Gavrilă, a solicitat comandantului Catedrei de pregătire premilitară din IANB, maior Mărcăneanu, să aducă un pluton de soldați în termen, pentru a realiza mutarea. După un mic accident produs, ce a constat în prăbușirea nișei metalice pe scările de lemn dintre parter și etaj, aceștia au refuzat să mai continue activitatea, deoarece erau și obosiți, în noaptea precedentă au lucrat la aeroportul Otopeni. Astfel, că după repetate amenințări că, suntem „**sabotori**”, că nu ducem la îndeplinire sarcinile conducerii superioare de partid și de stat, am reușit să transferăm pe platforma Giulești o parte din mijloacele fixe și obiectele de inventar. Dar o mare parte din bunurile unor discipline: Fiziopatologie, Microbiologie, Anatomie patologică etc., au fost depozitate în Atelierul Școală al Facultății de Îmbunătățiri Funciare, din Mărăști nr. 59, unde activitatea de depozitare a dirija secretarul B.O.B. preclinic al PCR, „inimosul” șef de lucrări Viorel Vasile Popa și proaspătul asistent Iles Petru, aflat sub oblăduirea decanului de atunci Helgomar Răducănescu. Dar, nefiind luate un miim de măsuri de siguranță, în special după 1989, marea majoritate a bunurilor s-au „**pierdut**”, inclusiv cărți de o valoare istorică inestimabilă, arhivele disciplinelor etc..

În același timp, Institutul de proiectări a întocmit **proiectul noului sediu și macheta corespunzătoare**. Are loc o nouă „**convocare**” pentru prezentarea machetei în fața lui Nicolae Ceaușescu; conducerea facultății, reprezentată de **decanul Răducănescu Helgomar și de secretarul științific Popoviciu Aurel, de rectorul Institutului Agronomic „Nicolae Bălcescu” conf. ing. Constantin Pintilie**, fiind prezent și **prof. ing. Ion Ceaușescu**, la acea dată cadru didactic la Facultatea de Horticultură a Institutului Agronomic „Nicolae Bălcescu”, **Cornel Pacoste** secretar al Comitetului Central, și alți reprezentanți ai „**activului**” de partid. La această întrunire urma să se schimbe însă soarta proiectului nou întocmit. **Macheta a fost apreciată de conducerea superioară**, dar, la discuțiile care au urmat, **rectorul Constantin Pintilie**, din rațiuni care serveau interesele Institutului Agronomic în ansamblu, face o

nouă propunere, care se dovedea a fi **mai economică și anume: construirea noului local în incinta Institutului Agronomic, din B-dul Mărăști 59, sectorul I, București, încălcându-se/îngnorându-se principiul sacrosanct enunțat și anume, acela de integrare a învățământului cu cercetarea și producția**. În această situație nou creată, o serie de spații existente deja în uzul studenților, n-ar mai fi trebuit construite. Se aveau în vedere utilitățile vieții universitare: **căminul studențesc, sala de sport, cantina, biblioteca și altele**.

Alternativa, **presupunând obținerea unor economii substanțiale**, este imediat luată în considerație. Se hotărăște și de această dată, realizarea unui nou proiect și a unei noi machete, avându-se în vedere incinta Institutului Agronomic. În conjunctura acestei noi viziuni, mutarea „în continuare” în Pasteur nu mai avea logică, dar disciplinele mutate deja, trebuiau să rămână în spațiile ocupate, până la finalizarea lucrărilor de construcție a sediului proiectat în **grădina botanică** din I.A.N.B., denumită „**Rosarium**”, astăzi poartă denumirea de: Grădina Botanica „I. Todor”, din USAMV București. Ca urmare, în Institutul Agronomic se trece la „**eliberarea**” unor spații, prejudiciindu-se, în chip evident, interesele și funcționalitatea serviciilor didactice a vechilor ocupanți precum și desfășurarea procesului de învățământ.

În luna **Septembrie 1987**, disciplinele preclinice ale Facultății de Medicină Veterinară încep mutarea în spațiile „amenajate” în Institutul Agronomic (Platforma Mărăști), **pavilioanele Agrochimie, CIOS, Viticultură**.

În urmă, clădirea centrală, operă a arhitectului N. Cerchez, **clădire aflată în evidența comisiei monumentelor istorice, urma să fie demolată**. Dar, pentru început, ea se transforma în atelier de prelucrare a materialelor necesare construcției Casei Poporului, precum și birouri ale salariaților trustului de construcții. Întregul proces de „dezrădăcinare” a disciplinelor din spațiile proprii a fost de natură să afecteze deopotrivă calitatea procesului de învățământ, patrimoniul mobil și imobil al facultății realizat în timp, precum și **starea de spirit a personalului ajutător, cadrelor didactice și studenților**.

Față de situația dată, **n-a existat nici o încercare de opoziție**, nici o voce nu s-a

❶ **Figura 62** – stânga – Emil Șuțeanu autointitulat „Decanul decanilor” (stânga); felicitându-l pe autorul aceluiași articol, Prof. univ. dr. Curcă Dumitru (dreapta), pentru prodigioasa activitate în slujba învățământului și profesiei medicale veterinare, pentru acțiunile întreprinse în calitate de lider sindical al facultății și de vicelider pe USAMV, precum și la nivel național în sindicatul ALMA-MATER. Retorica: oare cât de sincere erau aceste aprecieri după 7 ani, de la evenimentele de contestare din ianuarie 1990; dreapta – „Caracterizarea” profesorului Emilian Licperta de la Farmacologie, întocmită de către Emil Șuțeanu, depusă la sediul organizației de bază a PMR din facultate, ce ajunge la Securitate. A.C.N.S.A.S., D.U.I. 469681 fila 36

ridicat în apărare, nici o sugestie protective n-a venit de nicăieri. Poate era prea înrădăcinată convingerea inutilității unei asemenea poziții, sau poate exista teama adoptării de către autorități a unei măsuri radicale, respectiv **desființarea efectivă a Facultății de Medicină Veterinară din București**, în condițiile în care, în țară, existau deja alte trei facultăți de profil în Cluj, Iași și Timișoara.

În „acceptarea” și „tăcerea” tuturor, încă din anul **1985** erau deja mutate „pe platforma Mărăști”, deci în incinta Institutului Agronomic „Nicolae Bălcescu” disciplinele: biochimia, genetica și ereditopatologia, bazele nutriției, zootehnia generală și specială, igiena, biofizica medicală, precum și biblioteca, cantina și căminul studențesc.

Rămăneau încă în vechiul amplasament, în chip provizoriu, morfopatologia, clinica chirurgicală, clinica medicală, clinica obstetricală, clinica de boli infecțioase, clinica de boli parazitare, chirurgia generală, semiologia și radiologia, farmacia veterinară, muzeele didactice, spitalul și atelierul de siderotehnie podologică.

În această dispersare a disciplinelor a funcționat facultatea în anii universitari 1985/1986 și 1986/1987. În următorii doi ani universitari, 1987/1988 și 1988/1989, sediul din Splaiul Independenței era părăsit în totalitate, facultatea funcționând pe cele două platforme, Giulești și Mărăști, în spații amenajate ad-hoc și în condiții improprii unei desfășurări normale a procesului de învățământ. Pentru oficiali era o soluție provizorie care, după cum se preconiza, urma să ia sfârșit odată cu

construirea noii facultăți, **construcție care nu avea însă să se realizeze**.

Evenimentele începute din 17 Decembrie 1989, cu răsturnările lor de situații, de optică și personalități, s-au impus **ca factor contestatar și revendicativ** în majoritatea instituțiilor țării și cu atât mai mult în centrele universitare unde tinerețul domina numericeste. Din păcate, așa cum se întâmplă îndeobște și, cum istoria ar fi trebuit să ne învețe că, **nu trebuie să se mai întâmple**, în acest tumult iscat de evenimente, **s-au dezlănțuit multe pasiuni, s-au organizat vendete**, multă omenească **inconsecvență și s-a încercat reglarea „unor conturi”, a multor nemulțumiri**, interpretări unilaterale și uneori frustrări personale.

Sigur, în acțiunea de contestare „**studențească**”, a existat și o motivație „obiectivă”, în care situație **au fost vizate cadre didactice oneste și exigente** sau cadre didactice care nu respectau reglamentul „ocupând” din timpul liber al studenților, dar, în chip subiectiv.

Faptele întâmplătoare au fost determinante și de **dorința de a accede profesională** a unor oameni frustrați de o îndelungată „așteptare” pe post, precum și de **manevrarea masei studențești pentru susținerea unor deziderate personale**. Așa s-a ajuns ca Facultatea de Medicină Veterinară din București, negându-și o parte din profesori, **în număr de 10, și anume: Conf. dr. Bercea Ion; șef. Lucrări dr. Milla Constantin; șef lucr. ing. Vișan Ion; șef lucrări dr. Diaconescu Ligia; șef lucrări dr. Mihai D. Mihai; șef lucrări dr. Voicescu Sebastian; șef lucrări ing. Ignat**

Alexandru; asistent dr. Curcă Dumitru; asistent dr. Moldovan Horațiu; asistent dr. Lungu Anca, să fie în situația bizară de a solicita colaborarea unor specialiști aflați dincolo de porțile propriului așezământ, pentru discipline ca: Histologia, Fiziopatologia, Controlul alimentelor etc., sau să fie chemați profesori ce se aflau de mulți ani la pensie. Iată-ne dar, în situația de a vorbi despre subiectivismul și particularitățile contestațiilor, despre modificarea cauzalității actului contestatar și, într-un anume sens, de a explica cele afirmate mai sus. În derularea faptelor, lucrul se demonstrează de la sine. În primul rând, este de remarcă că „în general”, la nivelul conducerii Institutului Agronomic „Nicolae Bălcescu” din București, dar nu numai la acest nivel, a avut loc o anume „**auto-eliminare**” manifestată practic prin „plecare” celor care se considerau „**implicați politic**”. La scurt timp, cel de-al doilea pas l-a realizat Ministerul Învățământului, recomandând „**nealegerea**” **foștilor comuniști** în noile funcții de conducere, dar, nefiind în vigoare o lege a LUSTRAȚIEI, situație care la Facultatea de Medicină Veterinară din București devine unicat, **decanul de atunci Conf. dr. Emil Șuțeanu (Fig. 62, stânga), cunoscut ca un notoriu susținător al „idealurilor comuniste”, ce a absolvit Facultatea de Medicină Veterinară din București în vara anului 1950, iar după 4 ani, deci în anul 1954 (Mistere la Facultatea de Medicină Veterinară din București) Contributors 26/01/2022 23 3258; Cristian Valentin Iosif) era deja secretar al organizației de bază a Partidului Muncitoresc Român din facultate** ▶

◀ (Fig. 62, dreapta), și nu numai, a fost reales în continuare pe funcția de decan al Facultății de Medicină Veterinară, pentru perioada 1989-1991 (25, 26, 29).

FSN, ca putere nou-constituită, a definitivat procesul „scoaterii din funcții”. Această derulare a „reglementării situațiilor”, a făcut ca acțiunea de „contestare” să se refere, în principal, la efectuarea actului didactic, în speță la dreptul de a preda cursurile. În această situație, în rândurile celor care participau la punerea în schemă, se poate vorbi, fie de atitudinea adoptată de unii oameni nemulțumiți de propria încadrare în ierarhia universitară, fie de încercarea altora de folosire a evenimentelor în dorința de a accede la posturi înalte sau la funcții de conducere la nivel de facultate sau institut. De aici, până la încercarea de influențare a masei studențești către o anume poziție, a fost numai un pas. E de înțeles că au existat situații în care „contestarea” viza numai o anume exigență considerată excesivă, dar acestea au fost cazuri singulare și ele puteau fi rezolvate prin intervenția mediatore a factorilor de conducere. Toată această deta- liere a încercării de a explica „transformările produse”, nu intenționează o incriminare; ea exprimă numai convingerea că cei care au fost contemporanii evenimentelor nu au dreptul să lase istoriei interpretări cosmetizate/ trunchiate.

Desigur, viitorii cercetători și analiști ai acestei perioade vor reuși să discearnă logicul de faptul reprobabil și abia atunci lucrurile vor putea fi judecate la reala lor semnificație și valoare, dar până atunci trebuie să recunoaștem că „istoria” cu faptele ei trăite, nu ne-a învățat nimic.

În ultima vreme, după 31 de ani de la „debutul evenimentelor”, se consolidează tot mai trainic ideea de „lovitură de stat” și nicidecum de un act revoluționar. Înțelepciunea nu a urmat recunoașterii marilor greșeli, nereușind din păcate să învățăm mare lucru din pătimirile unui trecut foarte apropiat; căci nu trecuseră încă 50 de ani de când în anii 1947-1950, profesorii: Gh. K. Constantinescu, Alexandru Ciucă, Francisc Popescu, Aurel Oprescu, Gheorghe Nichita, Derlogea Horea, Dagonfschi Hubert, Constantin (Titi) Simionescu, Ion Borcilă etc., apoi în anul 1957 Ion Adameșteanu și alții asemenea lor, fuseseră scoși de la catedră, în mod samavolnic, pe „motive politice”!

Desigur, facem această afirmație păstrând proporțiile firești și judecând în exclusivitate actul înlăturării abuzive a insului dintr-un domeniu de activitate intelectuală, în care acesta își demonstrase vocația, profesionalismul și eficiența. Dacă am încerca să analizăm faptic, din punct de vedere al problemelor și procedeele interne de ordin administrativ-gospodăresc, perioada celor 31 ani care au urmat lui 1989, ar putea fi relatată și judecată „compartimentat” pe trei etape și anume:

- **Prima etapă** ar constitui-o perioada imediat următoare evenimentelor din decembrie 1989, înglobând participarea redusă a studenților de la medicina veterinară la demonstrațiile din stradă și implicarea lor – oarecum dirijată – în fenomenul protestataro-revendicativ din facultate, apoi, încercarea conducerii institutului de a menține ordinea în incinta instituției prin desemnarea unor cadre didactice constituite în acest scop în echipă, precum și derularea filmului ședințelor de alegeri din ianuarie 1990. Fiecare treaptă a acestei etape necesită un succint comentariu. S-a amintit despre neparticiparea studenților în medicină veterinară la demonstrațiile din stradă; este un adevăr, dar asta nu înseamnă și neparticipare la evenimente, ci dimpotrivă, se poate considera că studenții de la Facultatea de Medicină Veterinară „au participat” într-un mod care a onorat profesiunea și a sporit demnitatea lor tinerească și asta datorită unui alt mod de intervenție a unor cadre didactice. Povestit în câteva cuvinte, filmul acțiunii s-a derulat astfel: cu o zi înainte de declanșarea evenimentelor, în zona căminelor studențești fuseseră împrăștiți fluturași care informau asupra faptelor ce se derulau deja în țară, ce începuse la 17 decembrie 1989 la Timișoara. Aceasta făcuse ca aproximativ 150 de studenți ai Facultății de Medicină Veterinară, să nu plece în vacanță, intenționând o participare efectivă. În acel moment a intervenit acțiunea unui om, el însuși părinte și cadru didactic, care și-a asumat responsabilitatea, îndrumându-și discipolii în acel ceas de mare responsabilitate. Intervenția lui a făcut ca cei aproximativ 150 de studenți, împărțiți în grupe de câte 10, să fie solicitați zilnic pe trei schimburi, la îngrijirea răniților aduși din stradă în spitalele Grivița, CFR-2 și Sf. Maria. O

acțiune care probabil a trecut neobservată, care n-a fost consemnată oficial, dar pentru care părinții acestor copii s-au aflat, virtual, în situația de a mulțumi înțeleptului profesor pentru modul în care și-a onorat calitatea de dascăl.

- Referitor la organizarea internă a instituției, menționăm că, după declanșarea evenimentelor și retragerea conducerii administrative și politice, a apărut un anume gol de autoritate. În această situație, la nivelul institutului și al facultăților s-a creat Frontul Salvării Naționale. Din acel moment până la organizarea alegerilor pentru desemnarea rectorului, decanilor, șefilor de catedre și consiliilor de conducere, FSN-ul va avea autoritatea și atribuțiile unui organ de conducere.

Una din primele măsuri ale acestei autorități a fost organizarea serviciului de ordine și pază în unitate. FSN-ul se va implica mai târziu în alegerea noilor structuri de conducere și chiar în actul de contestare, erijându-se, prin unii reprezentanți ai săi, în „forță justițiară”.

În paralel, cu toate acestea, are loc întoarcerea după 15 ianuarie 1990 în facultate, a studenților și a unor cadre didactice care rămăseseră până la acea dată în expectativă, savurând cărnații și alte bunătăți puse pe masa de Crăciun, de Sf. Ștefan, de Anul Nou 1990, de Bobotează și de Sf. Ioan. În această atmosferă reîncep cursurile și apare pe alocuri fenomenul refuzului studenților de „a intra” la unele cursuri. Conducerea încearcă o mediere și acolo unde nu se reușește, în spiritul unui provizorat, asigură susținerea cursului de colegii din cadrul disciplinei respective.

De la bun început trebuie relevat „spiritul” în care s-au desfășurat aceste evenimente. Pe de-o parte, încalcându-se tradiția breslei, factorul care anima în acel moment corpul profesoral veterinar nu era cel al „concordiei”. Pe de altă parte, ca expresie a unei democrații care încerca să se afirme „nedemocratic” totuși, urma ca noile alegeri să se efectueze cu participarea efectivă a delegaților studențești aflate în sală și sub presiunea celor masați în jurul clădirii. Se diferențiază, de asemenea, poziția revendicativă a cadrelor didactice „tinere”, grăbite să catalogheze și, cu entuziasmul vârstei, să instaureze o nouă și „dreaptă” ordine democratică și europeană. Atunci, în atmosfera presiunii exercitate de masa

Figura 63 – Personalul disciplinei de Fiziopatologie la data de 03 februarie 1991, în fața BARĂCII din Splai; de la stânga la dreapta: asistent dr. Drăgan Emanuel, profesor dr. Curcă Dumitru, asistent dr. Ioniță Carmen, tehnician Gâdea Cornelia

Figura 64 – La 03 februarie 1991 cu prima grupă de studenți în sediul din Splai „la BARACĂ”

„tineretului studios” care-și exprima „revoluționar” voința, este ales primul birou de conducere al facultății, birou care a fost în funcție după 1989.

Cei aleși au fost: conf. dr. Emil Șuțeanu care, de fapt, urma să-și continue „legislatura” ca decan, iar proaspătul șef de lucrări Nicolae Constantin, promovat în toamna anului 1989, în grad didactic, precum și ca titular al disciplinei de Fiziologie, iar cu ani în urmă – numit inspector în M.E.I., a fost ales ca prodecan și prof. dr. Horea Barză, secretar științific. În aceeași perioadă, în spiritul judecăților și hotărârilor specifice unor asemenea momente tensionate, au fost „contestate” o serie de cadre didactice, după cum s-a mai spus, pe criterii subiective și, în general, pentru probleme care, dacă se dorea, puteau fi rezolvate pe cale administrativă, dacă factorii „în drept” s-ar fi implicat cu responsabilitate, dar era momentul „grijilor individuale” și a vendetelor.

După epuizarea acestui prim episod „revoluționar”, după ce și-au consumat întregul arsenal „de propagandă”, spiritele fiind oarecum temperate prin împlinirea, chiar și parțială, a dezideratelor, sau prin întreținerea speranței în viitoare acte justițiare, energiile se concentrează asupra năzuinței unanime: **readucerea facultății pe vechea vatră, din Splaiul Independenței nr. 105.**

Deasupra pasiunilor, deasupra sentimentelor și resentimentelor se impunea voința tuturor, dorința și datoria tuturor: **readucerea facultății la vechea ei vatră stabilită din anul 1885.**

Este cel de-al doilea moment decisiv din istoria facultății, în realizarea dezidera-

tului, s-a acționat organizat și independent, dar într-un scop unic. Conducerea nou aleasă a acționat oficial solicitând Ministerului Educației (ministru fiind filosoful Mihail Șora), aprobarea readucerii facultății în **Splaiul Independenței nr. 105**, unde vechile clădiri nu fuseseră încă demolate în totalitate. Pe de altă parte, Comitetul Provizoriu al Frontului Salvării Naționale, Facultatea de Medicină Veterinară și Zootehnie – specialitatea medicină veterinară, întocmește o **moțiune proprie** pe care o înaintează la rândul său Ministerului Educației.

Revenirea facultății în **clădirile construite de mai bine de un secol a fost una din priorități**. De la fondarea clădirilor ce alcătuiesc **Campusul medical-veterinar din Splaiul Independenței nr. 105, București**, în perioada ce a succedat evenimentelor socio-politice din decembrie 1989, factorii de decizie și corpul profesoral al Facultății de Medicină Veterinară din București, au analizat situația clădirilor și au dispus măsuri de reconsiderare a bazei materiale a învățământului medical veterinar bucureștean, în reabilitarea și reconstrucția, renovarea și refacerea Patrimoniului Național a celei mai vechi facultăți de medicină veterinară din Balcani, construită în sistem pavilionar între anii **1885-1890**, ansamblul de clădiri istorice ce sunt incluse pe **Lista Monumentelor Istorice din anul 2010** a Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, **a municipiului București Cod LMI B-II-m-B-18944**, ca monument arhitectural Nicolae Cerchez, de la sf. sec. XIX.

Se adaugă la acestea, intervențiile personale ale celor care aveau posibilitatea

– într-un fel sau altul – să aducă în atenția „oficialilor în pulovere” problema facultății. Rezultatul acestor strădanii este **aprobarea din 27 februarie 1990** care, sub semnătura **Premierului Petre Roman**, recunoștea facultății „dreptul întoarcerii acasă”.

Din nou energiile creatoare se concentrează în acțiuni succesive. Într-o primă etapă are loc evacuarea atelierelor și a unor birouri ale șantierului „Casei Poporului”, aflate în clădirile facultății. Se pune problema readucerii clădirilor la vechiul aspect și transformarea lor în spații funcționale, deci „reabilitarea/restaurarea” lor, și, în principal, a clădirii centrale, operă a arhitectului N. Cerchez. Se cereau rezolvate în același timp noi probleme: întocmirea proiectelor necesare reconstrucției, obținerea și gestionarea fondurilor aferente și realizarea practică a reconstrucției și reabilitării clădirilor rămase.

Paralel cu derularea lucrărilor propriuzise, pentru a da realitate „reîntoarcerii”, personalul **disciplinei de Fiziopatologie** în primele zile ale lunii februarie 1991, a cărui titular era asistentul universitar dr. Curcă Dumitru, începe transferul bazei materiale, mijloace fixe, obiecte de inventar, biblioteca, arhiva disciplinei etc., din platforma Giulești a Institutului „Pasteur” și își începe activitatea didactică în BARACA șantierului din fața amfiteatrului Riegler (Fig. 63 și Fig. 64).

Apoi, la un an, în primăvara anului **1992**, este rândul **disciplinei de Morfopatologie** să se instaleze într-o BARACĂ de lângă centrala termică. Cele două discipline au făcut parte din **Catedra de Patologie generală, Anatomie patologică cu demonstrații de microscopie, Inspecția sanitară a cărnurilor, Microbiologia teoretică și experimentală**, fondată la 1900, și condusă până în 1936, de către savantul de renume mondial, profesor **Paul Riegler**; probabil a fost **chemarea celestă de revenire la locul de baștină**. Cele două discipline își reiau activitatea în barăcile din curtea facultății, ridicate pentru nevoile proprii de către Trustul de construcții „Carpați”. În incintă mai erau încă 6 astfel de barăci.

Cu aceasta se putea considera realizată problema revenirii pe vechile așezăminte și se putea **trece la etapa următoare, aceea a organizării în stabilitate**. Astfel, în anul 1994 s-a finalizat reabilitarea clădirii centrale, în anul 1997 s-a

◀ reușit reabilitarea parțială a parterului din clădirea ICZ, unde la 3 August 1997 se instalează laboratorul disciplinei de Fiziopatologie, în spațiile deținute de firma de construcții „Delfinul”, evitându-se astfel preluarea abuzivă a clădirii de către Primăria Generală a Municipiului București (primar general fiind Victor Ciorbea), clădire în care se intenționa instalarea Prefecturii Capitalei. S-a realizat amenajarea parțială împunătoare clădirii destinată Clinicilor universitare veterinare (Fig. 65), de către firma de construcții „Delfinul”, patronul firmeri fiind ing. Virgil Becheru, clădire anexă a Casei Poporului, ce a fost construită până la roșu, de vechiul regim aflat la conducerea României până în anul 1990, pe locul unde a fost amplasat fostul Institut de sururi și vaccinuri „Pasteur”, ce a fost demolat în anul 1987.

După multe și anevoioase piedici și lipsuri, în anul 2020 s-au dat în folosință două clădiri strict necesare bunei desfășurări a activității universitare și anume: Spitalului Universitar Veterinar de Urgență (Fig. 66 stânga) și Centrul Universitar de Medicină Experimentală (Fig. 66 dreapta).

În această conjunctură, în plină re-construcție a facultății, paralel cu marile sau micile probleme ale momentului, s-a pornit cu entuziasmul propriu la înfăptuirea unui nou deziderat; într-un fel, întoarcerea „acasă” în vatra strămoșească, trebuia să însemne și „întoarcerea în marea familie a științei europene”.

Întoarcerea facultății la izvorul de la care pornise și la creșterea căruia fusese „parte” de-a lungul a peste 100 de ani, îndeplinirea acestor ambițioase decizii de a **întruni eforturile a două echipe de conducere**:

1 - Prof. dr. Ion Miclăuș - **decan**; Conf. dr. Victor Crivineanu - prodecan; Conf. dr. Iulian Țogoe - secretar științific, conducere aflată în funcție două legislaturi, respectiv 1992-2000, formațiune înlocuită din februarie 2000, cu noii aleși:

2 - Prof. dr. Victor Crivineanu - **decan**; Conf. dr. Iulian Țogoe - prodecan; Prof. dr. Nicolae Constantin - secretar științific.

Remarcăm faptul că, la data de 14 Mai 2001 Asociația Generală a Medicilor Veterinari din România împreună cu Facultatea de Medicină Veterinară din București au organizat o **ȘEDINȚĂ SOLEMNĂ** (Fig. 67), pentru a aniversa:

- 130 de ani de la înființarea Societății de Medicină Veterinară (15 Mai 1971);
- 80 de ani de existență a Facultății de Medicină Veterinară din București (22 Iulie 1921) și 140 de ani de la organizarea de către Carol Davila a primei Școli veterinare (*de jure*) în România (15 Mai 1961).

La alegerile din 2004, conducerea facultății va fi reconfirmată, cu modificările impuse de creșterea numărului de studenți și schimbarea secretariatului științific, fapt din care rezultă următoarea formulă:

Prof. dr. Victor Crivineanu - decan;
Prof. dr. Iulian Țogoe - prodecan;
Conf. dr. Alin Bârțoiu - prodecan;
Prof. dr. Nicolae Dojană - secretar științific.

Cu aceeași ocazie sunt aleși și șefii celor trei catedre:

Catedra „Științe preclinice” - prof. dr. Măria Crivineanu;

Catedra „Științe clinice” - conf. dr. Doina Daneș;

Catedra „Producții animale și sănătate” - prof. dr. Constantin Savu

Conducând destinele Facultății două legislaturi, **prima echipă** va iniția practic „transformările” care au marcat drumul modernizării învățământului medical veterinar din București, conducerea care i-a urmat înscriindu-se firesc în efortul de realizare, în felul acesta s-au impus și realizat în succesiune, perfecționarea planului de învățământ și diversificarea formelor de instruire prin înființarea colegiilor, a Școlii de înalte studii post-universitare, a masteratului în medicină veterinară etc. În același timp, se continuă reconstrucția clădirilor și se adoptă exigențele și normele prevăzute de Comunitatea Europeană pentru facultățile de medicină veterinară. Toate aceste schimbări inițiate devin treptat realitate, expresie a lucrului concret, în așa fel încât, în anul 1996, Facultatea de Medicină Veterinară din București își depune candidatura ca membră a **Asociației Europene a Instituțiilor de Învățământ Superior Veterinar (EAEVE)**. Toate acestea concurează la instituirea în facultate a următoarelor tipuri de activități didactice:

- **învățământ de lungă durată** (6 ani), funcționând din 1990-1993, opțional, și obligatoriu din 1993;
- **învățământ de scurtă durată** (colegiul de 3 ani), cu două specializări:

- Colegiul de igienă și laborator veterinar, specializare înființată în 1994;
- Colegiul de clinică și farmacie veterinară, specializare înființată în 1997; ambele specializări funcționând cu câte 25 de studenți pe an, ce pregătesc asistenți veterinari.

Potrivit dispozițiilor în vigoare, la acea vreme, studenții anului III de la colegiu, puteau trece la cursurile de lungă durată în baza unui examen de diferență, luându-se în calcul media generală la absolvirea celor trei ani.

- **învățământ de studii aprofundate**, cu specializările:

- clinică și farmacie veterinară a animalelor de companie, specializare care, din 2001, va trece la masterat;
- igienă și sănătate publică;
- diagnostic de laborator.

- **învățământ academic postuniversitar** cu specializările:

- clinică și farmacie veterinară;
- diagnostic de laborator;
- igienă și sănătate publică;
- management veterinar.

Durata studiilor pentru învățământul postuniversitar este de 2 ani, din care un an studii intensive și un an elaborarea lucrării de absolvire, ce conferă titlul de medic veterinar specialist gradul I.

- **învățământul postuniversitar** de tip „Masterat” durată studiilor de 3 ani, cu trei specializări:

- clinică și farmacie veterinară;
- diagnostic de laborator;
- controlul alimentelor și sănătate publică.

Studiile se finalizează cu o disertație și cu obținerea titlului de „Master of Science”. În anul 2000 a obținut acest titlu prima serie de cursanți.

Școala Doctorală. Instruirea prin doctorat se realizează prin două forme:

- doctorat cu frecvență și cu durată studiilor de 4 ani;
- doctorat fără frecvență, cu durată studiilor de 6 ani, ambele forme funcționând cu taxă și fără taxă.

Activitatea de doctorat este condusă de 26 profesori - conducători de doctorate. Adăugat la aceste forme de învățământ, la cerere, se organizează cursuri postuniversitare cu durată de 1-3 luni, tematica cursului stabilindu-se în raport de temele de interes pentru solicitanți.

Figura 65 - Clinicile universitare veterinare ale Facultății de Medicină Veterinară, intrarea prin fațada de Vest (stânga); intrarea prin fațada de Sud (dreapta)

Figura 66 - Spitalului Universitar Veterinar de Urgență (stânga); Centrul Universitar de Medicină Experimentală (dreapta)

Practica studenților este individuală; ea se poate efectua la o unitate medicală veterinară de stat sau la un cabinet medical veterinar particular. Programul prevede trei săptămâni de practică pentru fiecare an, cu perioada de desfășurare în luna iulie, această formă de instruire finalizându-se cu un examen.

Activitatea didactică se desfășoară potrivit planului de învățământ în cadrul catedrelor, iar disciplinele fiind acoperite pe ani de studiu cu cadre didactice și personal ajutător.

Putem concluda că, în toată perioada de reorganizare de după anul 1990, ce continuă și astăzi, s-a urmărit preponderent următoarele direcții principale:

- restructurarea catedrelor și armonizarea planului de învățământ cu cerințele europene, precum și cu realitățile profesiei;
- modernizarea spațiilor comune din clădiri și campus;
- construirea spitalului de animale mici și animale de companie;
- construirea spitalului universitar de urgență;
- construirea pavilionului pentru medicina experimentală;

- dotarea cu aparatură modernă;
- adoptarea unui plan de învățământ de nivel european (determinat de măsurile de armonizare „Franța-România”, măsuri privind recunoașterea reciprocă a diplomelor;

- obținerea autorizației de funcționare a specialităților „Controlul și expertiza produselor alimentare CEPA”;
- modernizarea sălilor de consultații pentru animale;
- asigurarea tratamentului operator pentru animale mari;
- inaugurarea unei farmacii veterinare moderne;
- organizarea serviciului de asistență medicală veterinară cu sistem permanent în regim de gardă;
- măsuri de protecția mediului prin finalizarea stației de epurare a apelor reziduale.

Încununarea întregii activități desfășurată în perioadă este înscrisă în acreditarea Facultății de Medicină Veterinară din București ca instituție de învățământ superior veterinar a Uniunii Europene (ședința Biroului executiv al EAEVE din 8-9 Martie 2002). Această recunoaștere înseamnă considerarea realizărilor facul-

tății, dar și angajarea acestora în păstrarea standardelor obținute și dobândirea de noi performanțe în perioada următoare.

Prin efectivele de studenți care frecventează cursurile de zi ale facultății (neexistând forme de fără frecvență, sau la distanță), prin proprietarii de animale sau de unități de prelucrare a produselor animale ce recurg la serviciile de asistență sanitar-veterinară, iau contact nemijlocit cu un așezământ de cultură, a unei instituții cu tradiție în spațiul din Balcanii de est, în care s-au format oamenii, nu numai din România, ci și din Grecia, Bulgaria, Israel, Republica Moldova, precum și din multe țări din Orientul Apropiat, Africa etc..

În acest spațiu de cultură și învățământ, studenții, doctoranzii, masteranzii etc. au realizat o pregătire competentă de specialitate, dar au făcut cunoștință și cu istoria seculară a breslei, cu tradițiile acesteia, cu personalitățile care au slujit-o, ducând faima peste granițele țării. Și astfel, prin istorie, ne perpetuăm peste ani, generație după generație, fiecare străduindu-se, la rândul său, potrivit propriei înțelegeri a datoriei și a menirii sale de dascăl.

Învățământul medicinei veterinare din București, indiferent de unitățile la care a fost afiliat (Spitalul Colțea sau Filantropia, Spitalul de la Mănăstirea

Figura 67 - Programul ȘEDINȚEI SOLEMNE din 14 Mai, 2001

◀ Mihai Vodă, Facultatea de Medicină, în cadrul Ministerului de Război sau celui de Intene, al Agriculturii, al Universității din București, al Institutului de Zootehnie și Medicină Veterinară, al Institutului Agronomic „Nicolae Bălcescu“, iar mai recent, începând cu anul 1992 face parte din cadrul Universității de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București) se bucură de o reputație solidă la nivel național și internațional. Unii indicatori ai prestigiului Facultății de Medicină Veterinară, sunt rezultatele sale deosebite, dat atât de numărul în creștere al candidaților din România, cât și al celor veniți din străinătate pentru a studia în limba română, fie în limba engleză sau în limba franceză, în acest spațiu academic.

Atractivitatea FMVB este generată de oferta educațională bogată și de condițiile de studiu aflate la un nivel de excelență, datorită acumulărilor din ultimul deceniu și acțiunilor strategice care pun Facultatea pe un curs în permanență ascendent. Ea este recunoscută din punct de vedere al competențelor academice și al cercetării științifice, atât în cadrul Uniunii Europene, cât și în spațiul non-european. F.M.V.B. face parte din Asociația Facultăților de Medicină Veterinară din Europa, organism cu rol de evaluare și acreditare europeană, iar recunoașterea sa și realizările obținute conferă un statut deosebit la nivel internațional.

Dacă în trecut, începând din anul 1856, Școala Națională Veterinară din București, din anul 1883 Școala Superioară de Medicină Veterinară, ca apoi din 22 Iulie 1922 Facultatea de Medicină Veterinară încorporată Universității din București până în anul 1948, a fost frecventată de studenți veniți din întreaga Peninsulă Balcanică (Grecia, Bulgaria, Turcia, Serbia etc.), după 1948, studenții români au avut colegi veniți din Ghana, Burundi, Liberia, Africa Centrală, Congo, Chile, Angola, Madagascar, Costa Rica, Zair, Maroc, Liban, Senegal, Peru, Republica Malgașă, Cipru, Polonia, Vietnam, Tanzania, Cehoslovacia, Zambia, Siria, Zimbabwe, Coreea de Nord, India, Grecia, Mexico, Republica Centrafricană, Israel, S.U.A.

După anul 2010, odată cu înființarea secțiilor cu **limbă de predare engleză** și respectiv cea de **franceză**, studiază studenți proveniți din țările U.E. și non-UE care vorbesc franceza sau en-

gleza, precum: Anglia, Franța, Germania, Elveția, Italia etc..

În același timp, s-au pregătit doctoranzi din Egipt, Irak, India, Vietnam, R.F. Germania, Japonia etc., apoi și-au susținut tezele de doctorat la Facultatea de Medicină Veterinară din București, antamând teme de reproducție, microbiologie, anatomie patologică, anatomie comparată, boli infecțioase, patologie chirurgicală, tehnologie și expertiză sanitar-veterinară, iar pentru specializare în Fiziologie un medic veterinar din Peru și în Anatomie, un altul din Polonia; iar la Fiziopatologie un medic veterinar din Cuba.

Totodată, cadre didactice au activat în Zair (Emil Șuțeanu, Dimitrie Popescu, Constantin Bădescu, Mircea Mușetescu, Titus Blidariu, Aurel Popoviciu), în Algeria (Marin Marinescu, Paul Cura, Ștefan Gurghiș, Măhai Petculescu, Horea Bârză, Elena Bârză) și în Zambia (Ion Miclăuș, Dumitru Mihai), ce pot fi considerați drept pionieri ai răspîndirii științelor medicale veterinare în țări africane și nu numai.

Sectoarele în care activează medicii veterinari

În anul 2006 erau în România **9.120 de medici veterinari** (din care **1.451 erau pensionari**) ce activau în majoritatea sectoarelor, din care bărbați erau 75,6%. În **administrația publică**, activau 23%, adică **2.128 medici veterinari** (69,4% erau bărbați).

Numărul total al **studenților la medicină veterinară** în anul 2004 a fost de **4.309**, în creștere față de 3.400 în anul 1999.

Una dintre primele măsuri care urmau să fie adoptate a fost eliminarea colegiilor de tehnicieni veterinari, începând din anul 2005.

Medicii veterinari cu activitate **liberală erau 3.949** (adică 43,3%) și erau clasificați în două categorii, în funcție de faptul că au sau nu și activități în sectorul public.

Medicii veterinari care participau la o **activitate publică și liberală** era de **3.115**, respectiv **34,2%** din personalul veterinar. Pentru unii, acest statut era doar temporar, așteptându-se la o instalare completă în sectorul liberal.

Trebuie remarcat faptul că multe **cadre didactice**, având în vedere **salariile scăzute** oferite de universitate și respectiv

de legislația în vigoare de la acea vreme, aveau și o **clinică privată** în care aceștia practicau în paralel. Alți medici veterinari au ales să exercite doar profesiunea liberală (**834**, adică 9,1%).

Este important să ne amintim că, **înainte de 1989**, acest număr **a fost zero** și că primele structuri private vor apărea la mijlocul anilor 1990.

Numărul de medici veterinari angajați de companiile **agro-alimentare** și de cele **farmaceutice**, era de **813** (adică 8,9%), acest număr relativ ridicat fiind explicat de importanța sectorului agricol în economia românească.

Au existat și cazuri de **schimbare a profesiei medicale veterinare**, șomeri și alte situații, aceștia reprezentând 3,7% dintre medicii veterinari, adică **334** de persoane.

În perioada totalitară, un domeniu nou de activitate, având un rol important, i-a revenit medicului veterinar în coordonarea întregii activități zoo-veterinare de pe **raza consiliului unic agroindustrial (C.U.A.S.C.)**, respectiv **medicului veterinar șef** care a fost încadrat în **biroul executiv, exercitând și funcția de inspector veterinar de stat**. Această nouă structură organizatorică a rețelei de asistență zoo-veterinară asigură calitatea superioară, promptitudinea și continuitatea activității medicului veterinar, contribuția lui efectivă la realizarea producției animaliere, precum și stării de sănătate a șeptelului. În acest context, **zootehnia și medicina veterinară românească** s-au afirmat ca **domenii indispensabile progresului economic**, în care **biologia animală și științele medicale veterinare** s-au interferat cu **tehnica construcțiilor necesare pentru cazarea animalelor de rentă**, cu **mecanizarea**, cu **electrificarea** și cu **chimizarea producției animaliere** (folosirea aditivilor furajeri, biostimulatorilor de creștere, medicamentelor anti-infecțioase etc.), **militând pentru o medicină veterinară predominant preventivă**.

Toate aceste măsuri au în vedere, pe prim plan, aspectele complexe și încă insuficient cunoscute ale **patologiei de grup**, legată de **creșterea și exploatarea intensivă a animalelor**, în condițiile de continuu progres tehnologic ale combinateelor zoo-industriale și a fermelor de profil. Apare astfel, sugestivă și cu un vast

📌 **Tabelul 4** – Producția principalelor produse de origine animală în perioada 1951-1955 și 1986-1989, media pe cincinaluri

PERIOADA	CARNE TOTAL MII TONE	LAPTE MII HL	LÂNĂ TONE	OUĂ MII BUCĂȚI
1951-1955	751	2.3476	18.218	1.330
1986-1989	2.287	49.600	38.018	7.570
1986-1989 / 1951-1955 %	300,5	211,3	208,7	565,7

Sursa: Anuarele statistice ale României

conținut, denumirea pe care regretatul profesor și om de știință **Ioan Adameșteanu** a dat-o acestor entități morbide cu care se confruntă medicina veterinară, reunindu-le prin termenul generic de „**tehnopatii**“. Toate acestea s-au răsfrânt asupra efectivelor de animale și a producțiilor animaliere obținute, în final asupra eficienței economice a unităților zootehnice.

Producția animalieră

În perioada 1951-1990, numărul animalelor la principalele specii a evoluat astfel:

- la porcine de la 2.197 mii cap. la 11.651 mii cap. (de peste 5,3 ori);
- la bovine de la 4.502 mii cap. la 6.291 mii cap. (cu 40%);
- la ovine de la 10.222 mii cap. la 15.435 mii cap. (51,0%);
- la caprine de la 498 mii cap. la 1.017 mii cap. (de peste 2 ori);
- la cabaline de la 1.002 mii cap. la 663 mii cap. (s-a redus cu o treime).

Creșteri mai importante s-au înregistrat la porcine, în schimb la bovine și la ovine evoluția numărului de animale a fost mai redusă, deși se planifica un număr de animale mult mai mare. Spre exemplu, prevederile celui de al XIII-lea Congres al PCR din noiembrie 1984, pentru sfârșitul cincinalului 1981-1985, erau următoarele: 11 mil. bovine; 15-16 mil. porcine; 28-30 mil. ovine; 80 mil. păsări. În perioada 1986-1989, comparativ cu perioada

1951-1955, producția de carne a crescut de trei ori, producția de lapte și lână de peste două ori, iar producția de ouă de peste 5,5 ori (Tabelul nr. 4).

Bovinele, porcinele și păsările au fost crescute în complexe industriale de mare capacitate: câteva mii de capete la bovine, câteva zeci sau sute de mii de capete la porcine, milioane de păsări. Îmbunătățirea raselor de animale, sistemele intensive de creștere, mai cu seamă la speciile porcine și la păsări, au permis obținerea unor producții medii pe cap de animal semnificativ mai mari, față de perioada anterioară cooperativizării (Tabelul 5).

Pași importanți s-au făcut, de asemenea, în ceea ce privește **modernizarea învățământului și a cercetării științifice din zootehnie și medicină veterinară** (8, 28, 55). Un aport deosebit în aceste domenii, l-a constituit transpunerea în viață a integrării organice a **învățământului cu producția și cercetarea științifică**. S-au creat astfel premise trainice pentru pregătirea de specialiști cu **larg orizont tehnico-profesional și științific** și cu multiple posibilități de afirmare în activitatea cotidiană. Realizările înregistrate în **cercetarea științifică românească**, efectuată în domeniul creșterii, exploatării, patologiei, profilaxiei și terapiei bolilor la animale, se cuvine a fi menționate următoarele:

- elaborarea unor complexe de **măsuri profilactice și curative** pentru unitățile de creștere și exploatare intensivă a **vacilor**

de lapte, tineretului taurin și ovin pus la îngrășat, precum și pentru complexele de **suine și păsări**, conform dezideratului modern de **populare și depopulare**, respectând principiul „**totul plin, totul gol**“;

- preconizarea unor **noi produse și tehnici**, utilizate în acțiunile de **decontaminare periodică și în focar**;
- **teste moderne de control al salubrității produselor alimentare de origine animală** ce intră în alimentația omului, precum și al subproduselor animaliere din abatoare și industriile alimentare, destinate uzului zootehnic;
- **tehnici complexe, de mare finețe și precizie** pentru stabilirea diagnosticului în **viroze, toxicoze** și, în special, în **micotoxicoze**, al căror tablou morbid s-a extins, producând pierderi economice alarmante;
- realizări ale **chimiei farmaceutice** care a preconizat, a experimentat și a fabricat apoi, în șarje industriale, numeroase **medicamente și biostimulatori** de uz veterinar;
- o serie de măsuri active în lupta ce se desfășoară pe plan mondial și național împotriva **poluării mediului ambiant și a tulburării echilibrului biologic al ecosistemelor naturale**.

Industrializarea zootehniei a adus progrese remarcabile în ceea ce privește creșterea producției animale și a productivității muncii în zootehnie, îmbunătățind totodată asistența sanitară veterinară prin modernizarea ei, atât în formă cât și în conținut. S-au diagnosticat astfel, stări morbide necunoscute până în ultimii ani ca: **acidoza metabolică latentă a rumegătoarelor, necroza cortexului cerebral la rumegătoare, boala de aglomerare la viței**, precum și o serie de **maladii genetice**.

Pe de altă parte s-au stabilit o serie de relații cu privire la influențele fiziologice și ale mediului înconjurător asupra **imunității** și s-au făcut pași importanți în **diagnosticul precoce al leucozelor, brucelo-**

Figura 68 – Volumul omagial tipărit cu ocazia Aniversării a 75 ani de la întemeierea învățământului medical-veterinar din România (1856-1931), sub auspiciile Universității din București (stânga); Alma Mater Veterinaria Bucurensensis la a 140-a aniversare, Editura All, București, 2001 (dreapta)

zei, pasteurelozelor, salmonelozelor, micozelor și micotoxicozelor.

Referitor la **farmacoterapie**, noul a pătruns substanțial în conduita terapeutică și în industria medicamentului de uz veterinar. În acest context se pot menționa **soluțiile de electroliți**, utilizate în **terapia orală** a diareei neonatale a vițelilor, **complexele solubile de antibiotice**, **sulfamidele hetero-ciclice retard**, **asociațiile neuroleptanalgezice**, **romtizazinul** soluție injectabilă (primul tranchilizant românesc de uz veterinar), **racilinul** – utilizat pe scară largă în chirurgie și obstetrică – **rafoxanidul** (preparat cu eficacitate remarcabilă în fascioleză), precum și unele produse detergente și dezinfectante ca **lactimul**, **bactodetul** ș.a.

Tabelul 6 – Directorii Școlii de Medicină Veterinară între anii 1856-1921

NR. CRT.	NUMELE ȘI PRENUMELE	NĂSCUT-DECEDAT	PERIOADA DE DIRECTORAT	OBSERVAȚII
1	Davila Carol	1828-1884	1856-1870	Directorul Școlii de chirurgie, din 1857 devine Școala națională de medicină și farmacie în cadrul căreia funcționa și secția de veterinarie.
2	Dr. Teodoru	?	1870-dec.1871	Demisionează la 11 decembrie 1871
3	Mauriciu Colben	1836-1906	1872-1883	Directorul Școlii de medicină veterinară. Șeful serviciului veterinar al armatei.
4	Locusteanu Alexandru	1848-1922	1883-1885	Directorul Școlii superioare de medicină veterinară. Școala iese de sub tutela Școlii de Medicină și Farmacie
5	Popescu Ion	1843-1898	1885-1890	Directorul Școlii superioare de medicină veterinară. Conduce lucrările de construcție a campusului medical veterinar din Splaiul Independenței 105. La fundație, primul cancioc de mortar este turnat de Vasile Lucaci
6	Locusteanu Alexandru	1848-1922	1890-1907	Directorul Școlii superioare de medicină veterinară.
7	Athanasiu Ioan	1868-1926	1907-1910	Directorul Școlii superioare de medicină veterinară. Elaborează legea Haret, prin care școala intră în categoria universitară.
8	Riegler Paul	1867-1936	1910-1919	Directorul Școlii superioare de medicină veterinară. Fondatorul Institutului „Pasteur” și primul său director.
9	Motaș Constantin	1869-1931	1919-1921	Directorul Școlii superioare de medicină veterinară.

Cu toate succesele înregistrate în apărarea sănătății animalelor și a omului, medicina veterinară se confruntă încă, cu mari probleme de **zoeconomie și sănătate publică**. În linii foarte generale, acestea se referă la:

- mortalitatea încă destul de mare la tineretul taurin, ovin, suin și aviar, în primele zile, săptămîni și luni de viață;
- perturbări în producția de lapte și carne și în procesul de reproducție, cauzate de îmbolnăvirile **aparaturii locomotor** la vacile de lapte, ovinele, vierii și scroafele de reproducție;
- mortalitatea produsă de **micotoxicoze** la toate speciile de animale;
- sterilitatea determinată în special de stabulația permanentă și **stresul alimentar** care **afectează grav ciclul de reproducție**, ceea ce influențează negativ reîmprospătarea, regenerarea efectivelor matcă prin reducerea prăsilei;
- **consumul mare de medicamente și biostimulatori** ceea ce mărește costul producției animale, însă din nefericire acesta nu este singurul inconvenient.

Ne-am întrebat noi vreodată, ca medici veterinari – **care este efectul consumului de carne, lapte, ouă**, provenite de la animalele la care pe lângă furajele în producerea cărora s-a folosit intens **chimizarea**, îngrășămintele chimice, ierbicide și fungicide, fie că s-au administrat și cantități însemnate de **biostimulatori**, **hormoni**, **medicamente antiparazitare**, **sulfamide**, **antibiotice** etc.? Problema este, poate,

de cea mai stringentă **actualitate pentru lapte**, aliment de bază în meniul copiilor.

Menționăm faptul că, **poluarea mediului ambiant** produsă de marile unități zootehnice de creștere intensivă a animalelor și, în mod expres, de combinatele zoo-industriale de creșterea porcinelor și respectiv a păsărilor, precum și problema antipoluantă cu privire la aceste unități care interesează în cel mai înalt grad sănătatea publică și se impune a fi urgent și pe deplin rezolvată, printr-o bună pregătire a medicilor veterinari încă din timpul studenției.

Dacă în perioada interbelică, 1918-1940, în București era o singură facultate de medicină veterinară, a cărei cifră de școlarizare a crescut an de an, în anul 1948 s-a înființat o a doua facultate la Arad, dar care a funcționat până în 1957. Iar din anul 1961 se înființează FMV Iași; iar apoi în anul 1962 se înființează FMV la Cluj și FMV la Timișoara.

Managementul învățământului medicinii veterinare

Cu ocazia aniversării a „75 de ani de la întemeierea învățământului medicinei veterinare în România”, medicii veterinari au participat alături de întreg corpul didactic al Facultății de Medicină Veterinară din București la elaborarea volumului omagial, care constituie un document de referință pentru cunoașterea trecutului învățământului acestei profesii, având anul 1856, drept an de înființare (Fig. 68).

Tabelul 7 – Decanii Facultății de Medicină Veterinară din București în perioada iunie 1921-2021

NR. CRT.	NUMELE ȘI PRENUMELE	NĂSCUT / DECEDAT	PERIOADA DE DECANAT	OBSERVAȚII
10	Motaș Constantin	1869-1931	iunie 1921-februarie 1926	Decanul Facultății de medicină veterinară, din Universitatea București.
11	Riegler Paul	1867-1936	1926-1930	Decanul Facultății de medicină veterinară, din Universitatea București.
12	Poenaru D. Ioan	1868-1939	1930-1933	Decanul Facultății de medicină veterinară, din Universitatea București
13	Udriski Gheorghe	1867-1958	1933-1935	Decanul Facultății de medicină veterinară, din Universitatea București
14	Slavu Grigore	1879-1960	1935-1939	Decanul Facultății de medicină veterinară, din Universitatea București
15	Vechiu Alexandru	1890-1954	1939-1943	Decanul Facultății de medicină veterinară, din Universitatea București
16	Ciucă Alexandru	1880-1972	1943-1946	Decanul Facultății de medicină veterinară, din Universitatea București
17	Panu Alexandru	1890-1972	1946-1947	Decanul Facultății de medicină veterinară, din Universitatea București
18	Dinulescu Gheorghe	1896-1965	1947	Decanul Facultății de medicină veterinară, din Universitatea București
19	Popescu Francisc	1901-1991	1947-1950	Decanul Facultății de medicină veterinară, din Universitatea București, până în anul 1948. Din 1948 până în 1951 din Institutul de Zootehnie și Medicină Veterinară (IZMVB)
20	Furtunescu Alexandru	1912-1989	1950-1952	Decanul Facultății de medicină veterinară, din IZMVB până în oct. 1951, apoi din Institutul Agronomic București.
21	Diculescu Ilie	1924-1987	sept.-nov. 1952	Decanul Facultății de medicină veterinară, din Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu” București.
22	Niculescu Alexandru	1916-2004	1952-1957	Decanul Facultății de medicină veterinară, din Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu” București.
23	Grigorescu Ioan	1912-1974	1957-1969	Decanul Facultății de medicină veterinară, din Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu” București.
24	Poll Eugen	1923-1972	1969-iun. 1971	Decanul Facultății de medicină veterinară, din Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu” București.
25	Popa Gavrilă	1923-1997	1971-1981	Decanul Facultății de medicină veterinară, din Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu” București.
26	Răducănescu Helgomar	1931-	1981-1989	Decanul Facultății de medicină veterinară (1981-1987), din Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu” București. Din 1987-1989, Decanul Facultății de medicină veterinară și zootehnie.
27	Șuțeanu Emil	1926-2019	1989-1991	Decanul Facultății de medicină veterinară și zootehnie (1989-aprilie 1990) din Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu” București, apoi Decanul Facultății de medicină veterinară (1990-1991) din Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu” București.
28	Constantin Nicolae	1938-	1991-1992	Decan ad-interim al Facultății de medicină veterinară (august 1991-martie 1992) din Universitatea de Științe Agronomice, București.
29	Miclăuș Ion	1938-2007	1992-2000	Decan al Facultății de medicină veterinară din Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară, București
30	Crivineanu Victor	1951-	2000-2008	Decan al Facultății de medicină veterinară din Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară, București
31	Predoi Gabriel	1955-	2008-prezent	Decan al Facultății de medicină veterinară din Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară, București

Unii indicatori ai prestigiului facultății de medicină veterinară sunt rezultatele sale deosebite, date atât de numărul în creștere al candidaților din România, cât și al celor veniți din străinătate pentru a studia în acest spațiu universitar. Facultatea de Medicină Veterinară din București a suferit de-a lungul timpului o serie de impedimente ce au fost depășite cu eforturi materiale și umane:

- ocupată de trupele nemțești în perioada 1916-1918, și evacuată la Iași;
- bombardată în August 1944, îndeosebi clădirea Institutului de Cercetări Zootehnice;
- ocupată de trupele nemțești în anii 1941-1944, și evacuată la Apoldu de Sus, județul Sibiu;
- mutarea temporară a disciplinelor preclinice în 1952-1953 la Băneasa;

- dislocarea parțială în 1985-1987, ca apoi în toamna anului 1987 în totalitate, pe platforma Giulești și platforma Agronomie;
 - afectată de cutremurul din 3-4 Martie 1977.
- Directorii Școlii de Medicină Veterinară din București, între anii 1856-1921 sunt prezentați în Tabelul 6, iar apoi decanii Facultății de Medicină Veterinară din

Figura 70 – Recunoașterea actuală la nivel național și cea internațional a Facultății de Medicină Veterinară din București (stânga); vedere de ansamblu de pe cheiul Dâmboviței a pavilionului central în zilele noastre (dreapta)

Figura 69 – Adresa EAEVE, Viena, din 2 Noiembrie 2016, prin care s-au înlăturat deficiențele majore semnalate în 2011

București începând din Iunie 1921- până în 2021, sunt prezentați în Tabelul 7.

În această conjunctură, după 1990, în plină reconstrucție și reabilitare a clădirilor facultății de medicină veterinară, în paralel cu marile sau micile probleme ale momentului, s-a pornit cu entuziasmul propriu la înfăptuirea unui nou dezerat; într-un fel, întoarcerea „acasă” în vatra tradițională, trebuia să însemne și, „întoarcerea în marea familie a științei europene”.

Încununarea întregii activități desfășurată în perioada de după 1990, este înscrisă în **acreditarea** Facultății de Medicină Veterinară din București, ca instituție de învățământ superior veterinar a Uniunii Europene (ședința Biroului

executiv al EAEVE din **8-9 Martie 2002**). Această recunoaștere, înseamnă considerarea realizărilor cadrelor didactice ale facultății, dar și angajarea acesteia în păstrarea standardelor obținute și dobândirea de noi performanțe în perioada următoare (Fig. 69).

Efectivele de studenți care frecvențează cursurile de zi ale facultății (neexistând forme de fără frecvență, sau la distanță), proprietarii de animale sau de unități de prelucrare a produselor animale ce recurg la serviciile de asistență sanitar-veterinară, iau contact nemijlocit cu un așezământ de cultură, al unei instituții cu tradiție în spațiul din Balcanii de Est, în care s-au format specialiști, nu numai din România, ci și din Grecia,

Bulgaria, Ungaria, Israel, Republica Moldova, precum și din multe țări din Orientul Apropiat, Africa și America.

În acest spațiu de cultură și învățământ, studenții, doctoranzii, masteranzii etc. au realizat o pregătire competentă de specialitate, dar au făcut cunoștință și cu istoria seculară a breslei, cu tradițiile acesteia, cu personalitățile care au slujit-o, ducând faima peste granițele țării. Și astfel, prin istorie, ne perpetuăm peste ani, generație după generație, fiecare străduindu-se, la rândul său, potrivit propriei înțelegeri a datoriei de dascăl și de bun patriot român.

Atractivitatea FMVB este generată de oferta educațională bogată și de condițiile de studiu aflate la un nivel de excelență, datorită acumulărilor din ultimul deceniu și acțiunilor strategice care pun Facultatea pe un curs în permanență ascendent. Ea este recunoscută din punct de vedere al competențelor academice și al cercetării științifice, atât în cadrul Uniunii Europene, cât și în spațiul non-european. FMVB face parte din Asociația Facultăților de Medicină Veterinară din Europa, organism cu rol de evaluare și acreditare europeană, iar recunoașterea sa și realizările obținute conferă un statut deosebit la nivel internațional. ■

Bibliografie

- *** 75 de ani de la întemeierea învățământului medicinei veterinare în România, 1856-1931, Tipografia Cultura, București, 1931
- *** 40 Years of Veterinary Higher Education in Iasi, Ed. Ion Ionescu de la Brad, Iași, 2001
- *** Alma Mater Veterinaria Bucurescensis la a 140-a aniversare, Ed. All, București, 2001
- *** Alma Mater Veterinaria Napocensis MCMLXII-MMII, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2002
- *** Medicina veterinară în sud-vestul României de la începuturi și până la sfârșitul mileniului doi, Ed. Brumar, Timișoara, 2001
- *** Personalități din trecutul medicinei veterinare, Vol. I, Societatea de Medicină Veterinară, București, 1987
- Andronie Ioana Cristina, D. Curcă, V. Andronie – General MD Carol Davila, founder of the human, veterinary medical and pharmacy education in Bucharest-Romania, 39th International Congress WAHVM, September 20th – 23rd 2010, Hotel Papillon Ayscha, Antalya Belek-Turkey; 39th International Congress of the World.pdf, p. 22; Some essays on veterinary history, Proceedings, Editor R.Tamay

- Bașagaç Gül, Ankara, Turkey, 2012, p.51-62, ISBN 978-605-136-064-5, Tr.
- Athanasiu I. – Învățământul medicinei veterinare în România, Buletinul Societății de Științe din București, România, Imprimeria statului, Splaiul General Magheru, 2, An XI, Nr. 1/2, 1902, p. 247-258
- Babeș V. – Étude sur l'hémoglobinurie bactérienne du boeuf, Comptes-rendus des séances de l'Académie des sciences. Paris, 1888, p. 692-694
- Babeș V. – Die Aetiologie der seuchenhaften Hämoglobinurie des Rindes, Virchow's Archive, Berlin, 1889, t. 115, p. 81-108
- Babeș V., Locusteanu A., Oceanu P., Popescu I., Riegler P. – Cercetări asupra întrebuirii tuberculei. Revista de Medicină Veterinară, 1899, nr. 1-2, p. 3-16
- Babeș V., Riegler P., Podașcă C. – Sur les toxines de la morve et leur rapport avec les bacilles morveux et le serum antimorveux, Archives des sciences médicales, 1897, p. 161-173
- Babeș V., Riegler P., Podașcă C. – Cercetări asupra acțiunii bacililor morți ai morvei și încercări de seroterapia morvei, Analele Institutului de Patologie și Bacteriologie, 1898, vol. VI, București, p. 202-233
- Bălănescu I. – Contribuția corpului medical veterinar la progresul medicinei

Bibliografie

- generale, București, Societatea de Medicină Veterinară din R. S. Romania, 1986, 36 p.
- Butoianu Șt. M., Bălănescu I. – Carol Davila (1828-1884), Viața și faptele sale, Tipografia ziarului "Universul", Societate anonimă, București, 1930
 - Curcă D. – The western training of the romanian physiology and physiopathology school founders: I. Athanasiu and Gh. Nichita, 26th World Veterinary Congress WVA, 23-26 September 1999, Section: VETERINARY HISTORY, POSTERS, Lyon, France
 - Curcă D. – First observations on monodactylism (sindactylism) in swine made by Professor C.N.Vasilescu between 1890-1894, 31st International Congress on the History of Veterinary Medicine, 6-10 September, 2000, Brno, Czech Republic, Book of abstracts, p. 64-65
 - Curcă D., Ioana Cristina Andronie, Andronie V. – Romanian priorities in control and eradication of epizootic diseases in veterinary medicine, The 32nd Congress on the History of Veterinary Medicine, 15-19 August, 2001, Oslo, Norway, Abstracts, p. 20-21
 - Curcă D. – Formarea primelor școli de agricultură și a celor de medicină veterinară din România, Simpozion Facultatea de Medicină Veterinară, Rezumat p.11-13, București, 11 oct. 2002
 - Curcă D., Ioana Cristina Andronie, Andronie V. – The establishment of the first Agricultural Schools and Veterinary Medicine Schools in Romania, 33rd International Congress on the History of Veterinary Medicine, Lutherstadt Wittenberg, Germany, 21-24 august 2002, Abstracts, p. 23
 - Curcă D. – Romanian priorities in control and eradication of epizootic diseases in veterinary medicine, Lucrări științifice U.Ș.A.M.V., Seria C, vol. XLIV-XLV, 2001-2002, p.127-140
 - Curcă D. – The Romanian Scientist-Prof. Victor Babeș, Historia Medicinae Veterinariae, 27, 5-6, 2002, p. 333-347
 - Curcă D. – Viața și opera profesorului univ.dr. Opreșcu C. Aurel, personalitate de prestigiu a parazitologiei românești de la mijlocul secolului XX, Chișinău-Republica Moldova, Medicină veterinară, Lucrări științifice, 2004, Nr. 3 (25), p. 49-56; CZU:576.8 (032); https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/49-56_0.pdf
 - Curcă D. – Professor Paul Riegler-140 years from his birth, Lucrări Științifice, Seria C, Medicină Veterinară, București, LII, 2007, p. 457 – 464, ISSN: 1222-5304
 - Curcă D., Ioana Cristina Andronie, V. Andronie – 125 years from the death of Carol Davila, founder of the human and veterinary medical education, Scientific works, C Series, Veterinary Medicine, Volume LV (1), 2009, p. 183-189
 - Curcă D. – 125 de ani de la moartea lui Carol Davila fondatorul învățământului superior medical și farmaceutic din România, Revista Română de Medicină Veterinară, 2009, vol. 19, nr. 4, p. 95-113
 - Curcă D. – Omagiu de recunoștință și respect românului-moldovean, academician Alexandru Ciucă (1880-1972), personalitate de prestigiu a medicinei veterinare mondiale din secolul XX, Chișinău-Republica Moldova, Medicină veterinară, Lucrări științifice, 2009, Nr. 11(24); https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/104371; CZU:619(092)"19"; p. 374-382; https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/374-382_0.pdf
 - Curcă D., B. Sinchievici – Medicina Veterinară din România în preajma primului război Mondial, Revista Română de Medicină Veterinară, 2010, Vol. 20, nr. 3, p. 95-113
 - Curcă D. – Romanian military veterinary medicine in surrounding of the first world war, Scientific Works, C Series, 2010, Volume LVI (2), p.26-45, www.fmvb.

ro/lucrariștiințifice/editia-2010

- urcă D., V. Andronie, Ioana Cristina Andronie – Paul Riegler, founder of Romanian modern veterinary sciences, 39th International Congress WAHVM, September 20th-23rd 2010 Hotel Papillon Ayscha, Antalya Belek-Turkey; 39th International Congress of the World.pdf, p. 64; Some essays on veterinary history, Proceedings, Editor R. Tamay Bașagaç Gül, Ankara, Turkey, 2012, p. 205-220
- Curcă D., Sinchievici B. – Medicina veterinară militară românească în preajma primului război mondial, Conferință în cadrul celui de-al XI Congres Național de Medicină Veterinară, 8-10 Mai 2011, Opera Română
- Curcă D. – Colaborarea academicianului Gheorghe Marinescu cu personalități de prestigiu ale medicinei veterinare, Studii și Comunicări/DIS, 2013, Vol. VI, Editura MEGA, p. 193-207; <http://www.studii.crifst.ro>
- Curcă D. – Of the concerns of our ancestors in the Carpato-Danubio-Pontic region for animal breeding (I. From the ancient times until the romans leaving Dacia), Summary, 2013, Vol. LIX (2), p. 152-153; Scientific Works, Series C. Veterinary Medicine, p. 197-213; http://veterinarymedicinejournal.usamv.ro/pdf/2013/vol19_3/art42.pdf; <http://veterinarymedicinejournal.usamv.ro/index.php/scientific-papers/14-vol2013-issue3/1343-of-the-concerns-of-our-ancestors-in-the-carpato-danubio-pontic-region-for-animal-breeding-i-from-the-ancient-times-until-the-romans-leaving-dacia-741#spucontentCitation42>; p. 197-213
- Curcă D. – Personalități marcante ale medicinei veterinare din Bucovina, membri ai Academiei Române (I). Academician (m.o.) prof. univ. dr. Udrischi Gheorghe (1867-1958); Academician (m.c.) prof. univ. dr. Petre Spănu (1894-1962), Studii și Comunicări/DIS, 2014, vol. VII, p. 37-58, <http://studii.crifst.ro/2014.php>; <http://studii.crifst.ro/arhiva.php>.
- Curcă D. – Profesorul Paul Riegler – remarcabil exponent al medicinei veterinare și biologiei, Revista NOEMA, Editura MEGA, Cluj-Napoca, 2014, Vol. XIII, p. 357-376; <http://noema.crifst.ro>
- Curcă D. – Personalități marcante ale medicinei veterinare din Bucovina, membri ai Academiei Române (II). Profesorul Alexandru Ciucă (1880-1972), Studii și Comunicări/DIS, 2015, Vol. VIII, p. 353-386; <http://studii.crifst.ro/2015.php>; <http://studii.crifst.ro/arhiva.php>.
- Curcă D. – Personalități marcante ale medicinei veterinare din Bucovina, membri ai Academiei Române (III). Profesor dr. Ion Ciurea (1878-1944), membru corespondent al Academiei Române, Studii și Comunicări/DIS, 2016, Vol. IX, p. 227-249; <http://studii.crifst.ro/2016.php>; <http://studii.crifst.ro/arhiva.php>.
- Curcă D. – Grigore Antipa și Ion Ciurea, personalități marcante ale ihtiologiei și ihtiopatologiei românești și mondiale, Studii și Comunicări/DIS, 2017, Vol. X, p. 33-59; <http://studii.crifst.ro/2017.php>; <http://studii.crifst.ro/arhiva.php>.
- Curcă D. – Professor Paul Riegler founder of Romanian modern veterinary sciences, The Conference of Romanian Society of Pathophysiology 7th-9th September 2017, Cluj-Napoca, România, revista Clujul Medical, 2017, Vol. 90, Supplement 5, S-36; www.clujulmedical.umfcluj.ro
- Curcă D. – Academician (m.c.) Profesor univ. DVM, Ion Ciurea (1878-1944), personalitate marcantă a științei și culturii, școlit la Roman (1888-1896), Comunicare: A 47-a Reuniune Națională de Istoria Medicinei și A 27-a Reuniune Națională de Istoria Farmaciei, Roman, Județul Neamț, 17-19 Mai 2018
- Curcă D. – Contribuția profesorului Alexandru Ciucă (1880-1972) în diagnosticul și eradicarea bolilor la animale, Revista Română de Medicină Veterinară, 2018, Vol. 28, no. 3, p. 49-60, New series; <http://www.agmv.ro/public/revista>
- Curcă D. – Apariția primelor societăți și asociații de medicină veterinară din

Bibliografie

România (I), Studii și Comunicări/DIS, 2018, Vol. XI, 237-273; <http://studii.crist.ro/2018.php>; <http://studii.crist.ro/arhiva.php>.

43. Curcă D. - **Medicina veterinară și spațiul românesc 1918-2018 - situații și evoluții**, Centenarul Marii Uniri, Conferința cu tema: "Agricultura și spațiul românesc (1918-2018), situații și evoluții". Academia de Științe Agricole și Silvicultură "Gheorghe Ionescu-Șișești" (A.S.A.S.), 30 August 2018; <http://www.asas.ro/wcms/asset/619176fb-25a2-4ed0-9cc80664fddba1c2/Medicinaveterinara+si+spatiul+ rural+ romanesc.pdf>, 56 pag.

44. Curcă D. - Profesorul Ioan Athanasie (1868-1926) - savant de renume mondial, Partea I-a Revista VETERINARIA, Anul VIII, nr. 30, aprilie - iunie 2018, p. 42-54

45. Curcă D. - Profesorul Ioan Athanasie (1868-1926) - savant de renume mondial, Partea II-a Revista VETERINARIA, Anul VIII, nr. 31, iulie - septembrie 2018, p. 52-56

46. Curcă D. - Centenarul Marii Uniri de la 1918, la Facultatea de Medicină Veterinară din București. Ziua Bucovinei și personalitățile sale marcante ale medicinei veterinare, (partea a I-a), revista VETERINARIA, 2018, Anul VIII, Nr. 32, Octombrie-Decembrie, p. 38-55

47. Curcă D. - Centenarul Marii Uniri de la 1918, la Facultatea de Medicină Veterinară din București. Ziua Bucovinei și personalitățile sale marcante ale medicinei veterinare, (partea a II-a), revista VETERINARIA, 2019, Anul IX, Nr. 33, Ianuarie-Martie p. 30-55

48. Curcă D. - Profesorul univ. veterinar-colonel (r) Constantin Gavrilă (1856-1941) personalitate marcantă a medicinei veterinare militare și ale celei civile, Studii și Comunicări/DIS, 2019, Vol. XII, p. 217-242, <https://academiaronana.wordpress.com/2019/12/02/revista-studii-si-comunicari-dis-indexata-ceedol>

49. Curcă D., Codreanu M. D. - Prinos de recunoștință profesorului Constantin Șt. Motaș (1869-1931), personalitate marcantă a medicinei veterinare din România, născut și școlit în orașul Vaslui, A IX-a ediție a Congresului Național de Istoria Medicinei, 23-25 Mai 2019, Hotelul Racova și Consiliul Primăriei Municipiului Vaslui. Volumul de lucrări, 2019, p.427-451, Editura și Tipografia PIM, Iași

50. Curcă D. - Profesorul Gheorghe Nichita (1890-1966): elev, colaborator și urmaș vrednic al savantului de renume mondial Ioan Athanasie, A IX-a ediție a Congresului Național de Istoria Medicinei, 23-25 Mai 2019, Hotelul Racova și Consiliul Primăriei Municipiului Vaslui. Volumul de lucrări, 2019, p.451-472, Editura și Tipografia PIM, Iași

51. Curcă D. - Profesorul Gheorghe Nichita (1890-1966): elev, colaborator și urmaș vrednic al savantului de renume mondial Ioan Athanasie, personalitate marcantă a medicinei veterinare din România, revista VETERINARIA, 2019, Anul IX, nr. 35, Iulie-Septembrie, p. 30-56

52. Curcă D. - Notă despre centenarul fondării catedrei inspecției sanitare a cărnurilor și parazitologie, în cadrul facultății de medicină veterinară din București, NOEMA, 2019, Vol. XVIII, p. 229-237; <https://www.ceedol.com/search/article-detail?id=804383>

53. Curcă D. - Viața și opera ctitorului științei veterinare moderne din România, profesorul Paul Riegler (1867-1936), (partea a I-a), revista VETERINARIA, 2020, Anul X, nr. 37, Ianuarie-Martie, p. 20-56

54. Curcă D. - Viața și opera ctitorului științei veterinare moderne din România, profesorul Paul Riegler (1867-1936), (partea a II-a), revista VETERINARIA, 2020, Anul X, Nr. 38, Aprilie-Iunie, p. 40-56

55. Diaconescu M. (coordonator) - Oameni și fapte din istoria medicinei militare românești, Editura Pro Transilvania, București, 2005, vol. 1 și vol. 2

56. Iftimovici R. - Istoria medicinei, Ed. All, București, 1994

57. Ioan D., Marinescu N. - Istoricul învățământului sanitar militar în România, Tiografia „Ion C. Văcărescu”, București, 1935

58. Locusteanu Al., Udrischi Gh. - Organizarea învățământului medicinei veterinare în România, Raport prezentat la cel de-al III-lea Congres național de medicină veterinară din 19-21 Mai 1913, [București, 1914], (23,5 x 16,5), 24 p., No. 14, II 48563

59. Lucaci W. - Manual de epidemicele boale ale dobitoacelor, București, Epimeria Santei Metropole, 1855

60. Măgureanu M. - Comptes-rendus sur le premier Congrès des médecins, vétérinaires et pharmaciens de Roumanie, p. 319, Bucharest, 1884

61. Motaș C. St. - Piroplasmose, Arhiva Veterinară, vol. V, nr. 6, p. 350-359, București, 1908

62. Motaș C., Riegler P., Ciucă Al. - L'activité du service de serovaccins pour la prophylaxie des maladies contagieuses des animaux en Roumanie, Arhiva Veterinară, vol. IV, p. 154, București, 1907

63. Motaș C. St. - Recherches sur la piropasmose ovine (cârceag), Comptes-rendus de la Société de Biologie, Paris, Décembre, 1902

64. Motaș, C. St. - Contribution a l'étude de la Piropasmose ovine (cârceag). Arhiva Veterinară, vol. I, p. 5-50, București, 1904

65. Nocard Ed. et Motaș C. St. - Contribution à l'étude sur la piropasmose canine, Annales de l'Institut Pasteur, Paris, Mai 1902

66. Olaru H. - Cronică profesională 1861-2013. Editura Medicală Veterinară, București, 2014

67. Picu Valeria Maria - Învățământul agricol din București. Editura Ceres, București, 2002

68. Picu Maria Valeria - Istoria Școlii de medicină veterinară din București: Studiu monografic. Editura Ceres, București, 2005, 271 p.

69. Popa V. V., Comârzan A. - Istoria unui secol și jumătate de medicină veterinară românească. București: Printech, 2006, 632 p.

70. Popa V. V., Cornilă N., Predoi G. - OMAGIU: 150 ani de învățământ medical veterinar în România - București (1861-2011). București, Ed. Medicală, 2011, 383 p.

71. Riegler P., Ciucă Al. - La morve expérimentale des animaux bovins, Arhiva Veterinară, nr. 2, p. 17, București, 1905

72. Riegler P., Ciucă Al. - La morve expérimentale des animaux bovins, Buletinul Societății de Medicină Veterinară, București, 1904-1905

73. Riegler P., Ciucă Al. - Rolul sero-vaccinațiilor în prevenirea și combaterea bolilor infecțioase, Analele Academiei Române, București, 1924

74. Simionescu C. - Primele încercări de întemeiere a învățământului medical, veterinar și farmaceutic în Țara Românească, în volumul: „Din Istoria Medicinei Românești și Universale”, p. 277, București, 1962

75. Simionescu C., Moroșanu N. - Pagini din trecutul medicinei veterinare românești, Ed. Ceres, București, 1984, 328 p.

76. Stancu I. - Reprezentanți de seamă ai medicinei veterinare românești (1856-2001), Editura Coral Sanivet, București, 2002, 464 p.

77. Stancu I. - Reprezentanți de seamă ai învățământului medical veterinar bucureștean (1856 - 2003), București, Editura Coral Sanivet, 2004, 224 p.

78. Tomescu V., Gavrilă M. I. - Momente și personalități din trecutul științei veterinare mondiale (interferențe cu medicina umană), Edit. Ceres, București, 1983, 256 p.

79. Vlădescu R. - Din trecutul medicinei veterinare în Țara Românească, Arhiva Veterinară, 1943, XXXV, nr. 3-4, p. 78-84

80. Vlădescu R. - Începuturile învățământului veterinar în țările române. Viața și opera doctorului Carol Davila, Arhiva veterinară, 1944, an XXXVI, nr. 1-6, p. 102-125

81. Vlăduțiu O., Rigan A. - Contribuții la progresul științelor medicale veterinare, București, Asociația medicilor veterinari din România, 1994, 47 p

SYNOQUIN®

• Cu peste 20 de ani experiență în a produce nutraceutice, Vet Plus este astăzi un lider global în zona managementului articulațiilor

• De la punerea sa pe piață în 1998, SYNOQUIN® a fost cumpărat de mai mulți proprietari de animale decât oricare alt supliment

• Formula testată și verificată este acum recomandată de către medicii veterinari din cel puțin 30 de țări

• Glucozamina și condroitina de calitate foarte ridicată sunt recunoscute ca ingrediente cheie în lupta împotriva degenerării articulare

• SYNOQUIN® este un produs cu eficacitate dovedită clinic: "Semnele clinice ale osteoartritei la câinii M s-au îmbunătățit semnificativ după 70 de zile de tratament"

Rezultatele acestui studiu au arătat cum câinii cu osteoartrită au avut îmbunătățiri semnificative în scorul durerii, presiunea pe greutate și scorul general al condiției clinice.

DIN LUNA MARTIE, DISPONIBIL ȘI SYNOQUIN® CAT

DEXAHAN® este unic, este o formă extrem de purificată de Krill- cea mai pură și mai bioactivă sursă de Acizi Grași Esențiali (AGE) disponibilă astăzi.

• Datorită structurii unice de fosfolipide, DEXAHAN® asigură Acid Eicosapentaenoic (EPA) și Acid Docosahexaenoic (DHA) într-o formă cu 60% mai biodisponibilă decât uleiul de pește clasic. Conține de asemenea antioxidantul puternic Astaxantin.

• EPA și DHA s-a arătat că reduc mediatorii inflamatori ca prostaglandina E₂ (PGE₂) și leucotriena B₄ (LTB₄) și cresc nivelele de mediatorii anti-inflamatori ca prostaglandina E₃ (PGE₃) și leucotriena B₅ (LTB₅).

• Acizii grași Omega 3 reduc expresia genelor enzimei COX-2 fără a afecta COX-1 și reduc expresia genelor proteinaze pentru degradarea cartilajului ca agreanaza și matricea metalopro-

SYNOQUIN®

teinază (MMP), astfel exercită un efect pozitiv asupra cartilajului și metabolismului acestuia.

• Combinația de glucozamină, EPA și DHA s-a arătat că are efecte mai bune asupra durerii osteoartrite decât doar glucozamina singură.

• DEXAHAN® conține de zece ori cantitatea de Astaxantin găsită în uleiul de pește obișnuit, iar în plus Astaxantinul din DEXAHAN are o biodisponibilitate mai bună pentru că este esterificat, astfel ușurându-i incorporarea în micellele formate de către fosfolipidele Omega 3, necesare pentru absorbție.

• Este o legătură dovedită între stresul oxidativ și patogenza osteoartritei. Astaxantin este cel mai puternic antioxidant din familia carotenoidilor și s-a arătat că are efecte anti-inflamatorii, pentru a atenua durerea articulațiilor din artrită și are activitate anti-MMP.

VetPlus Help them to help themselves

Pentru detalii vă rugăm să contactați reprezentatul dumneavoastră VetPlus. MARAVET SA
Str. Maravet, Nr. 1, 430016, Baia Mare, Romania
www.maravet.com Tel./fax: +40 262 211 964
E-mail: office@maravet.com

100%
DEDICATED
TO THE
VETERINARY
PRACTICE

CRIDAPHARM VA UREAȚA
PASTE FERICIT !

CRIDA PHARM

www.cridapharm.ro